

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 1

23 Ekim 2014 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.47

BAŞKAN: Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)

BAŞKAN VEKİLİ: Ziver ÖZDEMİR (Batman)

SÖZCÜ: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın, kamu kurumlarının ve basınımızın değerli temsilcileri; 24'üncü Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılı'nın Dördüncü Birleşimini açıyorum.

Değerli üyeler, bugünkü gündemimizde Elektrik Üretim AŞ ve bağlı ortaklıklarının 2011 ve 2012 yılı, Türkiye Elektromekanik Sanayi Anonim Şirketinin 2011, 2012 yılı ve Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 2011 ve 2012 yılı hesap ve işlemlerinin görüşmeleri yer almaktadır.

Şimdi, kurum hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürü Halil Alış'a söz vereceğim. Öncesinde toplantımıza katılan kurum yetkilileri ile diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

Önce Halil Bey'den başlayalım, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkanım, çoğunluk var mı?

BAŞKAN – Haydar Bey, bir arkadaşımız da gelmek üzere. Beklemeyelim diye... Zaten sizler de buradasınız, sizlerin de katkısıyla başlatalım. Bugün de yoğunuz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Şimdi, eğer bir toplantıyı da muhalefetin çoğunluğunda başlatırsanız, o zaman...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – İnşallah bir gün olur, çoğunluk olabilirsiniz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ben yedi senedir şahit olmadım.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Çoğunluk olabilirsiniz memnuniyetle...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani her zaman burada var, yani şey değil.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Peki, beş dakika daha bekleyelim.

BAŞKAN – İşte geldi, Haydar Bey, geldi. Yani maksat hasıl oldu.

Birkaç dakika, lütfen ya, artık birbirimizi tolere edelim bu kadar. Ben arkadaşımızın geleceğini, kapıdan girdiğini biliyorum, o yüzden açtım. Bu kadar, artık yani... Biraz lütfen tolere edelim birbirimizi. Neticede Komisyon çalışması yapıyoruz.

Hassasiyetlerinizi biliyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sağ olun. Biliyorsunuz...

BAŞKAN – Yani birkaç dakika lütfen tolere edin. Yani sizin bu konudaki hoşgörünüzü dikkate alarak ben yaptım, hassasiyetlerinizi paylaşıyorum, siz de bunu biliyorsunuz.

Buyurun.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Kurum hakkında bilgi vermek üzere Halil Alış Bey'e, Sayın Genel Müdüre söz veriyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt : KİT

Sayfa: 2

Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi EÜAŞ personeli adına ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum, hepinize hayırlı günler diliyorum.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; sermayesi 5,6 milyar TL ve bağlı ortaklıklar dâhil 2014 Eylül ayı sonu itibarıyla 11.647 çalışanı bulunan şirketimiz, kamuya ait termik ve hidrolik santrallerin işletilmesi, bakım onarım ve rehabilitasyonu, malzeme yönetimi ve tedariki ile ruhsatı kuruluşumuza ait olan maden sahalarının işletilmesi faaliyetlerini yürütmektedir.

Şirketimizin merkez teşkilatında 4 genel müdür yardımcılığı ile Teftiş Kurulu Başkanlığı ve Hukuk Müşavirliğinin yanı sıra 16 daire başkanlığı; taşra teşkilatımızda ise 3 adet bağlı ortaklık ile 41 adet işletme müdürlüğü bulunmaktadır.

2014 Eylül ayı sonu itibarıyla Türkiye kurulu gücü içerisindeki EÜAŞ'ın payı yüzde 35'tir. EÜAŞ'ın mülkiyetinde 17 adet termik, 71 adet hidroelektrik santral bulunmaktadır. Kurulu gücümüz, 10.864 megavatı termik santral, 12.984 megavatı da hidroelektrik santral olmak üzere toplam 23.848 megavattır.

Şirketimizin Türkiye elektrik üretimindeki payı 2014 Eylül sonu itibarıyla yüzde 29'dur. EÜAŞ'ın 2014 Eylül ayı sonu itibarıyla enerji üretimi, termik santrallerimizde 35,4 milyar kilovatsaat, hidrolik santrallerde de 19,4 milyar kilovatsaat olmak üzere toplam 54,8 milyar kilovatsaat olmuştur.

2014 Eylül ayı sonu itibarıyla elektrik üretimimizin kaynaklara göre dağılımı, kömürde yüzde 35,8; doğal gazda yüzde 28,4; hidroliklerde yüzde 35,4; sıvı yakıtta ise binde 4 olarak gerçekleşmiştir. Üretim esas alındığında, 2014 Eylül ayı sonu itibarıyla termik santrallerde yüzde 105, hidrolik santrallerde ise yüzde 62 oranında gerçekleşme sağlanmıştır. Dokuz ay fiilî, üç ay program üretim değerleri dikkate alındığında, 2014 yılı sonunda EÜAŞ'ın, 44,4 milyar kilovatsaati termik, 31,2 milyar kilovatsaatının ise hidrolik santrallerden olmak üzere toplam 75,6 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi üretmesi hedeflenmektedir.

Kuruluşumuz ve bağlı ortaklıklarının 2014 Yılı Yatırım Programı enerji ve madencilik olmak üzere 2 sektörden oluşmaktadır. 14 Ocak 2013 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 2014 Yılı Yatırım Programı'na göre, enerji sektörü yatırımlarının toplam tavan ödeneği 485 milyon TL, madencilik sektörü yatırımları ise 140 milyon TL olmak üzere kuruluşumuz toplam tavan ödeneği 625 milyon TL olarak belirlenmiştir. Programın tamamında gerçekleşmenin en üst düzeyde sağlanması hedeflenmektedir.

Enerji talebinin zamanında ve kesintisiz olarak karşılanabilmesini teminen, termik ve hidrolik santrallerimizde üretimi, verimliliği, güvenilirliği ve emre amadeliği en üst seviyede tutabilmek amacıyla hazırlanan yıllık programlar çerçevesinde genel bakım çalışmaları yapılmış ve ayrıca eskime, aşınma ve yıpranmadan kaynaklanan sorunların çözümüne yönelik olarak da bazı ünitelerimizde rehabilitasyonlar gerçekleştirilmiştir.

Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; 2014 yılında devam eden başlıca yatırımlarımız ise şunlardır: Soma Termik Santrali'nde 3 ve 4'üncü ünitelerde elektrofiltre rehabilitasyonu; Keban Hidroelektrik Santralleri rehabilitasyonu; Soma Termik Santrali'nde 1

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 3

ve 2 ünite kazan rehabilitasyonu; Tunçbilek, Çatalağzı ve Yatağan Termik Santrallerinde elektrofiltre rehabilitasyonu; Karakaya Hidroelektrik Santrali'nde türbin verimliliğinin artırılması, danışmanlık, etüt ve rehabilitasyon işleri; Seyhan 1 Hidroelektrik Santrali'nde türbin verimliliğinin artırılması, danışmanlık, etüt ve rehabilitasyon işleri; Kadıncık 1 ve Kadıncık 2 Hidroelektrik Santrali'nde türbin verimliliğinin artırılması, danışmanlık, etüt ve rehabilitasyon işleri; Çayırhan II. Saha Sondajlı Etüt Projesi, Afşin-Elbistan Kömür Havzası Üst Akifer Susuzlaştırma Projesi; Çayırhan II. Fleksür Güney Bölümü Sondajlı Etüt işleri.

Bağlı ortaklıklarımızda ise: 2011 yılında EÜAŞ ve bağlı ortaklıklarında 85,1 milyar kilovatsaat satış miktarı, 9,9 milyar TL satış hasılatı ve 1,56 milyar TL kâr. 2012 yılında 84,2 milyar kilovatsaat satış miktarı, 10,4 milyar TL satış hasılatı ve 573,4 milyon TL kâr. 2013 yılında ise 71,9 milyar kilovatsaat satış miktarı, 10,9 milyar TL satış hasılatı ve 2,98 milyar TL kâr olarak gerçekleştirilmiştir.

18 Mayıs 2009 tarihinde yayınlanan strateji belgesi uyarınca, şirketimize ait elektrik üretim tesislerinde özelleştirme faaliyetlerine Mayıs 2009 itibarıyla Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından başlanılmıştır. İlk önce 50 adet küçük hidroelektrik santralin -toplam 141 megavat- 18 grup hâlinde özelleştirilmesine ilişkin ihale ve değerlendirme süreci Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca tamamlanmıştır. Bu 18 grupta yer alan santrallerden 45 adet küçük hidroelektrik santralin devri gerçekleştirilmiştir. 28 adedi hidrolik ve 17 adedi termik santral olmak üzere toplam 45 santral için özelleştirme faaliyetleri Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yürütülmekte olup, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı danışman firmalarının talep etmiş olduğu bilgi ve belgeler büyük ölçüde karşılanmıştır. Bunun yanı sıra, danışman firmalarca hazırlanan raporlarla ilgili olarak şirketimiz görüşleri Özelleştirme İdaresi Başkanlığına gönderilmiştir.

Özelleştirme işlemleri tamamlanan termik santrallerimiz sırasıyla: Seyit Ömer Termik Santrali 20 Aralık 2012 tarihinde yapılan ihale sonucunda 2 milyar 248 milyon dolar bedelle en yüksek teklifi veren Çelikler Taahhüt İnşaat ve Sanayi Anonim Şirketine santralin ve kömür sahasının devri 17/06/2013 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Hamitabat Doğalgaz Kombine Çevrim Santrali 28 Şubat 2013 tarihinde yapılan ihale sonucunda 105 milyon dolar bedelle en yüksek teklifi veren LİMAK Holdinge santralin devri 01/08/2013 tarihinde yapılmıştır.

Kangal Termik Santrali 17 Ocak 2013 tarihinde yapılan ihale sonucunda 985 milyon dolar bedelle en yüksek teklifi veren Konya Şeker Sanayi Anonim Şirketine santralin ve kömür sahasının devri 19/08/2013 tarihinde yapılmıştır.

Özelleştirme süreci devam eden termik santrallerimiz ise, Çatalağzı Termik Santrali Özelleştirme Yüksek Kurulunun 15/03/2013 tarih ve 2013/56 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır.

Çatalağzı Termik Santrali için yapılan ihalede en yüksek teklif 351 milyon ABD doları ile Demir Madencilik Petrol Ürünleri Enerji İnşaat Liman Gemi-Yat Yapım Turizm Nakliyat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi tarafından verilmiştir. Ancak söz konusu firma ek teminatı yatırmadığından 2'nci sıradaki teklif sahibi olan Elsan Elektrik Gereçleri Sanayi ve Ticaret

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 4

Anonim Şirketi davet edilmiştir. Elsan firması ek teminatı yatırmış olup süreç devam etmektedir.

Kemerköy, Yeniköy ve Yatağan termik santralleri Özelleştirme Yüksek Kurulunun 26/08/2013 tarih ve 2013/146 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır.

Kemerköy ve Yeniköy termik santralleri, Kemerköy liman sahası ve kömür sahaları için yapılan ihalede en yüksek teklif, 2,671 milyar ABD doları ile IC İçtaş Enerji Üretim ve Ticaret Anonim Şirketi tarafından verilmiştir. Ek teminat yatırılmış olup, süreç devam etmektedir.

Yatağan Termik Santrali ve kömür sahası için yapılan ihalede ise en yüksek teklif 1,091 milyar ABD doları ile Elsan Elektrik Gereçleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi tarafından verilmiştir. Ek teminat yatırılmış olup, süreç devam etmektedir.

Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; Soma B Termik Santrali, Tunçbilek Termik Santrali ve Orhaneli Termik Santrali 07/08/2014 tarih ve 2014/75 sayılı kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. Tunçbilek ve Orhaneli termik santralleri için 24/11/2014 tarihinde, Soma B Termik Santrali için ise 01/12/2014 tarihinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından teklifler alınacaktır.

Elektrik piyasasında bir katılımcı olarak şirketimiz, yapmış olduğu ikili anlaşmalara ve saatlik Türkiye toplam talebine uygun olarak günlük üretim programı hazırlamaktadır. Kamu finansman kararnamesinde şirketimiz için öngörülen kâr hedeflerini gerçekleştirmek üzere; termik santrallerimiz maliyet esaslı, hidroelektrik santrallerimiz ise su değeri, kaskat yapısı ve uluslararası anlaşmalar ve su gelirleri göz önünde bulundurularak yük alma ve yük atma fiyat tekliflerini sunmaktadır.

Bu kapsamda, Elektrik Üretim AŞ, üstlendiği sorumluluğun önem ve bilinciyle faaliyetlerini büyük bir titizlik ve özverili hizmet anlayışıyla sürdürmektedir.

Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; sizlere zamanın elverdiği ölçüde kuruluşumuz ve elektrik enerjisi sektörüyle ilgili olarak kısa bilgiler sunmaya çalıştım. Yapılacak değerli uyarı ve eleştirilerinizin geleceğe dönük çalışmalarımızda bize yol göstereceğine samimiyetle inanıyor ve hepinizi tekrar saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Evet, şimdi önerilere geçiyoruz.

Kuruluşun 2011 yılına ait 7 önerisi bulunmaktadır. 1 no.lu öneri aynı zamanda 2012 yılının 3 no.lu önerisiyle aynı mahiyettedir, okutup birlikte işleme alacağız.

Öneri 1:

Türkiye termik kurulu gücüne ve ekonomisine önemli katkılar yapma potansiyeli olan Afşin-Elbistan havzasında;

-Kömür rezervlerinin işletilmesine yönelik sorunların çözülerek en az zayıt ile ekonomiye kazandırılması için, bütüncül bir yaklaşım ile tüm havzayı esas alan planlama, yatırım ve finansman modellerinden oluşan projeler hazırlanarak, havzadaki işletmecilik faaliyetlerinin bu kapsamda yapılması,

-Emniyetli ve sürekli bir enerji üretimi yapılabilmesi için, 06 Şubat 2011 ve 10 Şubat 2011 tarihlerinde oluşan heyelanların nedenleri üzerinde kapsamlı değerlendirmeler

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 5

yapılarak, buralardan elde edilecek sonuçların havzada uygulanması planlanan işletme modellerine ve devam eden projelere adapte edilmesi,

-Enerji üretim potansiyelinin daha verimli bir şekilde değerlendirilebilmesi için, temiz kömür teknolojilerinin havzadaki kömürlere teknik ve ekonomik yönlerden uygulanabilirliğinin araştırılması,

-Yapısı itibarı ile gübre olarak kullanım potansiyeli olan gidyanın değerlendirilme olanaklarının araştırılması,

-Kömürü alınan ve doldurularak ıslah edilen sahaların tarımsal faaliyetlere yeniden kazandırılması olanaklarının araştırılması önerilir.

BAŞKAN – Kim cevap veriyor?

Buyurun.

Cevap 1:

Afşin-Elbistan havzasındaki rezervlerin en az zayıyla harekete geçirilmesini teminen havzada MTA ve üniversitelerle birlikte bir çok etüt ve araştırma yapılmış, yeni bir çok bilgi üretilmiş ve değerlendirilmiştir. Gerek rezervin israf ve tahribinin önlenmesi gerekse sınırlı olan, termik santral kurulabilecek ve dış döküm atık depolama alanı olarak kullanılabilecek kömürsüz alanların etkin ve verimli kullanılması için bütüncül bir yaklaşımla yapılan değerlendirmelerde ve proje ekonomisi açısından da fayda sağlayacağı noktasından hareketle; Hurman Nehri batısındaki C ve D sahalarının C artı D olarak, birlikte tek bir proje olarak geliştirilmesi, E sahasının da yine tek bir proje olarak geliştirilmesi yönünde çalışmalar yürütülmektedir. Bu planlamada Karakuz Barajı yapımı ve buna bağlı olarak Hurman Nehri deplasesi (geçici veya kalıcı deplase) birlikte değerlendirilerek Hurman Nehri topuğundaki 270 milyon ton kömürün çıkartılmasına yönelik senaryo oluşturulacaktır.

EÜAŞ, Çukurova Üniversitesine hazırlattığı 14/05/2012 tarihli "Çöllolar Kömür Sahası Heyelan Olaylarını ve Nedenlerini İnceleyen Teknik Rapor" ile heyelan olayları üzerinde kapsamlı değerlendirmelerini yapmış, bilahare 03.09.2013/33-267 sayılı Yönetim Kurulu Kararı uyarınca yine Çukurova Üniversitesine hazırlattırılan "Çöllolar Kömür Sahası Entegre Susuzlaştırma Projesi" ve "Çöllolar Kömür Sahası Uzun Vadeli Drenaj Planlaması Ek Raporu Haziran-2014" adlı projelerle ocak geometrisine yönelik işletme parametreleri ortaya konulmuş ve bu projelerden yararlanılarak hazırlanan "Revize İş Programı-I (Yatırım faaliyetleri ve İşletme kapsamında yapılacak işler-Ağustos 2014) Raporu" hazırlanmıştır. Bu Revize İş Programı'nın sahada uygulanabilmesi için gerekli iş ve işlemlere devam edilmektedir.

-Bu öneri doğrultusunda birçok yerli ve yabancı yatırımcılarla iş birliği yoluna gidilmiş olup, Karapınar-Ayrancı sahasındaki kömür varlığının; gazlaştırma dâhil temiz kömür teknolojileri uygulamalarına göre ekonomik potansiyelinin değerlendirilmesine ilişkin ön fizibilite çalışması yapılmak üzere CB Clean Coal Technologies Etd.(UK) şirketi ile Mutabakat Zaptı (MOU) ve Gizlilik Anlaşması (NDA) imzalanmıştır. Karapınar-Ayrancı sahasında elde edilecek olan deneyimlerin Afşin-Elbistan havzasında da değerlendirilmesi yönünde çalışmalarımız devam etmektedir. Yine bu kapsamda, Afşin-Elbistan havzası projeleri üzerinde çalışan SK-KOSEB/Kore firması ile yapılan görüşmelerde; (i)Kömür

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 6

harmanlama ve homojenizasyon teknolojilerinin geliştirilmesi (ii)Kömür kurutma teknolojilerinin geliştirilmesi (iii)seçimli madencilik teknolojilerinde iş birliği sağlanması hususlarına, yapılacak anlaşmalarda yer verilmesi talep edilmiştir. Öneri doğrultusunda, üniversiteler ve diğer araştırma kuruluşları nezdinde gerekli girişimlerde bulunulmaya devam edilecektir.

-Kışlaköy Kömür İşletmesinde, ticari gübre üretimine imkân verecek ve hümik asit yönünden zengin bir rezervin olup olmadığı ve bulunduğu seviye itibarıyla seçimli madencilik yöntemiyle üretiminin mümkün olup olmadığı bu aşamada bilinmemekle beraber, öneri doğrultusunda TKİ Kurumu ile görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler ışığında kuruluşumuz, havzanın organik materyaller açısından incelenmesini teminen bir çalışma yapmak üzere Ankara Üniversitesi ile 05/06/2014 tarihinden geçerli olmak üzere on ay süreyle "Afşin-Elbistan Havzası Kışlaköy Linyit İşletmesinde Bulunan Organik Materyallerin Havza Araştırması (Tanım-Tespit-Etüt) ve Tarımda Kullanım Olanaklarının Belirlenmesi Hizmet Alımı İşi Protokolü" başlıklı bir protokol imzalamıştır. Bu protokol kapsamında üç aşamalı bir çalışma yapılacak olup, ilk aşamada; "Havza Araştırması (Tarım-Tespit-Etüt) ve Tarımsal Kullanım İçin Örneklerin Tespit edilmesi Çalışmaları" çerçevesinde elementler, kalorifik, verimlilik ve kimyasal analizler yapılmış olup bu çalışmaya ait taslak rapor 05/09/2014 tarihinde kuruluşumuza sunulmuştur. Raporun değerlendirilmesi neticesinde; organik materyallerden ürün geliştirme (hümik asit, toprak düzenleyici, organomineral gübre) aşaması olan ikinci aşamaya geçilmesine karar verilmiştir.

Kışlaköy Kömür İşletmesinde madencilik faaliyetlerinin tamamlandığı alanlarda ağaçlandırma devam etmektedir. 1987-2012 yılları arasında 907,60 hektarlık bir alana 748.285 adet ağaç dikilmiştir. Ağaçlandırma sahasının Orman Genel Müdürlüğüne devir işlemleri başlamasıyla, ağaçlandırma işlemine ara verilmiştir. Kışlaköy ağaçlandırma sahasının Orman ve Su İşleri Bakanlığına devri kapsamında 04/05/2012 tarihinde başlatılan yazışmalar neticesinde öncelikle maliye hazinesi adına terkin işlemleri, orman vasfı ile hazine adına tapuya tescil işlemlerinin yapılacağı belirtilmiştir. Bu işlemlere devam edilebilmesi için, orman sahası içindeki parsel listeleri oluşturulmuştur. Daha sonra, İnşaat Emlak Daire Başkanlığı gerekli iş ve işlemleri yerine getirmiş ve istihsal edilen 13/01/2014 tarih ve 2014/5853 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile tahmini rayiç bedeli 100 milyon TL olan toplam 8.492.449 metrekare yüz ölçümlü 381 adet taşınmazın, bedelsiz olarak maliye hazinesine devri kararlaştırılmıştır. Devir işlemleri devam etmektedir.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

1 no.lu öneriyle ilgili söz talebi?

Sayın Özensoy, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, şimdi, EÜAŞ'ın asıl işi elektrik üretim olmasına rağmen tabii elinde bulundurduğu kömür havzalarından kömür elde etme işiyle de bizzat meşgul oluyor. Yani, bu çalışmalar içerisinde bu kömür çıkarma işindeki maliyetlerinizin işte TKİ ile veya diğer kurumlarla karşılaştırmalarını yapıyor musunuz? Yani, şimdi, diğer konuyla ilgili TKİ ile iş birliği yapmışsınız bu işte diğer konularla ilgili ama yani siz de ayrıca kömür çıkartıyorsunuz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt : KİT

Sayfa: 7

yani bu kömür çıkarma işlemlerinin maliyetleri konusunda, teknolojisi konusunda yani piyasa araştırması, acaba doğru bir yolda mıyız diye bu anlamda bir çalışma yapıyor musunuz, onu sorayım?

Daha girişle ilgili başka şeyler var ama onları genelde konuşuruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Akar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, ben de teşekkür ediyorum.

Ben de Necati Bey'in bahsetmiş olduğu konudan başlamak istiyorum.

Türkiye'de kömür konusunda 2 tane uzman kurum var; biri TKİ, diğer TTK. Dün, arkadaşlara da teşekkür ediyorum, TTK'nın ne kadar uzman olduğunu hep birlikte gördük, iyi yönetilmediğini de gördük, o konuda da hassasiyetleri için teşekkür ediyorum!

Şimdi, son yıllarda baktığımız zaman MTA tarafından bulunan kömür rezervlerinin, işletilebilir veya üretime döndürülebilir kömür rezervlerinin EÜAŞ'a devredildiğini görüyoruz. Yani, TKİ devreden çıkartılmış -TTK özel olduğu için, taşkömürüyle ilgili olduğu için daha çok TKİ üzerinde duracağım- EÜAŞ'a devredilmeye başlanmış. Şimdi, burada birinci soru şu: Şu anda Türkiye'de -belki Bakanlık cevap verebilir bu soruya- TKİ'nin işletmekte olduğu rezerv miktarı ve EÜAŞ'ın işletmekte olduğu rezerv miktarı ne kadardır? 2 katından daha fazla olduğunu ben biliyorum son yıllarda. Niçin böyle yapılmıştır? Madenler biliyorsunuz özelleştirilemezler Anayasa gereği, bunlar kamunun malıdır ve hiçbir şekilde, şartlar ne olursa olsun özelleştirme şansı yoktur ama son dönemlerde geliştirilen bir mantıkla termik santraller ve yollarındaki madenler özel sektöre devredilmektedir. Bu nedenle de EÜAŞ'a doğru bir yönelim vardır. Böyle bakmak gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, bu önerinin içerisinde birkaç tane konu var. Bir tanesi, kömürlerin üzerinde bulunan örtünün tarımda kullanılmasıyla ilgili bir bölüm. Yine, bir bölüm daha var bu öneride, Afşin-Elbistan'da meydana gelen heyelanla ilgili bir durum var. Yine, bir başkası da bu rezervlerin verimli kullanılmasıyla ilgili bir bölüm var.

Şimdi, Afşin-Elbistan'ı daha önce de konuştuk, çok konuştuk. MTA ve üniversitelerle birlikte etüt araştırma yapıldığını ifade ediyor EÜAŞ. Şimdi, arkadaşlar, eğer siz bir uzman kurum varken o kurumun işlerini başka bir kuruma devrederseniz, Afşin-Elbistan gibi, başınıza bir iş kazası gelir ve 11 vatandaşınız, madenciniz ölür; bunun 9'u hâlen toprak altında. 70 milyon metreküpe yakın bir toprak kayıyor ve toprak altında...

Şimdi, bu 2012 raporundan bahsetmemişsiniz, daha özet geçmişsiniz. ODTÜ'nün o dönemde işletici firmaya, yüklenici firmaya vermiş olduğu raporları pas geçmişsiniz. Özellikle, oradaki toprak kayması olayının yakın zamanda gerçekleşeceğini belirtmiş, yani "Toprak kayıyor." demiş, hatta 2'nci raporu hazırlamış birinci kaymadan sonra, yine dikkate alınmamış.

Şimdi, Sayıştay güzel tespitler yapıyor zaman zaman. İşte, Kozlu'dan önce, Karadon'daki şeylerden önce Sayıştay raporlarına bakıldığında kazanın göz göre göre geliyor dediği olaylardan bir tanesi de Afşin-Elbistan. Şimdi, orada tespitler yapılmış ama para kazanma hırsı, daha çok kömür üretme hırsı bu tespitlerin önüne geçmiş. Oradaki eğimi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 8

doğru kullanmadığınız zaman, yapmadığınız zaman kömür çıkartırken o toprağın kaymasına -çok teknik olarak girmeyeceğim detayına- neden olmuşsunuz.

Yine, Sayıştay raporunda ben o eğimlerle ilgili bir iki şey söylemek istiyorum, son 2012 raporunda tespit edilmiş ve bu işin neden olduğu da açık ve net bir şekilde bence ortaya konulmuş. Yani, yapılması gereken drenajın yapılmadığı, yine üst bitki örtüsünün alması gereken kadar alınmadığı konusunda burada tespitler yapmış. Baktığınız zaman, sözleşmede bakıldığı zaman, şartnamede bakıldığı zaman belirtilmiş. “Şu kömürün çıkartılması için üzerindeki toprağın, şu kalınlıktaki toprağın, bitkisel örtünün alınması gerekiyor. Bu kadar metreküp susuzlandırılma yapılması gerekiyor. Yine, bu kadar da eğim verilmesi gerekiyor.” demiş. Bu rakamların hepsinin yarı yarıya uygulandığını, kayma olayı gerçekleşene kadar yarı yarıya uygulandığını görüyoruz. Diyoruz ki burada: Şirket ciddi tedbir almamış, daha çok üretim hırsıyla bu işleri yapmış. Ama, arkadaşlar, burada yapılan ihale bir hizmet alımı ihalesi. Ne yapacak?

Doğru mu söylüyorum? Redevans mı, hizmet alımı mı?

ORHAN DÜZGÜN (Tokat) – Hizmet alımı.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hizmet alımı ihalesi. Hizmet alımında asıl işveren kim? EÜAŞ. Kim hizmeti verecek olan? Özel sektör. Peki, EÜAŞ’ın buradaki görevleri nedir? Yasalarda tarif edilmiş, hizmet alırken oradaki her türlü olumsuzluktan EÜAŞ sorumlu. Doğru mu buraya kadar? İş Kanunu’nda bunu söylüyor mu? Söylüyor. Siz hangi denetimleri yaptınız orada da “Bu kaza geliyor” dediniz veya tespitler yaptınız da üretimi durdurdunuz orada raporlara rağmen? Ya da Bakanlıktan soruşturma talep edilmiş olmasına rağmen – Bakanlığa soruyorum burada- oradaki görevini ihmal eden insanlar için niçin soruşturma izni verilmemiş? Bunu merak ediyorum burada.

Şimdi, bakın, özel sektör hizmet alımı yaptığında, hizmet aldığı firmada bir iş kazası gerçekleştirdiğinde, mahkemelere gittiğinizde özel sektörü mahvediyor mahkemeler yani her türlü cezayı, yaptırımını, uygulamayı özel sektörün sırtına yüklüyor. Yani kime? Asıl işverene yıkıyor.

Şimdi, bir defa, uzman olduğunuz bir işi yapmaya çalışıyorsunuz, bir. İki: Bir zafiyet var yani hem tespitler var hem bilimsel tespitler var, üniversiteler tespit etmiş hem de Sayıştay bu tespitler doğrultusunda 2010 önerilerinde bunlara yer vermiş ama buna rağmen sizin denetim mekanizmasını yapan kurumunuz, şubeniz bu denetlemeleri yapmamış, işi durdurtmamış ve siz Bakanlık olarak da bu işi kontrol etmesi gereken insanlar hakkında soruşturma açılmasına izin vermemişsiniz. Bunu anlamak mümkün değil. Şimdi, eğer gerçekten işçi sağlığı, iş güvenliği kurallarını uygulamamız isteniyorsa ve Türkiye’nin iş kazalarında Avrupa’nın 1’inci, dünyanın 3’üncü veya 2’nci ülkesi olmasını istemiyor isek, biz de medeni ülkeler gibi sadece madenlerde 1800’lerdeki kazaları yaşamak istemiyorsak bugün 21’inci yüzyılda, kurumlarımızın kendilerine düşen vazifeleri yerine getirmesi gerekir. Birtakım erklere güvenip, üst amirlere güvenip ya da kurumun yetkililerine güvenip “Ben bu işi yapmasam da olur, nasıl olsa 657’yim, kimse bana dokunamaz.” mantığıyla yaklaşıldığı zaman olayların boyutları buraya varıyor arkadaşlar, ben bunu böyle değerlendiriyorum. Bakın, size söyleyeyim: Bu kaza, özel sektörde olmuş olsaydı -ki özel sektör yaptı ama- özel

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 9

sektörün hizmet alımı yoluyla yapılmış bir kaza olsaydı, yani yüklenici firma özel sektör olsaydı, özel sektörün canına okunurdu, bunu da her beraber yapardık, öyle düşünüyorum, hep beraber yapardık. Ama burada size kimse dokunmuyor maşallah. O soruşturma iznine de, soruşturulmasına bile izin verilmiyor. Mahkeme sürecine bakılmış. Türkiye'deki mahkemelerin ne kadar sürdüğünü hep birlikte görüyoruz. Mesela bir sorumluluk varsa üsteleneceğiz ve bunun düzeltilmesi konusunda da bizden destek almanız gerekiyorsa, bir yasama yapılması gerekiyorsa, yasama görevi yerine getirilmesi gerekiyorsa, ihtiyaç varsa bunları yapmaya hazırız ama herkes işini doğru yapsın.

Buradaki en büyük sıkıntı, tekrarlıyorum: Uzman olmayan bir kuruma kömür madenlerini çalıştırma görevinin verilmiş olması. Ha, bu da, tabii ki, pazarlıyor, redevans, hizmet alımı gibi başka usullerle, termik santralle birlikte elektrik üretimiyle, elektrik redevansıyla ilgili ihaleler yapıyor ve üçüncü şahıslara devrediyor ama asıl yüklenici, dediğim gibi, hizmet alımı yaptığı için EÜAŞ'tır. Bu konuda son durumu da öğrenmek istiyorum, nedir, nereye geldik?

Ağaçlandırma konusuna gelince, şurada bir tespit var, ona da katılıyorum yani çok geniş alanlar ağaçlandırılıyor. Ağaçlandırma güzel bir olay, destekliyoruz ama oradaki o bitki örtüsünün veya üzerinden çıkan bitki örtüsünün o dolgu alanlarında da, doldurulmasıyla elde edilen alanlarda da kaliteli tarım yapılabileceği gibi tespitler de var. Bunları üniversitelere çok bıkarsanız beş on sene daha bekleriz burada tarım yapılmasını. Samimi söylüyorum, 3 tane köylüye verip test ettirseniz orada çok daha başarılı ve hızlı sonuçlar alırsınız. Yani, arkadaşlar, biraz risk alma, pratik olarak bazı şeyleri yapma alışkanlığı edinelim. Tabii ki üniversite...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Bilimden de uzaklaşmayalım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Uzaklaşmayalım, bunu söylemiyorum ama 3 tane köylüye verin fasulyesini eksin, ne bileyim, biberini eksin, tarımını yapsın; oradaki verime bakarak çok daha hızlı sonuç alırız diye düşünüyorum, böyle bir önerim var orada.

Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Yüksel...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, değerli arkadaşlar, sunumda da görüyoruz, EÜAŞ'ın yaptığı iş olarak baktığınızda ne diyor? “Şirketimiz de şu kadar çalışanıyla kamuya termik ve hidrolik santrallerin işletilmesi...” diyor. Aslında, tabii, bu işletilmesini, özelleştirmeye hazırlanıp ÖİB'ye, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilmesini eklemek lazım. İşletmekten daha çok özelleştirmeye hazırlıyor bu kurum olarak termik ve hidrolik santralleri. Burada “kömür üretimi” demiyor, yani, ilerleyen bölümlerinde var ama. Yani, EÜAŞ'ın asıl işi termik ve hidrolik santrallerin işletilmesi.

Şimdi, arkadaşımız Sayın Akar zaten ona uzun uzun değindi ama ben oransal olarak, yani işletme ne kadar sizin kontrolünüzde -siz çalıştırıyorsunuz- Türkiye'de üretilen kömürün ne kadarı, yani en azından kamunun ürettiği kömürün ne kadarı sizde, ne kadarı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 10

özel sektörde, ne kadarı kamuda ve ne kadarı EÜAŞ tarafından üretilmektedir? Onu, rakamları rica ediyorum, bir.

İkincisi: Şimdi, bu öneriyle ilgili Sayıştayın önerisinde emniyetli ve sürekli bir enerji üretimi yapılabilmesi için... İşte, o 6/2/2011'de ve 12/2/2011'de oluşan heyelan nedeniyle insanlar yaşamlarını yitirdi. Nedir o, bir kez daha hatırlayalım, biraz söz edildi ama: 6 Şubat 2011'de bir heyelan yaşanıyor ve 1 işçi hayatını kaybediyor. 10 Şubat 2011 tarihinde yaşanan heyelanda da 1 maden mühendisi, 1 jeoloji mühendisi, 8 de işçimiz olmak üzere 10 kişi yaşamını yitiriyor. Yani, bu son Soma maden faciası yaşanıncaya kadar, oradaki iş cinayeti yaşanıncaya kadar önemli iş cinayetlerinden, yaşanan iş cinayetlerinden birisi olarak hep Türkiye toplumunun hafızasında yer etmiştir. Bunu bir kez daha burada anımsayıp ona göre daha ciddi önemler almak gerektiğini düşünüyorum.

Burada bu Çukurova Üniversitesine bu konuyla ilgili bir rapor hazırlattığınızı söylüyorsunuz, bir teknik rapor, bu kömür sahası, heyelan olaylarının nedenlerini inceleyen teknik rapor. Bu teknik raporu bize iletebilir misiniz?

Yine, Çukurova Üniversitesine asıl buradaki heyelanın önemli nedenlerinden olan bu Çöllolar Kömür Sahası Entegre Susuzlaştırma Projesi ve Çöllolar Kömür Sahası Uzun Vadeli Drenaj Planlaması Ek Raporu'ndan söz ediyorsunuz. Bunu da bize iletebilir misiniz? Ve bunlarla ilgili ne uygulamalar yaptınız yani bu üniversitenin hazırladığı raporlar konusunda uygulamada neler yapıldı? Bir de TMMOB'un raporlarından bu konuda yararlandınız mı, onun öncesinde, bu oluşan kazaların öncesinde ve sonrasında TMMOB'un hazırladığı raporlardan yararlandınız mı, başvurduğunuz mu? Bu konuda herhangi bir iş birliği yürütüyor musunuz TMMOB'la diye bir de bunları soruyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Ben bir söz almak istiyorum, kısa bir açıklama yapayım.

BAŞKAN - Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) - Biraz evvel tam rakamları veremedim. Sayıştay 2012 raporunun 91'inci sayfasında bu Afşin-Elbistan toprak kaymasıyla ilgili şunu söylüyor: “Bir başka ifadeyle uygulama projesine göre üçüncü yılın sonunda verilen süre -şeyi çıkartması için- 1 ton kömür üretimi için 12,6 metreküp örtü kazısı ve 2,5 metreküp yer altı suyu drene edilmesi gerekirken fiilî olarak üçüncü yılın sonunda 1 ton kömür üretimi için 5,4 metreküp örtü kazısı ve 1 metreküp de yer altı suyu drene edilmiştir.” Yani uygulama projesinde belirtilen, yapılması gereken vazifelerde belirtilen rakamların tam yarısı yapılmıştır. Aşağı yukarı kayan toprak da orada planlananın yarısı kadardır yani üstü örtülünde alınması planlanan rakamın yarısı kadardır. Yani, burada resmen rakamlar bize bir vurdumduymazlığın, bir suistimalin, bir hızlı kömüre ulaşma ve –tabii, bu üstü örtülünün alınması bir maliyet sonucunda- maliyetleri düşürme ve daha hızlı kömüre ulaşıp bir an evvel işletmeyi hazır hâle getirme çabasının olduğu açık ve net şekilde görülüyor.

Yine, şev açısı dediği, bu eğimlerin 11,3 derece olması konusundaki, yine, şartnamede belirtilen husus üç yıl erteleniyor. Öyle mi, doğru mu söylüyorum? Sayıştay da

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 11

bu konuda bilgi verirse daha doğru olur, ben yanlış izah etmeyeyim. Buradaki rakamlara baktığımızda bunu söylüyor.

Yani, tamamen burada bilinçli bir şekilde suistimal var yani bu şartlar niçin verilmiştir, şartnameye niçin konulmuştur? Dün TTK'da ne dediler: "Dünyada, Türkiye'de kömür konusunda bizim kadar uzman kimse yok dediler.", değil mi? Anlattılar bize. Dünya ocaklarını dolaştıklarını, Türkiye'deki ocakların farklı olduğunu söylediler. Demek ki bir bilimsel gerçeği de işin, bu şartnameye bu rakamların konmasının bilimsel bir gerçeği var ki bu bilimsel gerçeğini Afşin-Elbistan'da yaşadık. Demek ki iki tane şey var burada: Bir tanesi kontrol edilmemiş, hem hizmeti veren firmanın hem de hizmeti alan firmanın çift yönlü vurdumduymazlığı var burada. İşte, bunun mahkemelerle değil de kurum içerisinde ve Bakanlıkta çözülmesi gerektiğine inanıyorum ama bunu da çözebilmenin tek şeyi Bakanlığın bu teftişe, bu soruşturmaya izin vermesinden geçiyor. Siz bu soruşturmalara izin vermezseniz bu kazaları çok yaşarız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdürüm, yöneltile sorular ve eleştirilerle ilgili cevabınız varsa buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - Evet, Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; şimdi, öncelikle Afşin-Elbistan'da yaptığımız ve 1995 yılından itibaren Elektrik Üretim Anonim Şirketine geçen Afşin-Elbistan linyitleri sahasının geçmişini bir görmek lazım. Aslında TKİ işletiyorken TKİ'nin bütün elemanları ve ekipmanları bir kararnameyle EÜAŞ'a devroldu. Aslında orada Afşin-Elbistan Kışlaköy'de yapılan madencilik faaliyetlerini yani bizim yaptığımız madencilik faaliyetlerini hepinizin uzman olarak gördüğü TKİ yapıyor ve onun devamını; bir devamlılık esas. EÜAŞ yapmıyor bu işi. TKİ'deydi, devraldık aynı elemanlarla. Ancak yıllara sari olarak eleman ihtiyacı olduğunda da maden mühendisi, jeoloji mühendisi ve...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) - Kaç yılında oldu?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - 1995 yılında. 1995 yılına kadar TKİ işletiyordu, ruhsatı da onundu, 1995 yılında bize devroldu, 1995 yılında Afşin-Elbistan linyitleri TKİ'den EÜAŞ'a devroldu ve elemanlarıyla devroldu yani şu anda orada 1.100 kişi çalışıyorsa bu 1.100 kişi TKİ döneminde alınan ve EÜAŞ'a devredilen uzmanlaşmış kişilerden oluşmaktadır. EÜAŞ'a kaldı ki... Sonra statümüzde değişiklik yaparak EÜAŞ'ın da madencilik sektöründe faaliyet göstermesiyle ilgili kararlar alındı. Şimdi, TKİ'de veyahut da...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – EÜAŞ var mıydı ya?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – TEAŞ'tı. Yani Sayın Vekilim, TEAŞ'tı, öyle diyeyim. Yani sonuçta... TEAŞ'a devroldu ama, TEAŞ'ta EÜAŞ'a devroldu, sahayı o işletiyordu. Eğer "O zaman EÜAŞ yoktu." filan dersek işin içinden zor çıkarız yani.

Şimdi, kömür maliyetlerine gelelim. Uzman TKİ'nin Seyitömer, Kangal, Tunçbilek, Soma ve diğer yerlerde; Yatağan, Kemerköy, Yeniköy'de bize verdikleri kömür satış maliyeti ortalama 35 ve 40 TL ton başına. Bizim maliyetimiz Afşin-Elbistan linyitlerinde 15 lirayla 20 lira, maksimum seviyesi bu.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Tüvenan mı?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 12

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Kömür, tüvenan filan değil. Kömür, resmen, yaktığımız kömürün maliyeti.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Nasıl oluyor?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Yani biz Seyitömer’de 49 liraya satıyorduk, nasıl olduğunu TKİ’ye sormak lazım.

BAŞKAN – Daha verimli çalıştırmışlar yani yöneltilen şeyden onu anlıyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – TKİ’yi size devredelim o zaman biz ya.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Bize devredin filan demiyorum.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Açık işletme.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Açık işletme, bizimki de açık işletme, onlarınki de açık işletme. Bakın, bunu hiç tartışmayalım.

Seyitömer’de 49 liraya biz alıyorduk -size bu rakamların hepsini getireceğim- Seyitömer bize devredildiğinde biz 8 lirayla 10 lira arasında mal ettik. Çünkü TKİ, o da taşeronla çıkartıyor. Yani siz uzman dediniz, Soma TKİ’nin elindeydi, ben burada kurumları tartışmaya falan. Zaten benim yetkim de yok, hükmüm de yok ama bu kaza...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Siz taşeron kullanmıyor musunuz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Taşeron kullanmıyoruz, hayır. Biz hizmet satın aldık Çöllolar’da, taşeron kullanmıyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Modern adı “hizmet alımı”, “taşeron” değil.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Hizmet alımı da yapmıyoruz. Bu yardımcı hizmetler için hizmet alımı yapıyoruz; odacı hizmeti, çaycı hizmeti, şoför hizmeti, vesaire.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Üretimde?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Üretimde biz taşeron kullanmıyoruz, Afşin-Elbistan linyitlerinde yok. Şimdi, bu böyle.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, bu fiyat farklarıyla ilgili olarak, yanlış anlaşılmalara mahal vermemek üzere, TKİ’nin size faturalandırdığı fiyatla sizin devraldıktan sonraki oluşan fiyat arasında, maliyetleriniz arasında tabii ki doğal olarak fark olabilir. Zira, TKİ belli bir kâr marjını da bu fiyatlara yansıtıyordu, diğer maliyetleriyle birlikte yansıtıyordu. Sizin kabul ettiğiniz fiyatlar aslında maliyet fiyatları değildi, TKİ’den almış olduğunuz ama size geçtikten sonra tabii ki, maliyet fiyatlarıyla hesap ediyorsunuz, aradaki farkı bu şekilde izah edersek...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkan, ben zaten yani maliyet...

BAŞKAN – Sanki şöyle algılanıyor: Yani, TKİ döneminde çok ciddi bir maliyet farkı vardı, EÜAŞ’a geçince bu maliyetler aşağıya çekildi gibi bir değerlendirme ortaya çıkıyor. O kuruma da haksızlık etmemek adına söylüyorum.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Kesinlikle, ben zaten başka bir komşu kuruluşumuzu filan bu şekilde itham etmek... Aslında soru şöyleydi: “TKİ kaç mal ediyor, siz kaç mal ediyorsunuz?” TKİ’nin kaç mal ettiğini bilmiyorum ama bize faturalandırdığı fiyatı söyledim ben.

BAŞKAN – Evet, doğru.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 13

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Ortalama 35-40 liraydı. Bizim aldığımız fiyatları söylüyorum, TTK'dan daha yüksek fiyatları alıyoruz ama biz aldıktan sonra taşerondan mal edişimizi yani onlardan aldığımızı fiyatı söyledim. Afşin-Elbistan linyitlerinde de maliyetimiz 15 lira ila 20 lira arasında mal oluyor. Zaten, dediğim gibi, uzman kuruluş olan TKİ'den bize devrolan insanlarla bunu çalıştırıyoruz. EÜAŞ, Afşin-Elbistan linyitlerinden sonra da başka bir linyit işletme müdürlüğümüz de yok.

Şimdi, gene Sayın Vekilimizin söylediği bu Çöllolar... Çöllolar'la ilgili 2011'den beri herkes bir şeyler söylüyor ama şu anda hüküm cümlesi hiç kimse tarafından söylenilmemiştir. Bunu Sayıştay da söyleyemez, biz de söyleyemeyiz, en son mahkemeyi bekleyeceğiz. Mahkemede soruşturma izni verilmemesi tamamen üst yönetimle alakalı bir konuydu, benim ve Yönetim Kurulu arkadaşlarımla soruşturma izni verilmemesiyle alakalıydı. Biz kendimiz dilekçe vererek, gerekirse mahkemede tekrar soruşturma açılmasını öngören dilekçelerimizi de hazırladık ancak henüz vermedik. Fakat, şu anda bizim 14 arkadaşımız mahkemede yargılanıyor zaten. İzni verilmeyen kişiler benim...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O soruyu size sormadım, Bakanlığa sordum.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Tamam, zaten benim ve Yönetim Kurulu üyeleri arkadaşlarımızın...

Şimdi, bakın, heyelanın olması için... Biz ilk müfettiş raporuna da itiraz ettik. Şu anda bilirkişi raporlarına da itiraz ediyoruz. Sayıştayın da aslında bence raporlarında “Şundan olmuştur.” dediği filan vaki değil, bunu diyemez zaten, hiç kimse diyemez. Bir sefer, bilirkişi raporu çıkacak, mahkeme kararı çıkacak, ondan sonra isnat edilen suç kesinlik kazanacak. Henüz bir şey yok yani kimin yaptığına, neden olduğuna sebep olan şey belli değil.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Yani bilim çaresiz mi, bilim bunu açıklayamıyor mu?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Hayır, hayır, açıklayacak, bekleyeceğiz efendim, bekleyeceğiz. Sayıştay raporu...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Çok özür diliyorum...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – İtiraz ediyorum Sayın Vekilim, olmaz yani.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Edebilirsiniz, konuya bir açıklık getirmek için söylüyorum. Niye şartnamenizde...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sabrederseniz geleceğim Sayın Vekilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Susuzlaştırmanın ne olduğunu, yapılmazsa neye mal olabileceğini, ya da eğimin ne olduğunu, eğimin belirtilenden daha yüksek yapılırsa neye mal olabileceklerini söyler misiniz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Tamam Sayın Vekilim.

Sayın Vekilim, şimdi, bakın, heyelanın neden tespit olduğu henüz kesinleşmedi, dediğim gibi bunda bir hüküm cümlesi yok. Susuzlaştırmanın az olması sebep olabilir, şev geometrisinin...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Susuzlaştırmak ne demek, söyler misiniz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Kömür tabanının altına su seviyesini düşürmek demek.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 14

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Su seviyesini düşürmek. Düşürmediğiniz de ne olur? Neye neden olur?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Düşürmediğinizde kaygan olur.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sadece bir heyelan mı olur, başka?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Başka bir şey olmaz, heyelan olur.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir galeri açıldığında su basma olayı falan gerçekleşir mi?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Galeri yok burada, açık ocak.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Burada yok, böyle bir şey yok. Sadece heyelana neden olur. Tamam, bu bir, şeyi aldık.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkanım, şimdi, Sayıştayın raporunda belirtilen kazı oranının yüksekliğiyle alakalı şeyi de söyleyeyim size. Bakın, tek taraflı dinlenirse bu işlerde hiç karar veremezsiniz, siz de karar veremezsiniz, biz de.

Şimdi, bakın, Çöllolar sahasında uygulama projesi yüklenici firma tarafından yapılmıştır. Uygulama projesi bize sunulduktan sonra Yönetim Kurulu tarafımızdan da uygulama projesi onaylanmıştır. Uygulama projesinde kömür kazı miktarı belirli bir oranda bahsedilmiştir ancak sahaya gidildiğinde çalışma yapılırken normal şartlarda 1.080 kodunda kömüre ulaşması beklenirken şirketin 1.150 kodunda kömüre ulaştı. 1.150 kodunda kömüre ulaştınca kazı ve kömür oranı azalır, bunda bir art niyet aramamak lazım. Kaldı ki, siz ODTÜ raporundan bahsettiniz ya, ODTÜ işte, ikaz etmiş, ODTÜ ikaz filan etmemiş, açın raporlara bir daha bakın. 2010 yılının Ocak ayında çatlaklıklar oluşmuş. 2010 yılında bizim sahadaki kontrolörümüz firmayı ikaz etmiş ve bize de yazı yazmış, EÜAŞ Genel Müdürlüğüne, demiş ki: “Burada çatlaklıklar oluşmuştur.” Bu çatlaklıkları biz de firmaya söylemişiz. Bizim EÜAŞ olarak durdurma yetkimiz yok, kontrol de zaten EÜAŞ tarafından yapılmamaktadır. EÜAŞ yalnız orada çıkartılan kömürün raporlamasıyla alakalıdır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tartarak alıyor, Soma’da olduğu gibi.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Hayır, hayır, öyle değil. Lütfen yani bu kadar bizi bu ülkenin düşmanı gibi mi görüyorsunuz? Böyle bir şey olur mu ya?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Niye böyle görelim, öyle görmüyoruz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Böyle olur mu yani? Nasıl kömürü tartarak alalım? Kalarisine bakıyoruz, silisyum değerine bakıyoruz, karbon değerine bakıyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – O anlamda söylemedim, yaptığınız tek kontrol çıkan kömürü kamyona koyup tartmak ve almak.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Aynen öyle. Güvenlikle ilgili kontroller...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Genel Müdürüm, bir dakika. Siz arkadaşların ajitasyonuna kapılmayın, siz kendi düşüncelerinizi söyleyin.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ajitasyon yapmıyoruz ya Mehmet Bey.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, siz yöneltile sorularla ilgili cevaplarınızı verin insicamınızı koruyarak.

Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 15

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Evet, şimdi, dediğim gibi, hâlen heyelanın sebebi tam tespit edilememiştir. 2010’da çatlaklıklar firmaya iletildiğinde firma Orta Doğu Teknik Üniversitesi...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Sayın Genel Müdürüm, farklı bir şey soracağım.

BAŞKAN – Levent Bey...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) - Demin bir şey dediniz, yani “Güvenliği tehdit eden bir durum gördüğümüz hâlde bunu durdurma yetkimiz yok.” dediniz, öyle mi? Yani sözleşme size buna izin vermiyor.

BAŞKAN – Levent Bey...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – EÜAŞ’ın yok, evet.

BAŞKAN – Sayın Tüzel, şimdi, tam tutanakla arkadaşlarımız burada görevlerini yapıyorlar ancak söz talep edilmediği için ben mikrofonu açamadığımdan kayıt altına girmiyor, şimdi cevap verirken neye cevap verildiği tutanıklara yansımamış oluyor. O nedenle, önce söz talebinde bulunduğunuzu bana işaret edin -zaten veriyoruz- daha sonra da hem daha sağlıklı bir müzakere zemini olur.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – 2010 yılında çatlakların oluşması firmaya bildirilmiş, firma tarafından Orta Doğu Teknik Üniversitesine rapor hazırlattırılmış, Orta Doğu Teknik Üniversitesi iç dökümün artırılması, başlanması, daha sonra da yaklaşık 2,5 milyon ton kömürün sahada bırakılarak topuk yapılması yönünde bir rapor hazırlamıştır. 2010’un Ağustos ayında da kayganlığın bittiği, durağanlığın başladığı ve artık kömür ocağında herhangi bir tehlike olmadığı yönünde raporu vardır. Ancak, 2011’in 2’nci ayında ilk heyelan olmuştur. İlk heyelanda 1 değil, 2 arkadaşımız görev şehidi oldu ve o heyelanın ertesinde Orta Doğu Teknik Üniversitesinin, aynı üniversite hocalarının raporu şöyleydi: “2’nci bir heyelan burada olmayacak, rahatlıkla çalışabilirsiniz.” Ancak ocak sahası Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından ve savcılık tarafından çalışılmaz raporuyla durdurulmuştu. Ancak şu çalışmalar yapılıyordu: Güvenlik çalışmaları, toprak altında kalan 1 arkadaşımızın çıkartılmasıyla ilgili çalışmalar yapılıyordu, bir de susuzlaştırma çalışmaları devam ediyordu. Aradan dört gün geçtikten sonra 12/2/2011 tarihinde de susuzlaştırmayla ilgili çalışma yapan arkadaşlarımız -daha doğrusu, hepsi bizim arkadaşlarımız, bizim vatandaşlarımız ama firmanın elamanlarıydı- o sahada çalışırken 2’nci heyelan meydana geldi ve bu kazada da 9 kişi hayatını kaybetti. Şimdi, bu kazayla ilgili soruşturmalar devam ediyor hâlen. Bizim de 14 arkadaşımız... Bununla ilgili en son mahkeme dört beş gün önce gerçekleşti ve şubat ayına ertelendi tekrar ikinci bir görüşme için, şu anda devam ediyor.

Demin de dediğim gibi, aslında, TMMOB’un -onu da cevaplayayım- kaza öncesiyle alakalı hiçbir raporu yok Sayın Başkanım. TMMOB kaza sonrası bizimle istişare ederek bazı bilgileri istedi, gizlilik içermeyen bütün bilgileri biz hem TMMOB’a hem de Maden Mühendisleri Odasına verdik, onların hazırladığı rapor var ama kaza öncesi bir rapor yok. Yani, kaza öncesinden gidip de orada “Bu çalışmada şu şu sıkıntılar olabilir.” filan diye bir raporu yok.

Bir tek rapor var Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; yüklenici firmanın danışmanı olan bir yabancı firma tarafından bu konuyla ilgili bir rapor var, şu anda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 16

mahkemede, o raporun İngilizcesi var, Türkçe'ye çevrildi de. O raporda bazı ikazlar yapılmış ancak yapılan ikazlar dediğim gibi ne TMMOB tarafından ne bir başkası tarafından, ODTÜ tarafından değil, kendi danışmanları tarafından. Ancak, bizim şeyimiz, Kamu İhale Kanunu'na göre yaptığımız ihalede EÜAŞ'ın sorumluluğu, ocağın projesini görüşüp çalışıp çalışmama durumunu kontrol etmek; ocağı kapama yetkisi, MİGEM ve Çalışma Bakanlığında. Bu nedenle, bizim gördüğümüz aksilikleri bildirmekten öte, bir durdurma yetkimiz yok.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – “Yüklenici olarak kanunda belirtildiği şekilde bir sorumluluğu yok.” mu diyorsunuz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Farklı bir şey yani sorumlu...

BAŞKAN – Evet, bu kadar mı?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkan, bu kadar, daha sonra tekrar sorulursa cevap vereyim.

BAŞKAN – Tamam.

Sayın Şeker, buyurun.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdürüm, açıklamalarınızda, evet, 1995 yılında devraldığınızı, devralırken TKİ'nin kadrosuyla devraldığınızı, sizin oraya tekrar birilerini yerleştirmediğinizi, 1.100 kişiyle bu işlemi yaptığınızı açıkladınız ve Orta Doğu Teknik Üniversitesinin böyle bir raporunun olmadığını söylediniz, bunu Sayıştayın da açıklaması gerekiyor. Ve burada zaten de yazıyor, 2008'de, Mart 2009'da ve Mayıs 2010 tarihindeki raporunda bilimsel de bir açıklama yapıyor Orta Doğu Teknik Üniversitesi, arkadaşlarımızın da sorduğu, diyor ki: “Kömür, altta kil katman, onun altında su var. Suyu kilin en tabanına indirmedığınız müddetçe kilin viskozitesi azalır ve dolayısıyla kayganlık oluşur.” Çok da bilimsel bir açıklama bu zaten. Dolayısıyla, bu susuzlaştırma yapılamadığı için bu olay olmuş. Ve zaten raporlarında da diyor ki: “Bu koşullarda can ve mal güvenliği açısından da dikkat edilmesi gerekir.” Daha başka ne diyebilirlerdi Sayın Genel Müdürüm, ne söyleyebilirlerdi yani? Bu, bilimsel bir araştırma, sonucu aktarılmış. Bir gün bu kazanın olacağı açık ve net ortada. Eğer oradaki susuzlaştırma yapılmadığı müddetçe kaymanın önüne geçmek mümkün değil. Ha, 12 metre küp azalmış, eğimi şöyle yapmış, böyle yapmış, o, yapan firmanın, taşeron firmanın, işleyen firmanın kabahatiyse siz gidip mahkemeye hakkınızı savunmanız lazım, “Bunun bizle bir ilgisi yok.” demeniz lazım, Bakanlığın da bu konuda yargılamayla ilgili izin vermesi lazım.

Bu olayla ilgili bir başka sorum da şu olacak. Yani, burada, kesinlikle Sayıştay bunu açıklaması lazım, üniversitelerin raporunda bu açık belirtilmiş, siz de buraya yazmışsınız. Bu ölen vatandaşlar için bugüne kadar ne yaptınız? Hiç bunu konuşmadık. Mahkeme sonucunu mu bekliyorsunuz, yoksa bir şeyler yaptınız mı? Bu insanların aileleri ne yapıyor? Bir kısmı zaten toprak altında, cenazesine bile ulaşamadılar, bununla ilgili yaptıklarınızı da bir dinlersek sevinirim.

Bir de Sayıştaydan, bu raporlarla ilgili bize de iletirseniz sevinirim. Burada yazmışsınız ama Sayın Genel Müdürüm “Böyle bir rapor yoktur.” diyor. Hanginizinki doğru, bilmiyorum. “ODTÜ'nün raporu yok.” diyor ama siz diyorsunuz ki...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 17

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayfayı söyle.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – 88’de.

Hayır, Sayın Genel Müdürüm “ODTÜ’nün raporu yok.” dedi.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Hayır, Sayın Vekilim, kazadan sonra ODTÜ’nün raporunun yok olduğunu söylüyorum.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Kazadan önce.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Kazadan önceden mi bahsediyoruz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Vekilim, ODTÜ’nün raporu bir tespittir. Yani “Susuzlaştırma böyle olmalıdır.” diyor yani yapılmadığı anlamında değil, yok öyle bir şey.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Ama bakın Sayın Genel Müdürüm, buradaki raporda çok açık ve net, isterseniz okuyayım size. Yani “Bunlar yapılmazsa mal ve can güvenliği...” diyor.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – “...yapılmazsa...” diyor işte, yapılmadığını söylemiyor Sayın Vekilim, onu söylemeye çalışıyorum.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Yapıldıysa, bir bilim adamı yapılmış bir işe “Bu iş böyle yapılmalıdır.” diye bir rapor yazmaz yani bilimin kendisine ters. Biz de bilimle uğraştık, bir şeyler yaptık, rapor böyle yazılmaz yani. Rapor detaylı olarak yazılır ve yazılan raporda da bahsedilen konu şu, diyor ki: “Kardeşim, kömür var burada, altında kil var, onun da altında su var. Bu suyu kil seviyesinin tabanına indirmezseniz bu kil kayganlaşır, can ve mal güvenliğini riske atar.” Raporun ana fikri bu, Sayıştay da bunu yazmış. Bundan daha bilimsel de bir açıklama olamaz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Vekilim, biz bir şey demiyoruz ki, biz çalışmıyorduk orada yani çalışan, yüklenici firma. Şimdi, beni firmayı savunur pozisyonuna getirmeyin. Yani, ben bir şey söylemiyorum, ODTÜ raporu da söyler, MBEG raporu da söyler. Mahkeme de sonuçta karar verecek, böyle raporlar da varken, diyecek ki mahkeme: “Sen susuzlaştırmayı doğru dürüst yapmadığın için bu heyelan oldu, sen 11 kişiyi öldürdün.” ve ceza verecek. Biz de yargılanıyoruz şu anda. Ben onu söylemeye çalışıyorum.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Efendim, ben onu soracağım, siz niye taraf olmuyorsunuz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Tarafız, tarafız.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Siz bu işi bu adamlara vermişsiniz, siz deyin ki: “Yanlış yaptınız, bundan dolayı bu 11 kişi hayatını kaybetti, bu 11 kişi bizim elemanımız, bundan dolayı sorumlusunuz.” Bunun için siz de taraf olun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – 11 kişi onların elemanı yani Türkiye’nin elemanı, bizim elemanımız, firmanın elemanı.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Sizin elemanınız sonuçta. Çünkü ihaleyi veren sizsiniz, çalıştıran sizsiniz, hiç önemli değil ki o.

GÜLAY DALYAN (İstanbul) – Ya, nasıl etkileyebilir?

NESRİN ULEMA (İzmir) – “Mahkeme karar verecek.” diyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 18

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Efendim, mahkemede soruşturma izni verilmemiş, mahkemeye kimse gitmiyor ki.

BAŞKAN – Mehmet Bey...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Gidiyor, gidiyor, EÜAŞ'tan 14 kişi şu anda mahkemede.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Peki, o soruma da yanıt verir misiniz Sayın Genel Müdürüm: 11 kişiyle ilgili ne yaptınız şimdiye kadar?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Şimdi, demin de bahsettim, 11 kişi bizim çalışmamız değildi, yüklenici firmanın çalışanıydı, yüklenici firma o 11 kişinin ailesine ilk anda büyük bir yardım...

ALAATTİN YÜKSEL (İzmir) – Yargılananlardan mı bahsediyorsunuz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Hayır, hayır, ölen 11 kişiden bahsediyorum. O 11 kişinin ailesine –bildiğim için söylüyorum- bir parasal yardım yaptı öncelikle. Ondan sonra, bütün çocuklarını üniversiteyi bitirene kadar, üniversite hayatları bitene kadar okutmayı taahhüt etti, bunu taahhüt altına aldı ve talepleri hâlinde de ev aldı onlara, bunları devam ettiriyor. Yani, tabii, bunun dışında firmanın neler yaptığını bilmiyorum ama ilk aşamada bütün ölenlere belirli bir miktarda para yardımı yaptığını ve çocuklarını da üniversiteyi bitirene kadar destekleyen çalışmalar yaptığını biliyorum.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Size hiç dava açıldı mı bu konuda aileler tarafından, ölen vatandaşların aileleri tarafından?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Yani şu anda mahkemede tek dava var zaten, orada yargılanıyoruz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İş kazasıyla ilgili, tazminat davasıyla ilgili?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Yok, açılmadı.

BAŞKAN – Levent Bey, buyurun.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Genel Müdürü dinledik, tabii, Bakanlıkla bu enerji politikaları konusunu bütçe görüşmelerinde zaten tartışacağız. Yani “enerji ihtiyacı, enerji açığı” diye söylenen bu ihtiyaç gerçekten Türkiye halkının ihtiyacı mı yoksa Avrupa ülkelerine dönük ve sermaye gruplarına dönük bir ihtiyaç mı bunları tartışacağız. Ama Türkiye'nin konuştuğu bir şey var ki, bu termik santraller, HES'ler büyük bir yaşam hakkı ihlaline dönüşmüş durumda. Dün buraya Karadeniz Yaşam Hakkı Platformu'nun temsilcileri gelmişti; Ereğli'den Arhavi'ye bütün kıyı hattı boyunca santralleri, bu dereler üzerinde yapılanlar, kıyılardaki termik santraller, Sinop'taki nükleer santrali, bütün bunlar ve taş ocakları, maden ocakları buradaki faaliyetleri, halkın yaşamına getirdiği zararlar, bunlar dile getirildi, Türkiye'nin gündeminden hiç düşmedi. Ama bu Afşin-Elbistan Çöllolar maden sahasındaki, linyit maden sahasındaki kaza burada, Mecliste de soru konusu oldu; sorular sorduk, buradan, kürsülerden de görüştük.

Şimdi, Sayın Müdürün ifade ediş biçiminde, bu özelleştirme politikalarının, Mayıs 2009'dan bu yana yapılan özelleştirme ve hizmet alımı politikalarının bu üretim süreçlerinde iş kazalarına yol açmadaki rolü payı nedir? Bunu anlamak ve bundan sonra olabileceklere dair de tedbirler almak gerekir. Çünkü, işte, konuşacağız herhâlde Seyitömer Termik Santrali

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 19

Çelikler firmasına verildi, orada büyük sorunlar doğdu. Yatağan, Kemerköy, Yeniköy termik santrallerinin özelleştirmeleri yapıldı –burada da geçiyor- işçiler ve sendikalar aylardır orada direniş hâlinde ve buradan olabilecek olumsuz sonuçları önleme çabası içerisinde.

Şimdi, Genel Müdür sıklıkla, “Bu 11 insan görev şehidi.” dedi bir kısmını yani, biz bunlara “iş cinayeti” diyoruz. Bunları şehit olarak ilan etmekle sonuç itibarıyla bundan sonra olabilecek kazalar önlenmiş olmuyor yani insanların duygularına ve manevi değerlerine atıf yaparak... Sonuç itibarıyla, buradaki haksız kazancın ve zenginleşmenin, insanların kanı, canı, hayatları pahasına edinilmiş haksız kazançların bu şekilde üzerini örtmemek lazım. “Şehit” demiş olmakla bundan sonra olacak kazalar önlenmiş olmuyor. Yani Kurum, buradaki özelleştirme politikalarının bu iş kazalarının oluşumundaki rolünü gerçekten açıklayabilmeli ve hem Enerji Bakanlığına hem de burada denetim ve durdurma yetkisi olan Çalışma Bakanlığına bunlar aksetmeli.

Şimdi, onu sordum, yani buradaki çatlaklar müfettişler tarafından Kuruma rapor ediliyor ama Kurumun buradaki üretimi durdurma yetkisi yok, “MİGEM’de ve Çalışma Bakanlığında.” deniyor. Çalışma Bakanlığı ne yaptı bu konuda ya da Kurum Çalışma Bakanlığına bu yönde nasıl bir uyarıda bulundu? “11 insan bizim çalışanımız değildi.” kimin çalışanıydı? Park Teknik’in çalışanıydı ama sonuç itibarıyla bu ülkenin yurttaşıydı söylendiği gibi. Yani sorumluluklar ortak, kaldı ki, Haydar Bey’in de söylediği gibi, iş hukuku çerçevesinde, hizmet alımı yüklenici firmada olsa bile işin asıl sahibi Elektrik Üretim AŞ. Yani buradaki bütün gelişmelerden sonuç itibarıyla Kurum sorumlu.

Şimdi, “Bunlar oldu bitti ama hüküm kurulmadı, hüküm mahkeme versin de görelim sorumlu kim?” Bütün bu süreçler olana kadar niye bu seyircilik niye bu göz yumma? Niye bu sonucun doğmasını önlemeye dönük bir şey yapılmıyor? Yani buradan sonuçlar çıkartmak ve gerçekten bu politikalardan ve bu yönetim anlayışından, bu kamu yaklaşımından, tarzından vazgeçmek gerekir diye düşünüyorum. Bu konularda kurumun çıkarttığı sonuçları da kendilerinden dinlemek isteriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Son olarak Sayıştayı...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir de Bakanlığa soru sormuştuk soruşturma izninin niçin verilmediğine dair?

BAŞKAN – Sayıştaya soralım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, arz edeyim.

Sayın Başkanım, bahsedilen raporlar MİGEM’in EÜAŞ’a muhatap olarak yazdığı 17/5/2013 tarihli bir yazıda bahsedilen raporlar. MİGEM, Elektrik Üretim AŞ’ye bu raporlarda belirtilen hususları özetleyerek nasıl çalışma yapacağını belirtiyor. Bu raporlar: Çukurova Üniversitesinin 2012 tarihli teknik raporu, İstanbul Teknik Üniversitesinin 25 Mayıs 2011 tarihli bilirkişi raporu, Orta Doğu Teknik Üniversitesinin Haziran 2008, Mart 2009 ve Mayıs 2010 tarihli raporları ile Genel Müdürlüğünce sahada yapılan tetkiklere dayalı olarak üretim sürecinde can ve mal kaybı olmaması için şartları söylemiş, şu şu şartlarda yapabilirsiniz diyor, onu da kısaca hemen arz edeyim: “Kurumunuzca yer altı su seviyesinin kömür

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 20

tabakasının altında yer alan kömür ara katmanlı kil seviyesinin altına kadar indirilmesi konusunda teknik olarak yapılamayacağı gibi bir durum ortaya çıktığında, kömür üretim faaliyetine başlanması ve devam edilebilmesi için (Hurman Çayı yatağının geçirimsiz tabaka ile izole edilmesinin yanı sıra) ilgili katmanda yer altı su seviyesinin yalnızca üretilecek kömür tabakasının altında olması şartı aranır, ancak ana kömür damarı altındaki killi kömür tabakalarının güvenli olarak üretilmesi için yer altı su seviyesinin kömür tabakasının altında yer alan kömür ara katmanlı kil seviyesinin alt kotlarına kadar düşürülmesi ve kömür üretimi tamamlanan yerlere iç döküm yapılması şartı ile can ve mal emniyeti açısından teknik olarak değerlendirilip üretimi yapılabilecektir.” Bu heyelan olduktan sonra MİGEM’in hangi şartlarda bu sahada üretim yapılacağına dair bir yazısı. Bu bilirkişi raporlarını MİGEM incelemiş ve onların sonucu olarak EÜAŞ’a tavsiyede bulunmuş şu şartlarda üretebilirsiniz diye.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – 2008 raporunda ne diyor?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Tabii, Orta Doğu Teknik Üniversitesinin 2008 tarihli raporu var.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Ne diyor orada?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Efendim, raporun kendisi yok ama bu raporda üretim yapılabilecek şartları EÜAŞ’a talimatlamış MİGEM.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Onu istiyoruz o zaman, raporun kendisi yoksa istiyoruz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, rapor, hizmet alan firmanın özel danışmanı olarak hazırlanmış. Bizim elimizde yok ama tedarik etmeye çalışırız. Tamamen MİGEM incelemiş ve hangi şartlarda üretim yapacağını ortaya koymuş.

Arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Bakanlık temsilcisi arkadaşımız, buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Sayın Vekilimizin “Neden soruşturma izni verilmedi?” sorusuyla ilgili olarak bizim Denetim Hizmetleri Başkanlığından bilgi aldım.

Olay olduğu anda Bakanlık müfettişlerimiz de görevlendirilmişti, tahmin ediyorum onların değerlendirmeleri sonucunda bu konuda firmanın daha kusurlu olduğu görüldüğü için savcılığa soruşturma izni verilmemiş.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama müfettiş raporu değerlendirildiğinde...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – “Değerlendirildiğini düşünüyorum.” dedim efendim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir de son aşamada mı diye söylemiştim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Peki efendim.

Bilahare de savcılık Danıştay nezdinde itirazda bulunmuş fakat Danıştayın da 6 Haziran 2012 2012/999 sayılı Karar’ında bu konuda bakanlık haklı görülmüş efendim, aldığım bilgi o. Bir de efendim, siz...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 21

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Son aşama nedir yani devam edebilmek adına üretimde hangi aşamaya geldiniz? Bildiğim kadarıyla, yüklenici firma...

BAŞKAN – Düşmeye bassaydınız.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Bir bilgimiz daha vardı sahalarla ilgili.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bitirmemiş sözünü de, pardon, ben kestim sözünü.

BAŞKAN – E, araya girdin, sözü kestin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Efendim, bir de Sayın Vekilimiz bu MTA'nın bulunduğu sahalardan ne kadarı EÜAŞ'ı ne kadarı TKİ'ye... 2,8 milyar ton EÜAŞ'a devredilen saha var, büyük kısmı Afşin'de, 8 milyar ton, 1,6 milyar ton da TKİ'ye devredilen sahalarda, MTA tarafından bulunup arama masrafı karşılığı devredilen sahalarda. Şu anda MTA'nın elinde de 941 milyon ton Dinar'daki saha var, o henüz devredilmedi.

Arz ederim efendim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, teşekkür ediyorum.

Biraz evvel sunumumda, konuşmamda belirttiğim şey gerçekleşmiş ve bakanlık ağzından da öğrenmiş olduk. Artık, TKİ devreden çıkartılmış, Türkiye'nin kömür işletmesi kurumu EÜAŞ olmuş anladığım kadarıyla.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Efendim, çok özür diliyorum.

TKİ'nin, en son, 10 Eylülde sahasını yeni devrettik.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, bunu öğrenmek için sormuştum.

Sayın Yönetim Kurulu Başkanı, şu anda geldiğimiz durum, o sahada geldiğimiz durum nedir? Bildiğim kadarıyla oradaki şirket üretim yapabilmenin ve raporlar doğrultusunda üretim yapabilmek için birtakım kuyular açmış. Çok sayıda da kuyu açmış, bir maliyeti var. Bu maliyeti... Daha sonra yine tespitlerde, yeterli olmadığı söylenmiş bu kuyuların üretim yapabilmek, başlayabilmek için ve maliyetini de kuyuların, sizden talep etmiş. Böyle, Sayıştay raporlarında geçen şeyler var. Şu anda geldiğimiz durum nedir? Bunları karşılama kararı almışsınız, yönetim kurulu kararı almışsınız, daha sonra kömürden düşmek üzere. Son durum nedir bu konuyu anlatırsanız memnun oluruz.

BAŞKAN - Tamam, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) - Evet, Sayın Başkan, çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli bürokratlar; ben sadece bunu, Başbakanlığın soruşturma iznini idarecilere niçin vermediğini... Çünkü dünkü Star'da yaşanan iş kazasında da yine izin verilmediğini ama yüzde 30 ila yüzde 70 arasında da idarecilerin suçlu olduğu mahkemece belirtilmiş. Ancak, idarecilere yine izin verilmemiş. Birinci derecede sorumlu hissedilen ya da ikinci derecede sorumlu hissedilen işletmelerin bu konuda Bakanlığın tasarruf yetkisini ya da Başbakanlığın tasarruf yetkisini niye ısrarla sürdürdüğünü anlamak istiyorum.

Bir de o teftiş raporlarını almak istiyorum çünkü biliyorum ki bürokratlar ya da arkadaşlar ömür boyu töhmet altında kalsınlar, yargılanıp aklanmaları daha doğrudur diye bakıyorum ve kararlar da örnek oluşturuyor ve kamuoyu nezdinde de tüm Türkiye'deki

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 22

çalışan devlet erkanı ve devletin koruması altında hiçbir zaman için ceza alamayacağı ve yargılanamayacağı izlenimi yaratılıyor. Bu süreklilik hâline geldi. Soma'ya da böyle, sanki buraya doğru gidiş hâlinde olduğunu hissediyorum çünkü aynı örnekleri veriyoruz hep burada da. Onun için bu konuda net bir cevap alabilir miyim?

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Evet, öneri üzerine konuşmalar bitmiştir.

2011'in 1'inci önerisini izleme yönünde kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2012'nin 3'üncü önerisi de aynı mahiyettedir, onu da o zaman izlemeye alacağız.

Evet, 2'nci öneriyi okutuyoruz:

Öneri 2:

Çan Termik Santrali'nde enerji üretiminde aksamaların önlenbilmesini teminen;

Santralin mücavir sahasında kazanda kullanılabilecek kalitede kireç taşı rezervine sahip ruhsat sahası temini ile elde edilecek parça kireç taşının kazan besleme boyutuna indirileceği kırma-öğütme tesislerinin kurulmasına yönelik çalışmaların yapılması.

Yüklenicilerden öğütülmüş kireç taşı alımı süreçlerinde geçmişte yaşanan aksamaların nedenlerinin de irdelenmesi yolu ile yapılacak kireç taşı alımı ihalelerinde hazırlıkların ihale iptaline ve dolayısı ile malzeme temininde aksamalara meydan vermeyecek şekilde yapılması.

Santral kazanlarında kullanılacak kireç taşının reaktivite indeksi, kalsiyum karbonat oranı ve tane boyutu gibi özelliklerinin belirlenmesine yönelik numune alma ve analiz işlemlerinin titizlikle takip edilmesi.

Kömür stok sahasında harmanlama işlemlerinin kömürün kalori değeri yanında kükürt içeriğini de izleyecek şekilde yapılması önerilir.

BAŞKAN – Evet, cevabı okutuyoruz:

Cevap 2:

Çan Termik Santrali'nde enerji üretiminde aksamaların önlenbilmesini teminen, santralin mücavir sahasında kazanda kullanılabilecek kalitede kireç taşı rezervine sahip ruhsat sahası temini konusunda:

1- MİGEM ile irtibata geçilerek, bölgedeki kireç taşı ruhsatlarının koordinatları temin edilmiştir.

2- MTA'dan ücreti mukabili bölgenin jeolojik haritaları temin edilmiştir.

Bölgedeki aktif kireç taşı ruhsatları, jeolojik harita üzerine işlenerek, boş kalan karstik alanlarda yeni ruhsat alanları oluşturulmuştur.

Ancak, 5995 sayılı Kanunla Değişik 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 2'nci maddesine göre kireç taşı 2 a grubunda yer aldığından, aynı kanunun 24'ncü maddesine göre, kireç taşı sahaları için doğrudan işletme projesi hazırlanarak işletme ruhsatı alınması gerekmekte olup, işletme ruhsatı alınan sahalarda 3 yıl içerisinde faaliyete geçilmesi gerekmektedir. Bu süreçte, Çan Termik Santrali'ne kireç taşı temin etmek üzere 27/12/2012 tarihinde ihaleye çıkılmış ve 11/02/2013 tarihinde 5 yıl süreli sözleşme imzalanmıştır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 23

Ayrıca, Çan Termik Santrali'nin, Özelleştirme İdaresi tarafından özelleştirilmesi süreci de devam etmektedir. Gerek Çan Termik Santrali'nin ihtiyaç duyduğu kireç taşıyı 2018 yılına kadar sözleşme ile yükleniciden temin etmesi gerekse termik santralin özelleştirme sürecine girmesinden dolayı belirlenen alanların işletme ruhsatı talepleri özelleştirme sürecine bağlı olarak değerlendirilecektir.

27/12/2012 tarihinde kireç taşı alımı ihalesi yapılmış olup 11/02/2013 tarihinde ihaleyi kazanan Kolin İnşaat firması ile 5 yıllık sözleşme imzalanmıştır.

4'üncü temenninin cevabı olarak: Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

Son temenninin cevabı olarak: Santrallerde kazanlara homojen kömür beslenmesini teminen stok sahalarında harmanlama çalışması yapılması için işletme müdürlüklerine ve bağlı ortaklıklara 13/04/2012 tarihli ve 20/06/2012 tarihli yazılarımız ile talimat verilmiş olup yakından takip edilmektedir.

BAŞKAN – Ali Bey, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kendi ilçemde ve kendi belediye başkanımın başlayıp sonuna kadar açılışını bildiğim bir termik santral üzerinde olduğu için de söz hakkını özellikle baştan almak istedim.

Çan Termik Santrali'nde tabii, sonuç buradaki gibi değil, biraz açmak lazım. Kuruluşu “akışkan yataklı olmak ve Türkiye'de çevreyi kirletme iddiasında olmayan yeni bir yöntem” diye başlanan, ancak, bugünkü gelinen süreç içerisinde de ÇED raporunu ve ruhsatını da bir buçuk gün önce ancak alabilen ve bu araya da başka bir anlayışla, kaçak olarak devam eden bir kuruluştan bahsetmek istiyorum.

Buradaki ana konu, bu 2'nci maddeyi biraz geçmişiyile birlikte değerlendirmekte fayda var, burasını açıyorum, arkadaşlar, Sayıştaydakiler de biliyorlar. Buradaki kireç taşının kullanılmasının sadece öneri ve akışkan yataklının ana nüvesi olmakla birlikte, tabii ki buradaki kükürtlü kömürün de kullanılmasının ana nüvesinde de bahsediliyor. Ancak, burada bahsedilen kireç taşının teminindeki noksanlık da orada, ihalede yapılan suistimallerden biraz bahsetmek istiyorum. Kireç taşının son, 2011 yılında ihalesi erken biteceği belli olmasına rağmen üç kez ihale edilerek uzun süre ihaledeki adrese dayalı ihalelerden dolayı üç kere ihale iptal edilmiş ve bu süreç içerisinde de itirazlar sonucunda ve bizler kamuoyundan da takip ettiğimiz ve basında da yer aldığı süreç içerisinde de kireç taşı olmadığından dolayı da bu sürenin dışında her yıl onun 2 misli, zannederim, 2,5 katı süre içerisinde de bu gerekçe gösterilerek Çan Termik Santralinin şartellerini kapatmıştır. Bakın, çok net yani bu bahane edilerek. Adrese dayalı o meşhur firmanın, devam eden firmanın ihalesinin sonucunda yeniden, farklı üzerine gidilmeden sonra ihalenin yapılmasıyla birlikte o yeni firma da bunu başaramamış ve uzun süre kireç taşsız kalan bir termik santral olmuştur.

Burada iki önemli madde var: Adrese dayalı ihale, aynı firmanın korunması. İki, orada bitmesine rağmen yönetimin, ihale sözleşme tarihinin bittiğini bilmesine rağmen onun öncelikli hazırlık safhalarını yapmaması ve kireç taşsız da burasının işletildiği zaman biliyorsunuz ki bunun akışkan yataklı yanarak beraberce yanmasından mütevellit havayı kirletemeyeceği, kükürtdioksitin havaya salınmayacağı ve sistem içerisinde kurulduğundan dolayı da havayı kirleteceği. Ancak, daha sonraki süreçte ne olmuştur? Yine ihale

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 24

tamamlanmamış ama uzun süre enerjinin EÜAŞ'ın içerisindeki termik santraller içerisinde kilovatı TL olarak en ucuza mal olan bir santral olmasına rağmen o yıl içerisinde en fazla kapatılan bir santral olmuştur yani üretimi en fazla kapatılan bir santral olmuştur. Bunun nedenlerini hep sormak istiyorum: Niçin o termik santral diğer santrallere göre en ucuz olmasına rağmen kapatılmıştır? Gerekçe sadece bu değildi, termik santralin kireç taşı olmadığı zamanlarda da çalıştırıldığını yine bizler gittiğimiz ve gördüğümüzde de yerinde tespit etmiştik.

Şimdi, sonuçta, şu andaki harmanlama ve kömür de dâhil olmak üzere, termik santralin oradaki yönetiminden kaynaklanan ve TKİ yöneticilik anlayışı içerisindeki bir birikiminin sonucunda -buradaki Sayıştay raporlarında bu yer almıyor- çünkü ihalesi biten ve kömürün başka türlü orada yanmasını bilmemesine rağmen bu yapılmıyorsa bu yönetim zafiyetidir ya da bir başka şey -söylemek istemiyorum ama- orada devam eden, hepinizin bildiği Türkiye'deki enerji sektöründe var olan firmanın, daha önce yapan, var olan firmanın oradaki tesisleri de koyarak hiç olmayacak şekilde, bir ay içerisinde şartnamesine koyup "İşletebilecek, tesis kurabilecek." diyerek -bir ay içerisinde hiç mümkün değil yeni bir müteahhidin oraya girip kurması- onun sürekli bu tür alternatiflerle de ona verilmeye zorlanmasından kaynaklanmaktadır. Bu zararın, çalıştırılmama zararının müsebbibi kimdir? Bu kadar zararın, yapılma, çalışma, üretiminden kaynaklanan zararın sorumlusu kimdir? Bu zarar nasıl temin edilmiştir? Bununla ilgili soruşturma açılmış mıdır?

Devam ediyorum: Yine, bu Çan Termik Santrali o yıldan sonra gene devletin Çevre Bakanlığı tarafından 2011-2012 yıllarında havayı kirlettiğinden dolayı -burada, raporlarda yok- ceza yemiştir ve ceza resmen paraya dönüştürülmüş ve ödenmiştir. Bu cezayı yemesinin, havayı kirletmesinin tespiti, uyarılara rağmen devam etmesi ve emisyon hacminin ölçülerek, hâlâ orada emisyon hacminin ölçülerek, devam ederek tedbirlerinin alınmaması bu kirece bağlı olarak ve aynı zamanda kazanların temizlenmemesi ve kömürün de doğru alınmamasından kaynaklanan, işletmeden kaynaklanan bir kirlilikten bahsediyorum. Onun için de bununla ilgili niçin Çevre Bakanlığının kestiği paraların cezai sorumluluğu -ki bu idareden kaynaklanıyor- sorulmuş mudur ve bu paralara, ödemelere üzerinden bakıp geçilerek "Ödenmiştir, haklıdır." diyerek mi bakılmıştır? Bu sorulara da cevap almak istiyorum.

Yine, burada başka bir konu daha var: Çan Termik Santrali kömür ocağıyla birleştirilerek özelleştirme kapsamının 3 tanesinin içerisinde olduğu sürekli söylenmiştir ve devam edileceğini biliyoruz. Ancak, Çan Termik Santrali bu kadar verimli, kömür sahasının da bu kadar hazır olmasına rağmen, işletilmesine ve Türkiye ekonomisine en güzel parayı en ucuz maliyetle idare eden bir termik santral olmasına rağmen bir, neden özelleştirme gereği duyuyorsunuz? İki: Özelleştirme gereği duyulduysa bu kadar süre beklemesinin yani yıllardır beklemesinin özel idarenin, acaba bir özel alıcı mı bekleniyor, yoksa ihalenin karşılığında çıkarılıp da -ki çıkarılmadığını biliyorum, çıkarılıp da alıcı bulamayacağı da mümkün değildir- bu kadar bekletilmesinin oradaki hem halkın hem orada çalışanların hem yöneticiler de dâhil olmak üzere çok güç durumda olduğunu belirtmek istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 25

Ayrıca, orada termik santralin kirliliğiyle ilgili, hemen yanında yeni bir termik santral kuruluyor ve bu termik santral burada, kamuoyunda ve her yerde tartışılıyor, burada Bakanlık yetkilileri ve arkadaşlar duysun diye söylüyorum. Orada yine siyasi anlamda Hükûmete dayalı bir kişi tarafından 80 GW'a yakın yani şimdiki termik santralin yarısına yakın bir termik santral kurulmaya müsaade ediliyor.

Oradaki yeni özel ocakta, bu kömür sahasında orasının sağlaması mümkün değil. Acaba –bunlar da kayıtlara geçsin diye söylüyorum- o kişi yarın termik santrali almak üzere mi hazırlanıyor? Burada, kamuoyunda ve herkesin bilgisi dahilinde olan bu konuyu da özellikle belirtmek istiyorum çünkü oradaki ne nakliye açısından ne yurt dışı açısından oraya kömür getirilemez. Ancak oradaki mevcut ocağın kapasitesi de raporlarla sarihtir. O termik santral de işletmeye yeterli değildir. Dbinde de ÇED raporunu almaya uğraşıyor ve büyük bir ihtimalle de Hükûmete çok yakın olduğu için de alacağı kanısındayım. Acaba bunun kurulmasıyla birlikte ortak bir -kamuoyunda da bunlar çok tartışıldığı için söylüyorum, kayıtlara geçsin- o kişiyle ilgili termik santral ona bir beraber özelleştirme kapsamına mı çekilecektir? Onun için, Çan'ın ve bu bölgenin özellikle ekonomisini sağlayan, orada hayatlarının en az yirmi yılını hava kirliliğinden kaybeden insanların orada bunu sorma hakkı vardır çünkü oradaki insanlar hem iş hem ekmek açısından artık devrede kömür satışı yoktur ve nakliyesi de yoktur. Ancak orada az da olsa taşeronlarda işçi çalışıyor, hiç olmazsa bunları bilme hakkı da vardır diye düşünüyorum çünkü hava kirliliğinden on beşle yirmi yıl arasında herkes orada hayatlarından veriyor. Bunlar da sağlık ve tıbben, tüm devlet tarafından hayatlarından kaybettikleri tespit edilmiştir. Onun için de bunu kamuoyunun bilmesi açısından çok doğru buluyorum ve kanser vakalarıyla birlikte bölgede uzun yıllardır hem tarımın yok olması hem de oradaki insanların ömrünün gitmesinden dolayı da bu önemlidir diye düşünüyorum. Bu sorularıma yanıt bekliyorum.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Necati Bey...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, buradaki öneride belirtilen, özellikle kireç, bu santrallerde kükürt salımını ve verimliliği artıran bir yan madde.

Şimdi, burada Ali Bey'in bahsettiği gibi çevre değerleriyle alakalı önemli bir şey bu, kireç ama genel olarak geçmişten bu yana baktığımızda, maalesef bu termik santrallerin salımlarına baktığımızda ifade edildiği gibi cezaların verildiği yani o üst sınırların çok üzerine çıkıldığı, sadece Çan'da değil, işte, Yatağan'da, birçok yerde de maalesef çalıştırılırken filtrasyonun düzgün yapılmadığı, efendim, bu anlamdaki çalışmaların iyi yapılmadığı aşikâr bir şekilde duruyor.

Daha önceki, çok uzun yıllardır önümüze gelen önerilerde Sayıştay bu filtrasyonların yapılmasıyla alakalı bir öneri getiriyordu. Biz orada EÜAŞ'a sorduğumuzda, EÜAŞ da diyordu ki: "DPT -eski adıyla- izin vermiyor." Yani, ben o zamanlar çok eleştirdim, çok söyledim, böyle bir mantıksızlık, böyle bir gereksizlik olmaz. Yani, şimdi bir de hep şu özelleştirmeye atıfta bulunularak çalışmaların yapıldığı ifade ediliyor; bu da bana çok mantıksız geliyor. Yani, orada alacağınız kireç ruhsatı yani sahaları yarın, öbür gün

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 26

özelleştirilse de buradaki termik santrale zaten lazım, alırsınız bilançonuzun içerisinde, onu da devredersiniz olur biter. Yani, size gerekli olan bir şeyi “Biz yarın, öbür gün özelleştireceğiz, efendim, onun için buna göre buna göre bu çalışmaları yapıyoruz” demenin mantığını ben burada uygun bulmuyorum. Geçmişteki hâlâ yapılmayan o baca gazı değerleri ne yazık ki... Bakın, bunu, belki birçok bilmeyeniniz vardır. Geçtiğimiz yıllarda torba yasaya bir madde konuldu. Torba yasadaki bu maddeye göre termik santraller 2018 yılına kadar istedikleri kadar vatandaşa zehir solutturabilirler, istedikleri kadar bacalarından zehir saçabilirler çünkü denetime tabi değiller; hatta Bakanlar Kurulu kararıyla 2021 yılına kadar da uzatılabilecek o torba yasadaki bir maddeyle ve hatta özel sektöre devredilseler bile. O torba yasadaki o maddeye lütfen bir bakın yani çok rezil bir maddedir o çünkü çevre değerleriyle alakalı hiçbir denetimi kabul etmiyor, o yasa kaldırıyor baca gazı değerleriyle alakalı denetimi tamamen kaldırıyor. Yani biraz önce işte ceza ödendi falan... Şimdi, herhangi bir denetim yapıldığını düşünmüyorum o torba yasadaki maddeden dolayı.

Dolayısıyla, biz KİT’te bu tartışmaları, bu denetimi yaparken aslında insanımıza genel anlamda yapılan o kadar çok haksızlık var ki. Bir taraftan tamam, Türkiye’nin ihtiyacı, enerji ihtiyacı var, yerli kaynaklar, efendim, millî değerler vesaire, bir sürü şey söylenebilir ama bunları yaparken de insan hayatına değer vermeyecek şekilde... Belki, bir anda bir kazayla 300-500 kişi orada ölmüyor ama belki, orada o çevrede yaşayan insanların birçoğunun on sene, on beş sene ömründen kısalıyor veya yaşam kaliteleri ciddi anlamda azalıyor. Yani dolayısıyla, bizim bu tür çalışmaları yaparken bunlara da dikkat edip, bunları gözden kaçırmayıp... Hatta önemsiz gibi gözüken ama insan hayatı için çok önemli olan birçok şeyi de buradan söylememiz, tavsiye kararları almamız lazım. Yani, böyle bir şey olmaz. Yani şu, sadece kireç taşından falan bahsediliyor ama kireç taşının kullanımındaki önemi nedir, işte oradaki, termik santrallerdeki aslında bütün sıkıntılar nedir, bütün bunları ortaya koymak lazım. Elektrik Üretim AŞ’nin asıl hedefi elbette elektrik üretmek, hem de yerli kaynaklara dayalı elektrik üretmek ama bütün bunları yaparken, işte giderek özelleştirmeden dolayı, güç kaybından dolayı birtakım değerler azalıyor ama her şeye rağmen, mevcut santrallerin de emre amadeliklerini, verimliliklerini vesaireleri bunların hepsini gözden geçirmemiz lazım. Burada yatırım sıkıntısı varsa hem çevre değerleri açısından hem de emre amadilik ve verimlilik açısından bütün bunları daha çok ön planda konuşmalıyız diye düşünüyorum.

Konuşulduğu için söylüyorum, kömür konusu, işte TKİ’de daha çok, EÜAŞ’da daha çok. Yani, şimdi ben, bildiğim için söyleyeyim, bu bahsedilen EÜAŞ’taki ruhsatı olan kömürlerin birçoğunu piyasada kullanamazsınız. Yani 1.000-1.500 kalorilik kömürler, bunları TKİ zaten piyasaya süremez, hepsi termik santrallerde kullanılmak üzere çıkartılan kömürler. Dolayısıyla yani bunun EÜAŞ’ta olmasında, birlikte olmasında bir sıkıntı görmüyorum ben. Yani bu anlamda doğruya doğru diyelim.

Şimdi ama bahsettiğim konular önemli. Yani kireçten hareketle, çevre değerleri ve EÜAŞ’ın genel anlamdaki yapısıyla ilgili neler yapıyorsunuz? Şu “özelleştirme olacak” mantığından bir an önce vazgeçin Sayın Genel Müdürüm. Size kim bu şekilde söylüyor? Tabii ki Sayın Genel Müdür de bir şeyleri, genel anlamdaki birtakım politikaları tek başına

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 27

çizemez ama lütfen yani bizim de buradan yapabileceğimiz bir şeyler varsa... Biz burada laf söylemekten, kayıtlara geçirmekten başka bir şey yapmıyoruz, hiç olmazsa bir tavsiyeler, bir şeyler yapalım en azından üzerimizdeki vicdani sorumluluğu kaldıralım diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi bir şey düşünülebilir tabii Çan hakkında her şey konuşuldu diye. Çan Termik Santralini 2011 yılında ziyaret ettiğimde Çan Termik Santrali çalışmıyordu. Bizim gezdiğimiz termik santraller içerisinde son teknolojiye sahip, akışkan yataklı bir termik santraldi. Tabii “akışkan yataklı” deyince de kireç taşı ve kömürün hava püskürtmesiyle yakılması, alttan püskürtme, havada uçuşarak yakılmasıyla daha yüksek enerji ve daha düşük maliyet, artı gaz salınımının, zehirli gazların veya çevreye zararlı gazların en aza indirildiği bir sistemden bahsediyoruz. Tabii, ben şimdi tereciye tere satmayayım, bu kadar uzman varken burada, detayına daha fazla girmeyeceğim ama duruyordu termik santral. Niye durduğunu sorduğumuzda termik santralin genel müdürüne. Kireç taşının olmadığını söyledi. Santral kireç taşsız çalışabilir miydi? Çalışabilirdi.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Çalışamaz, doğru değil.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama çalıştırdılar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi onu söyleyeceğim, arkadaşlar bir müsaade edin, hepsini söyleyeceğim şimdi. Çalışabilir miydi? Çalışabilirdi ama ben gittiğimde çalışmıyordu. Şimdi Sayıştay raporlarını okuduğumda santralin kireç taşsız çalıştırıldığını, çevre il müdürlüğü tarafından da yaklaşık 47 bin TL –peşin ödedikleri için yüzde 25’i eksiltilecek para ödediklerini tespit etmişler. Evet santralin o hâliyle çalışması doğru değil. Peki, santral niye bu hâle gelmiş? Genel Müdürün de şikâyeti vardı. Tabii, Kamu İhale Kanunu’na göre ihale yapıyorlar, o dönemin meşhur insanları vardı, biraz daha geçmişte Unakıtan hani bu yumurtacılar var ya, onlar bu ihaleyi kazanmışlar ve evsafa uygun kireç taşı vermedikleri için de santral durmuş. Tabii, santralin durmasıyla, o çalışmadığı sürelerdeki zararı bu meşhur insanlardan tahsil etmek gibi bir yaptırım olamaz, böyle bir şeye de gidilmemiş. Sonuçta Kamu İhale Kurumuna bildirilmiş, yasaklı firmalara girmiş, ayrı bir firma açmış, başka alanlarda devam etmiş vatandaşlar.

Şimdi, burada baktığımız zaman santrallerin yanında kireç taşı ocaklarının kurulması, varsa onların öğütülmesi falan ama doğru iş de yapılmış, Kamu İhale Kanunu’na göre ihale etmişler ve beş yıllık süreçte tamamlamışlar. Bu öneriye baktığımızda, öneri yerine getirilmiş bana göre. Daha fazla konuşmanın gereği yok ama başka bir şey var benim tespit ettiğim: Aklına her gelen, özellikle de bu yap-işlet-devret değil de yap-işlet-sat modeliyle devletin alım garantisi verme sözleriyle her tarafta termik santraller açılmaya başladı gelişigüzel. Bir enerji ihtiyacımız var mı? Var. Bana göre, kömür çıkan her yerde, kullanılabilir santrallerde, termik santrallerin verimli çalışmasını sağlayacak –kaç megavatlık yapacaksınız ona uygun- kömür çıkan alanlarda yerleşim alanlarına çok yakın değilse santral kurulmasında fayda var ve şart. Türkiye’nin elektrik enerjisine ihtiyacı var, her geçen gün sanayi geliyor, büyüyor, elektrik de üretmek zorundayız. Yani santrali kuracağız ama kurarken bazı kriterlerimizin de olması gerekiyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 28

Ben geçen yine Bandırma'ya gittim. O Bandırma'nın güzelim kıyılarında termik santraller kuruluyor. Peki, kömür var mı? Kömür yok, kömür yurt dışından gelecek. Arkadaşlar, bir sistematığe bağlamamız gerekiyor bu işi. Türkiye'nin her alanı, her bölgesi, ağacının, denizinin, suyunun, havasının olduğu her bölgede, her isteyen elini kolunu sallayarak yatırım yapıyor diye santral kurmamalı. Ben bunu söylüyorum, santral kurulmasına karşı değilim. Kömür çıkan Soma'da mutlaka santral kurulmalı mı? Kurulmalı, oradaki vatandaşları da ikna ederek, uygun alanlarda...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Zeytin ağaçlarını sökmeden.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sökmeden. Şimdi, asgari müşterekler birleştirilebilir. Eğer 30 tane, 40 tane, 50 tane sökölüp yapılıyorsa yapılsın bırakın. Bunun yerine 2 bin tane, 5 bin tane, 10 bin tane dikilebilir. Bir enerji ihtiyacımız var. Bu enerji ihtiyacının giderilmesi için çevreye çok zarar vermeden, oradaki yaşayan insanları çok mağdur etmeden bu santralleri kurmamız lazım ama ben... Tamam bunu yapıyorsunuz, bakın, ben, geneli üzerinde söyleyecektim ama sizin iktidarınız döneminde kapasite artırımı 2 katına çıkmış, güç olarak 2 katına çıkmış, güzel işler yapılmış. Enerji ihtiyacı tabii ki geliyor Türkiye'nin sanayisiyle beraber, ihtiyaç var, yurt dışından ithal edeceğimize Türkiye'de kendi öz kaynaklarıyla üretmek hem cari açığımızı düşürecek hem dışarı bağımlılığımızı azaltacaktır. Tamam, bu kadar artırıştırmışsınız ama başka bir şey daha söyleyeyim kömürle üretim düşmüş. Yani 2000 yılından bugüne kadar baktığınızda kömürle üretime, yüzdesel olarak baktığınızda oranın çok yüksek, doğal gazda daha düşük olmasına rağmen... Şimdi, tam tersine dönmüş oran, hatta doğal gazı azaltıyoruz derken yine rakamlar 42, 43 seviyelerine yerleşmiş. Yani çok fazla başarılı bir çalışma olmamış.

Şimdi, burada yapılması gereken bazı şeyler var. Evet, kömür rezervlerimizi elektrik üretim amacıyla değerlendireceğiz. İki: Yer tespitlerini doğru yapacağız. Her elini kolunu sallayan, her yatırımcı... “Ben yatırım yapacağım. Türkiye'nin de buna ihtiyacı var. İstediğim yerde yaparım. Denizin üstünde yaparım, denizin altında yaparım, ormanda yaparım.” mantığından hızla uzaklaşmamız lazım.

Şimdi, ben bu tehlikeyi görüyorum, bunu hissediyorum. Doğru yapılan işe “doğru” demek zorundayız ama yapılan iş yanlış bana göre. Planlama yok çünkü ortada. Böyle bir planlamanız var mı?

Mesela Soma'da kömür üretiyoruz ve 8 bin megavatlık da bir atıl durum var orada yıllardır işletilemeyen. Aslında 8 bin megavatlık daha bir santral yapılabilir, 1 veya 1'den fazla santralle elektrik üretimi yapılabilir. Bunu Orta Doğu'daki şirketlere pazarlamaya çalıştık finansman yönünden, beceremedik, iptal oldu, aslında verildi, iptal oldu.

Şimdi, anlıyorum... Bakmayın, “17'nci büyük ekonomiyiz.”, hesaplama yöntemlerinden dolayı 17'nci büyük ekonomiyiz. Yüzyıllardır da öyle olmuşuz. Bir gelişme yok ekonomide. Devletin kamu finansmanı ile da yapma şansı yok artık bunları, özel sektöre yaptıracak. Tamam, kabul. Soma'da yapılmalı mı? İşte orada yapılmalı. Veya Yatağan'da yapılmalı mı, yapılmamalı mı? Oralar termik santral bölgeleri zaten, kömür üretilen bölgeler. Ama başka bir şey var, bizim Dilovası gibi, örnek vereceğim: Ya 9 tane organize sanayi bölgesi yapmışız. Sanayi bölgesinin içine bir de imar izni vermişiz, konut alanı açmışız. Şimdi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 29

insanlar zehirleniyor, yüzde 200, yüzde 300 kanser vakalarında artış var. Ya o insanları oradan kaldıracaksınız, ya sanayiye. Sanayiye kaldıramayacağına göre insanları kaldırıp başka bir şehir kuracaksın. Yani çok geç olmadan bunların tedbirlerini almak zorundayız diyorum.

Ben bu önerinin yerine getirildiğini düşünüyorum, gündemden de çıkartılabilir.

BAŞKAN – Kamer Bey, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, sayın bürokratlar; şimdi biz de Ali Bey’le beraber gitmiştik, gezmiştik arkadaşımızla. Hakikaten kireç taşından dolayı çalışmadığı söylenmişti o zaman. O zaman Unakıtan’ın bunu engellediği söylenmişti. Yani ihaleye girmiş fakat kireç taşı vermiyor, yeni ihale de yapmıyor. Fakat o sırada... Onun çocuğu, oğlu almış dediler, öyle dediler o zaman.

Şimdi, raporda deniliyor ki: Tabii, ihale açılmış, kimse katılmamış, sonradan pazarlık usulüyle 250 bin ton kireç taşı, 17,7 avro/birim ton fiyatıyla alınmış, bir süre bununla alınmış. Sonra bu Kolin İnşaat bunu 10,75 avroyla ihaleye vermiş yani teklif etmiş ve o teklif sonucunda almış. Yani düşünebiliyor musunuz? Pazarlıkla alınan kireç taşı tonu 17,1 euro ve ihalede 10,75 euroyla yani sentle...

MEHMET GELDİ (Giresun) – Mukayese için, kapasiteler ne kadar?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, pazarlık kanunca... Şimdi bu Kolin İnşaat’a verilmiş de, bu Kolin İnşaatı ben iyi tanıyorum. Bu Kolin İnşaat, biliyorsunuz, Binali Yıldırım’a Tayyip Bey “Yahu git, biz bunlara çok iş veriyoruz, git şunlardan bir yüzer milyon dolar al.” İşte o 100 milyon doları verenlerden birisi bu.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – İsimleri sokmasın.

BAŞKAN – Zaten öneri bağlamından da çıktık yani.

(Gürültüler)

KAMER GENÇ (Tunceli) – İşte o 100 milyon doları veren de bu canım. Havuzdan para veriyor işte.

BAŞKAN – Öneri bağlamından da çıktık. Haydar Bey de söyledi zaten, öneri yerine getirilmiş herhâlde.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bunda anormal bir şey var mı arkadaşlar?

Şimdi bunlar...

(Gürültüler)

Aslına geliyorum. Çok imtiyazlı bir şirket. Dolayısıyla burada havuza getirmiş 100 milyon dolar vermiş, burada yemiş tabii. Bu değil, birçok yerde ihaleler kapatılmış da, yani niye bunu söylüyorum...

BAŞKAN – Evet...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Diyorum ki bunlar tabii, böyle çok büyük -Hükûmet nezdinde- haraç vermek suretiyle birtakım havuzlara para verdiklerine göre tabii bunları bir yerde çıkaracaklar. Çıkaracakları için bunların da burada alınacak alımlara da dikkat etmek lazım.

(Mikrofon Başkan tarafından kapatıldı)

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 30

BAŞKAN – Tamam Kamer Bey, teşekkür ederiz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama bakın, gördüğünüz gibi, yani burada bundan önce niye...

BAŞKAN – Ali Bey...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Niye kestiniz ki?

BAŞKAN – Bitmedi mi?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, bitmedi canım.

BAŞKAN – Bağlamından çıktı zaten konu.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yani anladım da evvela bir... Ben kesmedim canım.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Bence Genel Müdür bir açıklama yapsın. Hakikaten niye... (Gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika... Son olarak...

Tamam mı Kamer Bey, bitti mi?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben konuştuğum zaman çok pireleniyorsunuz. Niye böyle acaba ya?

BAŞKAN – Yok ya, çok rahatız, niye pirelenelim?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Şimdi bu raporda deniyor ki: 4,5 milyon ödenek ayrılan bir kireç taşı öğütme tesisi kurulması önerilmiş de.

MUSTAFA GÖKHAN GÜLŞEN (Kastamonu) – Aynı şeyleri tekrar tekrar söylüyor ama.

BAŞKAN – Aynen.

Pirelendiğimiz yok ama doğru söylüyor...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yahu Başkan, bir dinleyin ya. Bir soru soruyoruz ya!

MUSTAFA GÖKHAN GÜLŞEN (Kastamonu) – Aynı şeyleri tekrar, tekrar, tekrar...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kireç taşı öğütme tesisi için bir 4,5 milyon para ayrılmış. Bu kurulmuş mu, kurulmamış mı? Yani bunların kurulmaması için –tabii, anlaşılıyor ki- böyle imtiyazlı şirketler çıkıyor, devretti... Yani diyorlar ki... Arkadaşlar, AKP iktidarı zamanında bir şey yerleşti: Söz konusu olan para ise gerisi teferruattır. Bunu artık hepimizin bilmesi lazım.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Lisans anlamında söylüyor.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Lisans, neyse artık, nasıl anlaşılıyorsa...

Onun için, yani, bizim burada bürokrat arkadaşlarımıza bir şey söylememize gerek yok. Her şey tavandan, üstten ayarlanıyor. Bürokratlar da ya direnecek, direnirse gidecekler, veyahut da direnmedikleri takdirde, mecburen, ona göre, devletin kaynakları har vurulup harman savruluyor ve maalesef hukuk denilen bir şey işlemiyor ve bilgi kaynaklarımız da böyle heba olup gidiyor. İşte, neyse yani, sormak istediklerimi sordum ben. Arkadaşlar cevap verirse...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederim.

Evet Ali Bey...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Son değil mi Ali Bey?

BAŞKAN – Ali Bey son.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 31

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, ben konu bölgemle ilgili olduğu için söylüyorum. Bakanlar Kurulu ve Enerji Bakanı söyledi. Doğru mudur ve sizden, birinci ağızdan, yetkililerden almak istiyorum. Dedi ki: Bundan sonra Çanakkale’de... Şu anda 11 tane müracaat var. Çanakkale’de ağır sanayi yok, enerji ihtiyacı yok, bölgede enerji ihtiyacı yok, 11 tane değerli tarım arazisi ve ovalarına, hepinizin bildiği yerlere müracaat var.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Niçin, nasıl müracaat?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Termik santral kurma müracaatı.

Bakın, şimdi, burada, bir bilgi olarak hepiniz biliyorsunuz ama teyit edeyim.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Kömür yok mu? Kömür var ama.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Kömür Rusya’dan gelecek, taa Avustralya’dan gelecek.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Liman, liman.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Değerli arkadaşlar, burada sormak istediğim şu: Türkiye’de enerji konusundaki tavrımız belli, öyle bir sorununuz yok. Türkiye’nin uzun vadeli, daha önce de sorduğum soruda, “AKP’nin uzun vadeli enerji politikası var mı?” dediğimde çok net cevap alamamıştım. Ancak, şunu biliyorum: Türkiye enerji politikasını uzun vadeli yapmalıdır ve özellikle de ucuz olan termik santral ve hidroelektrik santraller olmalıdır, aksini hiç kimse söylemiyor. Ancak, bölgem çok rahatsız ve çok da önemli olduğu için söylüyorum ve Bakanlar Kurulu kararında böyle bir karar alındığını ifade ettiler benim sorum üzerine Mecliste. Bunun için, size de, Bakanlıktaki yetkililer olarak sizlere söylüyorum, yatırımcı kuruluş olarak. Burada, Çan Termik Santrali 18 Mart emisyon hacmini tek başına tamamlıyor. Bundan sonra bu bölgede yine devletin, Çevre Bakanlığı ve sizlerin verdiği teknik bilgilerle buraya, bu bölgeye Çanakkale havzasına başka bir termik santral kurulmasının mümkünatı yok. Kurulursa bu bölge kurur ve insanlar ölür. Net. Yıllarca bu işin içinde, net olarak bana verilen rapor, birinci ağızdan.

Şimdi, bunun dışında özel sektör 7 kat büyüklüğünde 1 tane kurdu, 7 kat şeklinde 1 tane daha kurulmak üzere. Yani Çan’daki termik santrali ne yaptı? Aşağı yukarı Türkiye’nin yüzde 2,5 enerji santrali, termik santral kurulma izni. 11 tane daha var. Peki, Türkiye’de bu doğru bir yatırım mıdır? Türkiye’deki termik santral... EÜAŞ olarak soruyorum, enerji politikası olarak, dışarıdan taşıma kömürle Türkiye’deki bir planlamayı yaptınız mı? Yani, “Nereye termik santral kurulmalıdır?” diye bir planlamanız var mı makro düzeyde? Yoksa, şu ifade, “Arazinizi alın, oradaki insanları bir şekilde ikna edin, getirin, ben size ruhsat vereceğim.” anlayışı mı doğrudur? Yoksa, son Bakanlar Kurulunda alınan “Çanakkale bölgesinde taşıma kömürle artık başka ülkeden gelene termik santral vermeyeceğiz.” kararı geçerli midir, uygulamanıza koydunuz mu?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, biz teşekkür ediyoruz.

Sayın Başkanım, herhâlde öneri yerine getirilmiş?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Evet, gündemden çıkaralım.

BAŞKAN – Gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 32

Evet, 2'nci öneriyi gündemden çıkardık.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Arkadaşlar, bir sürü sorum oldu, onlara cevap versin, hemen oyladınız da.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – En sonunda geneli hakkında cevaplayacak zaten.

BAŞKAN – Şöyle: Öneri dışında zaten Ali Bey...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Bununla ilgili özel şeyler sordum yani.

BAŞKAN – Ali Bey, işte, özel şeyler söylediniz de öneri dışında aslında genelde konuşulacak şeyleri söylediniz. Genelde topluca...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Başkanım, öneriyle ilgili konuştum, son enerji politikasıyla ilgili değil. Çan'la ilgili de sorularım vardı ve cevaplarım vardı. Onlarla ilgili Enerji Bakanlığından ben bilgi istiyorum.

BAŞKAN – Tamam.

Buyurun Sayın Genel Müdür.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – O zaman, bana cevap verin.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkan...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – İhale var mı? Yapıldı mı? Soruşturması... Ceza kesildi mi kesilmedi mi? Bu konuyla ilgili bilgi almak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkan, Çan'la ilgili konulara cevap vereyim. Aslında bütün sayın vekillerimizin gösterdikleri eleştirileri filan değerlendirip tekrar kendimizi “check” edeceğiz. Ancak, Çan, gerçekten, Sayın Vekilimizin de söylediği gibi, çok verimli -kendisi de ifade etti- ve çevreye de uyumlu bir santralimiz. 2006'da devreye alındıktan sonra, herkesin bahsettiği şu kireç taşıını almakla ilgili sıkıntımızın olduğu dönem hariç, çalışma saatlerini kısaca söyleyip diğer soruları yazılı olarak cevaplamak istiyorum. 2006'da devreye alındı Çan Termik Santrali, 2007'de birinci ünite 7.353 saat, ikinci ünite 7.110 saat; 2008'de birinci ünite 7.580 saat, ikinci ünite 7309 saat; 2009'da 7 bin saat, 7.063 saat; 2010'da 7.061 saat, 7.692 saat; 2011'de 7.183 saat, 7.257 saat; 2012'de 4.705 saat, 5.029 saat, 2013'te 7.104 saat ve 7.054 saat. Türkiye 'de termik santrallerin, kömürlü santralin çalışma süreleri aslında 6.500 saattir. Çan Termik Santrali, her yıl normalden bin saat daha fazla çalışan bir santraldir.

Kireç taşıyla ilgili sıkıntılarımızı aktardınız, biliyoruz. Onunla ilgili, bize sıkıntı getiren arkadaşlarımızı görevden aldık. Ancak, mahkeme kararıyla döndü arkadaş. Tekrar başlattık mahkeme kararına uymak zorundaydık. Çünkü biz bir sıkıntı gördük orada. Kireç taşı olmadan da çalışabilir santral ama doğru çalışmaz, dediğiniz doğru. Çalıştırdığımız dönemlerde de ceza ödedik, 3 sefer ceza ödedik Çevre İl Müdürlüğüne.

Şimdi, Çan Termik Santralinin ÇED raporu 1999 tarihinde alınmış. Ben bir daha “check” edeceğim size yazılı da bildireceğim efendim. Aslında...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Başbakan da açılışa gelecekti...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Tamam efendim, kontrol edeceğim.

Hava kalitesi izleme istasyonları ile... Gerek TÜBİTAK tarafından gerekse Çevre İl Müdürlüğü tarafından sürekli izlenilmekte bütün santraller. Yine, Sayın Vekilimizin söylediği o

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 33

yasa biliyorsunuz Anayasa Mahkemesi tarafından zaten iptal edildi. Yani 2008'in sonuna kadar bütün santralleri çevreye uyumlu santral yapmak zorunda. Çan'la ilgili şeyleri kısaca böyle söyledikten sonra sizin bütün sorularınıza...

Yalnız demin o sorduğunuz politika şu olabilir: Biliyorsunuz EÜAŞ artık yeni yatırım yapmıyor zaten Sayın Başkanım kanun gereği. Ancak, arz güvenliğiyle ilgili bir problem olursa kamu şirketine yeni santral yapma görevi veriliyor. Şu anda da bildiğiniz gibi arz talebi fazlasıyla karşıladığı için ve özel sektör tarafından santraller talebi karşıladığı için yeni bir santrali biz EÜAŞ olarak yapmıyoruz. Ancak Çanakkale'nin coğrafik şartları nedeniyle, limanlara sahip olduğu için, ithal kömür yapmaya müsait yerler. Bir de Bandırma'da biliyorsunuz doğal gaz santrali yapıldı. Bir de geleceğe bakarsak Trakya Bölgesi'nin...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sizin bir katkınız yok efendim, kendileri yapıyorlar, yani yok öyle bir şey.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – İstanbul ve Trakya Bölgesi gelecekte talebi karşılayacak arza sahip olmayan bir bölgemiz. Bildiğiniz gibi TEİAŞ tarafından Çanakkale'den 2 tane denizaltı kablosuyla Trakya tarafına enerji götürmek üzere iletim hattı yapılıyor. Bu nedenle, yatırımcılar, hem liman yapma kolaylığı olması nedeniyle hem de çevre ÇED konusunu daha kolay alabilmeleri hasebiyle belki oraya ithal kömür santrali kurmak üzere müracaat etmişlerdir. Ama Sayın Bakanımızın söylediği doğru, belirli bir limitin üzerindeki vermeyecekler.

Ancak diğer bir konuya kısa cevap verip diğerlerini dediğim gibi yazılı olarak cevaplamamı eğer...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) - Hepsine yazılı olarak cevap verebilirsiniz, teyit edeceğim bir çok şey var.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Tabii, olur efendim.

Şimdi, tabii ki planlama artık eskiden olduğu gibi... Eskiden Türkiye Elektrik Kurumu planlamayı yapardı. Yani tüketilecek noktaya göre, iletim ve üretim tesislerini de ona göre yapardı. Ancak artık böyle bir planlama yapılmıyor, projeksiyon yapılıyor, yani on yıllık projeksiyonlar yapılıyor. 2011 yılında, 2015 yılında, 2020 yılında ne kadar enerji tüketileceği tahmini yapılıyor, piyasaya arz ediliyor. Buna bakarak yatırımcılar santral yapıyorlar, eğer yapmazlarsa da kamu olarak da devreye gireceğiz. Bunu da belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, biz teşekkür ederiz.

3'üncü öneriyi...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Bir de özelleştirmeye ilgili sorularım vardı.

BAŞKAN – Kime? Bakanlık temsilcisine mi?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Evet.

BAŞKAN - Tamam.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI ÖZTÜRK SELVİTOP - Sayın Vekilim, şimdi, özelleştirme çalışmaları 2001 yılında elektrik sektörünün reformu ve yeniden yapılanması süreciyle başladı. 2001 yılında Elektrik Piyasası Kanunu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 34

çıktığında bir karar alınmıştı. “Kamu artık yeni yatırım yapmayacak -Sayın Genel Müdürün belirttiği gibi- kamu düzenleyici ve denetleyici bir rol oynayacak, ülkemiz gelişmekte olan bir ülke, enerji ihtiyacı artan bir ülke, bu kapsamda da yatırımlar, özellikle üretim tesisi yatırımları kamu tarafından, özel sektör tarafından yapılacak, kamunun elindeki santrallerin de büyük bir kısmı özelleştirilecek.” diye 2001 yılında öngörülmüştü. Bu çerçevede, işte, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına peyderpey santraller devredilmekte ve özellikle termik santrallerden başlandı. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı danışmanları aracılığıyla Bakanlığımıza talep etmekte, şu şu santrallerin özelleştirilmesiyle ilgili görüşlerini soruyorlar. Karşılıklı istişareler sonucunda, bugüne kadar belirli bir aşamaya gelindi. Büyük hidroelektrik santrallerin, özellikle Fırat Havzası’ndakilerin özelleştirilmesi öngörülmüyor ancak...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) - Onları biliyoruz Çan’a gelin.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI ÖZTÜRK SELVİTOP - Çan’la ilgili olarak mevcut aşamada herhangi bir çalışma yok, önümüzdeki dönemde, bu, makamla birlikte yapılacak değerlendirmede netleştirilecek.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Uluslararası sular değil mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DAİRE BAŞKANI ÖZTÜRK SELVİTOP – Sınır aşan sular.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sınır aşan sular üzerindeki özelleşmiyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

3’üncü öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

Ambarlı Fuel Oil Santralı Dördüncü ve Beşinci Ünitelerinin Çift Yakıtlı Kombine Çevirim Santralına Dönüştürülmesi ve Rehabilitasyonu Projesi işinin on dört ay geciktirilmesi ve gecikmeden dolayı üretim kaybı oluşmasıyla ilgili işlemler ve müsebbiplerinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığınca soruşturulması önerilir.

BAŞKAN – Cevabı alalım.

Cevap 3:

Şirketimizin yatırım programında 2007.D.01.0080 no.yla yer alan Ambarlı Fuel Oil Santralı Dördüncü ve Beşinci Ünitelerinin Çift Yakıtlı Doğal Gaz Kombine Çevrim Santralına Dönüştürülmesi ve Rehabilitasyonu Projesi, 1120 takvim gününde tamamlanacak şekilde KİK mevzuatlarına göre ihale edilmiş ve 10/11/2008 tarihinde sözleşmesi imzalanmıştır. Projenin tamamlanmasıyla, başlangıçta 300 MW olan kurulu güç 816 MW elektriğe yükseltilmiştir. Ünitelerin deneme işletmeleri sırasıyla, dördüncü ünitenin 08/08/2013 tarihinde, beşinci ünitenin 16/08/2013 tarihinde tamamlanarak, her iki ünitenin geçici kabulü 21/11/2013 tarihinde yapılmış ve üniteler ticari işletmeye alınmıştır.

Projenin başlangıcında, şirketimiz bünyesinde bulunan hidroelektrik santrallerin o dönem için, su rezervlerinin düşük oluşu ve enerji ihtiyacı olması sebebiyle, söz konusu üniteler enerji üretmeye devam ettirilmiş ve yüklenici firmaya ünitelerin yer teslimi 26/03/2009 tarihinde gecikmeli olarak yapılmıştır. Projenin yapımı esnasında, 380 kV şalt sahasının yapılacağı yer konusunda değişikliğe gidilmesi zorunluluğunun ortaya çıkması, buna bağlı olarak yükleniciye şalt sahasının yer teslimiminin geç yapılması ve TEİAŞ’ın yükümlülüğünde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 35

olan şaltın enerjilendirilmesi ve ulusal enterkonnekte sistemine bağlantısının yapılmasındaki gecikmeler projenin tamamlanmasını geciktirmiştir.

Sayıştay Başkanlığının yukarıda belirtilen ana hususlar doğrultusunda Ambarlı Fuel Oil Santralı Dördüncü ve Beşinci Ünitelerinin Çift Yakıtlı Doğal Gaz Kombine Çevrim Santralına Dönüştürülmesi ve Rehabilitasyonu Projesi işinin on dört ay geciktirilmesi ve gecikmeden dolayı üretim kaybı oluşmasıyla ilgili işlemler ve müsebbiplerinin tespiti hususlarına yönelik, T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 11.10.2012 tarih, 123 sayılı Olur'ları ile inceleme başlatmıştır.

İncelemeler neticesinde düzenlenen 12.04.2013 tarih, 4-1 sayılı İnceleme Raporunda; ünitelerin sadece 14 gün gecikmeli olarak ticari işletmeye geçtiği, söz konusu 14 gün gecikmeye sebep olan hususlar incelendiğinde, kamu menfaati doğrultusunda isabetli, yerinde kararlar verildiği ve işlemlerin yapıldığı, bunların yanı sıra rehabilite yapılmak suretiyle ilk defa gerçekleştirilen böyle büyük projelerde, her şeyin sözleşmeye derç edilmesi ya da ilgili kurumların uhdesinde bulunan işlerin sözleşmeye bağlanmasının mümkün olmadığı, bazı işlerin yapım aşamasında yerine getirildiği hususları belirtilerek, raporun sonuç kısmında; "...Konu ile ilgili olarak idari, mali, cezai ve disiplin yönünden yapılacak herhangi bir işlemin bulunmadığı, sonuç ve kanaatine varılmıştır." denilmiştir.

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının 26.06.2013 tarih, 66 sayılı Olur'u ile, söz konusu İnceleme Raporu ve ekleri Sayıştay Başkanlığına, birer örnekleri ise raporda belirtilen talimatların ifası bakımından TEİAŞ ve EÜAŞ Genel Müdürlüklerine gönderilmiştir.

BAŞKAN – Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Burada bir “on dört gün” ve “on dört ay” diye bir şey geçiyor, orada bir...

BAŞKAN – Sayıştayınki on dört ay.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayıştayınki on dört ay, sonra on dört güne iniyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani doğru mu on dört ay ve on dört gün, bir yanlışlık yok değil mi burada?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, on dört ay ve on dört gün farklı şeyler.

Arz ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayıştay “On dört ay gecikmiş,” diyor; idare farklı, “On dört gün gecikme olabilir.” diyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, yakın olsa anlayacağım da on dört günle on dört ay çok farklı şeyler.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Arz edeyim Sayın Başkanım.

İhale yapıldıktan sonra ihalede belirtilen termin programına göre dört yüz günü aşkın bir süre var gecikilen. Bizim önerimiz, tamamen onun üzerine kurgulanmış bir öneridir. Bu on dört gün, verilen süre uzatmalarından sonra yaşanan kısa bir gecikmedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, Sayıştay ne diyor idarenin cevabına?

BAŞKAN – Durun, arkadaşlar konuşsun da ondan sonra sorarız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş: 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 36

Necati Bey...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bu zaman zarfında ne kadarlık bir kayıp var, maddi olarak yani? Eğer çalışmış olsaydı, yani Sayıştayın iddiasına göre on dört aysa, on dört ayda ne kadar elektrik üretilecekti? Bunu sormak istedim ben.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Haydar Bey, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, bu on dört ayı anlayabilmek için... Tamam, on dört gün gecikebilir, on dört gün çok önemli bir şey değil ama on dört ayı anlayabilmek için şunu sormak istiyorum: Bu şartnamede süre uzatımı var mı? Eğer süre uzatımı varsa bu hangi şartlara bağlıdır? Yani Sayıştaya göre doğru bir süre uzatımı mıdır? Bunu soruyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Ben Sayıştaydaki arkadaşlara şunu soruyorum: Buradaki inceleme raporunu incelediler mi, kendileri okudular mı? İnceleme raporunda on dört ay gecikme iddia edilen husus on dört gün olarak değerlendiriliyor. Nedeni de muhtemelen... Burada mesela bazı hidroelektrik santralleri “İşletmeye devam ettik, geç teslim ettik.” diyor. Bunun geç teslimle alakası var mı? Yani bu on dört ayı on dört güne indirdiler mi, yani bu karşılıklı şeylerle? İnceleme raporu mu bunu sonuca bağladı, yoksa iddialarında haksızlar mı? Yani bu konuda Sayıştay tam bir kanaat belirtmiyor, ben onun için soruyorum.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederiz.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, ihale yapıldıktan sonra beklenmeyen nedenlerle dört yüz günü aşkın bir süre uzatımı var. Bunlardan doksan günü iki ünitenin o günkü elektrik enerjisi arzındaki sıkıntı nedeniyle yükleniciye öngörülen sürede teslim edememesinden kaynaklanan bir doksan gün. Üç yüz yirmi bir gün de 380 kilovatlık şalt sahasının yerinin tespiti konusundaki sıkıntılardan kaynaklanan bir gecikme olarak döndü bize.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani EÜAŞ’tan bir şey kaynaklanmadı, işletmeden kaynaklanıyor öyle mi?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, bizim öneri yazmamızdaki maksat şuydu: Dört yüz günü aşkın bir süre gecikilmesinde bir kusur, ihmal var mı, bunun ortaya çıkarılmasıydı. Müfettişler inceledi, bize geldi rapor. Tamamen, bu idari yapı içinde, böyle büyük tesislerde haklı nedenlerle bu tür gecikmelerin olabileceği konusunda bir rapor düzenlendi, geldi. Takdir yüce Meclisin. Yani bir ihmalin, bir kusurun olmadığı konusunda... Bizim endişemiz oydu Başkanım.

Arz ediyorum.

(Oturum Başkanlığına Başkan Hasan Fehmi Kinay geçti)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 37

Öneri 4'ü okutuyorum...

Öneri 4, aynı zamanda 2012'nin 4 no.lu önerisine tekabül etmektedir. Birlikte okutup işleme alacağım.

Buyurun.

Öneri 4:

Şirketin finansal yapısını olumsuz etkileyen kamu enerji KİT'lerinden olan vadesi geçmiş alacakların birikiminin önüne geçilmesine ve mevcut alacakların tahsiline yönelik gerekli idari tedbirlerin alınması önerilir.

BAŞKAN – Buyurun.

Cevap 4:

Kamu enerji şirketlerinden olan alacaklar ile ilgili olarak;

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ve Hazine Müsteşarlığı nezdinde girişimlerde bulunularak özelleştirme fonundan 5.044.794.797,09 TL, TEDAŞ Genel Müdürlüğü'nden 6113 Sayılı kanun sonrası oluşan alacaklarımız için Hazine Müsteşarlığı hesaplarına, geçmiş yıllarda oluşan temettü borçlarımız karşılığı aktarılmıştır. Bu kapsamda bakiye kalan alacağın da tasfiyesi için girişimlere devam edilecektir.

- 6113 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin 6'ncı fıkrası gereği bakiye alacaklara mahsup ve takas işleminin bittiği aydan sonraki aydan başlamak üzere faiz tahakkuk ettirilmesi gerekmekte olup, mahsup ve takas işlemi Şubat 2013 ayında bitmiş ve Mart 2013 ayından itibaren Hazine Müsteşarlığınca belirlenen DİBS faiz oranlarında faiz tahakkukları yapılmaktadır.

- TEDAŞ'a bağlı dağıtım şirketlerinin tamamının özelleştirilmesi sonrası TETAŞ'tan cari döneme ilişkin tahsilatlar tam olarak yapılmaktadır. TETAŞ yetkilileri ile vadesi geçen alacakların tasfiye edilmesine yönelik girişimlere devam edilmektedir.

BAŞKAN – Öneriyle ilgili söz talebi...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben bir soru soracağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Termik santrallerde üretilen elektriklerden dağıtım şirketlerine verilir de dağıtım şirketlerinin elektrik bedeli olarak, alacaklı olarak, firmanın alacağı var mı, kurumun alacağı var mı? Varsa hangi dağıtım şirketinde ne kadar alacağı var? Onu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Bu konuyla ilgili Sayın Genel Müdürüm cevap verebiliyor muyuz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Bizim şu anda herhangi bir dağıtım şirketinden alacağımız yok. Biz iki yıldır elektriğimizi ikili anlaşmalar yoluyla toptan elektrik satış şirketi olan, kamunun elinde olan TETAŞ'a satıyoruz. Kalan kısmını da piyasada, hani “enerji piyasası” dediğimiz yerde yük alma talimatları olarak orada oluşan fiyatlara göre satıyoruz. Bizim dağıtım şirketlerinden...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Başka şirketlerden yani dağıtım şirketlerinden...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – ...şu anda alacağımız yok. Son bir mahsuplaşma olayı gerçekleşti, cari alacaklarımızın dışında alacağımız yok. Cari alacağımızı da zamanında tahsil ediyoruz efendim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 38

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – BOTAŞ’a ödediniz mi borcunuzu?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – BOTAŞ’a zamanından önce ödüyoruz. Bazen mesela 20’sinde ödememiz gerekirken talepleri oluyor, 15’inde ödüyoruz. Şu anda alacağımız da yok, borcumuz da yok, EÜAŞ’ın kasada parası da var zaten.

BAŞKAN – Tebrik ederiz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – O zaman fiyatları düşürebilirsiniz yani durmadan zam yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Evet, Sayıştay...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, izleyelim izniniz olursa. Bu devam edebilir, şu anda iyileşme olsa da zaman içerisinde devam edebilir Başkanım.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Tamam.

Evet, öneri 4’ün izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece -tutanaklara geçmesi açısından- 2011 yılının 4 no.lu önerisi aynı zamanda 2012’nin 4 no.lu önerisi olarak izlenmesi yönünde kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Öneri 5’i okutuyorum:

Öneri 5:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde (Ek:16) listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi önerilir.

BAŞKAN – Buyurun.

Cevap 5:

Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Öneri 5’in Sayıştay tarafından izlenmeye devamını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 6:

4628 sayılı Kanun’un 14’üncü maddesi gereği, Hamitabat Elektrik AŞ’nin özelleştirme programına alındığı 27/10/2010 tarihinden sonra yönetim ve denetim kurulu üyeliklerine Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının teklifi ve Başbakan onayıyla atama yapılabileceğinden, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı makamının 06/06/2011 tarih ve 2011/636 sayılı oluruyla şirketin bir yönetim ve bir denetim kurulu üyeliğine, Hazine Müsteşarlığı temsilcisi olarak yapılan atama işlemlerinin, hukuki ve mali sorunlarla karşılaşılmasından dolayı 4628 sayılı Kanun’un 14’üncü maddesine uygun hâle getirilmesi hususunda ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulması.

BAŞKAN – Buyurun.

Cevap 6:

Öneri, 26/6/2012 tarih ve 1425 sayılı yazımızla EÜAŞ Genel Müdürlüğüne gönderilmiş olup EÜAŞ Genel Müdürlüğünün 13/7/2012 tarih, 9044 sayılı yazısıyla Enerji ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 39

Tabii Kaynaklar Bakanlığına intikal ettirilmiştir. HEAŞ 1/8/2013 tarihinde özelleştirilmiş olup bu tarihten itibaren özel sektör tarafından işletilmektedir.

Konuyla ilgili kısa bir bilgi notu aktarabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜR YRD. M. MÜJDAT ÖZER – Öneriye konu 4628 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde bahsedilen husus 6446 sayılı Kanun'un 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan düzenlemeyle ortadan kaldırılmıştır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bunun yürürlük tarihi ne zaman, son kanunun?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜR YRD. M. MÜJDAT ÖZER – Çıktığı tarih efendim herhâlde, 2013.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Kaç sayılı kanuna geçtik dediniz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜR YRD. M. MÜJDAT ÖZER – 6446.

KAMER GENÇ (Tunceli) – O kanun ne?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MÜDÜR YRD. M. MÜJDAT ÖZER – Elektrik Piyasası.

BAŞKAN – Söz talebi? Yok.

Öneri 6'nın gündemden düşürülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 7:

Sayıştay'ın bağlı ortaklıklar raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

Cevap 7:

Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 2012 yılına ait beş öneri bulunmaktadır, bu önerileri sırasıyla okutarak işleme alacağım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 1'i görüştük Başkanım.

BAŞKAN – 1'i görüşmedik, 3 no.lu öneriye tekabül ediyordu. 2011'in 1 no.lu önerisi 3 no.lu öneriye tekabül ediyordu.

Şimdi 2012'nin 1 no.lu önerisini okutuyorum:

Öneri 1:

Çöllolar sahası kömür üretim hizmet alımı sözleşmesi yüklenicisi Park Teknik firmasından, yatırım döneminin tamamlandığı 4 Şubat 2011 tarihinden itibaren sahada çalışan tüm makine ve teçhizatın listesinin temin edilerek cari durum itibarıyla ocaktaki makine ve teçhizat mevcuduyla karşılaştırılmasının yapılması ve oluşan farklılıkların nedenlerinin EÜAŞ Teftiş Kurulu tarafından incelenerek gerekirse soruşturulması.

Cevap 1:

Heyelanlar sonrasında, Çöllolar sahasında sürdürülen yoğun arama kurtarma faaliyetleri ve başlatılan adli ve idari soruşturmalar nedeniyle sözleşmenin yürütümüne ilişkin işlemlerde bir duraksama olmuş ve makine teçhizatın sahada bulundurulmasına yönelik

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 40

işlemler aksamıştır. Bu aksaklığın giderilmesini teminen, yüklenici Park Teknik AŞ'ye 7/11/2013 tarih ve 56989 sayılı yazı yazılmış ve yatırım döneminin tamamlandığı 4/2/2011 tarihinden itibaren Ocak ve Şubat 2011 faaliyet raporlarında kendi malları olarak belirtilen sahada çalışan makine ve teçhizatın, kuruluşumuzun malı olduğu ve sahada tekrar kömür üretimine geçileceği tarih itibarıyla bu makine teçhizatın sahada hazır bulundurulacağını taahhüt edilmesi ve bu taahhüdün bildirilmesi istenmiştir. Yüklenici firma 7/11/2013 tarih ve 1267 sayılı yazısıyla;

" ...6 ve 10 Şubat 2011'de meydana gelen iki büyük kütle hareketi sonucu zayıf olanlar hariç olmak üzere, bahsi geçen makine ve teçhizatın sahada tekrar kömür üretimine geçileceği tarih itibarıyla sahada hazır bulundurulacağını taahhüt ederiz." şeklinde taahhütte bulunmuştur. Bunların yanında kazı çalışmalarına başlandığı 4/2/2008 tarihinden itibaren 36 aylık süre 4/2/2011 tarihinde dolmuştur. Bu tarihten iki gün sonra 6/2/2011 ve 10/2/2011 tarihlerinde iki büyük heyelan hareketi meydana gelmiştir. Heyelanlar nedeniyle saha MİGEM ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından madencilik faaliyetlerine kapatılmıştır. Aradan geçen kırk üç aylık sürede, sadece güvenlik artırıcı tedbirler kapsamında kısmi dekapaj ve susuzlaştırma işleri düşük yoğunluklu olarak yürütülmüştür. Madencilik faaliyetlerinin dinamik yapısı ve işletme koşulları gereği sahada kullanılan mobil ekipmanların sayısında sık sık değişiklik olabilmektedir. Bu makine ekipmanların sayısı ve özellikleri aylık faaliyet raporlarıyla zaten kaydedilmektedir. Bu açılarından bakıldığında, esas olarak otuz altı aylık sürenin sonundan itibaren dekapaj kazısı ve taşınması ile kömür üretimi ve taşınmasıyla ilgili tesis edilmiş makine teçhizatın, sözleşme süresi sonunda idareye bedelsiz devriyle ilgili öneri doğrultusunda yatırım döneminin tamamlandığı 4/2/2011 tarihinden itibaren sahada çalışan tüm makine ve teçhizatın envanter kayıtları oluşturulacak ve sözleşme süresi sonunda idareye devri takip edilecektir. Bunun yanında gerek yüklenicinin ihale sürecinde makine teçhizat listesi vererek taahhüt ettiği 30/1/2007 tarihli teklifi ve gerekse 15/7/2008 tarih ve 309 sayılı yazısı ekinde ilk üç yıl için kullanacağını beyan ettiği makine teçhizat listesinde, sahada kullanılan makine teçhizata dair tamamlayıcı birçok bilgi mevcuttur. Bu makine teçhizat listesi ve 21/5/2009 tarih ve 107 sayılı makam oluruyla kayıt altına alınan ve yüklenicinin taahhüdüne bağlanan makine teçhizat listesi sözleşme sonuna kadar idareimizin takibinde olacaktır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, bu makine ve teçhizatı bırakma gerekçeleri; birtakım yatırımlar yapıyorlar, yatırımların karşılığında da makine ve teçhizatı size bırakacaklarını ifade ediyorlar. Ben burada şeyi öğrenmek istiyorum. Kaç yıldır bu şeyin süresi? Üç yıl hazırlık döneminden sonra otuz yıl mı?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Yirmi beş yıl, yirmi sekiz yıl toplam

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yirmi beş yıl sonra bu kamyonları, bu ekskavatörleri, kazıcıları artık kullanma şansı olabilir mi, var mı? Kaç yıldır bunların ömrü?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Aslında, Sayın Vekilim şöyle: Bizim biliyorsunuz o zaman TKİ tarafından Kangal'ın da bu şekilde hizmet alımı yoluyla, Kangal'daki kömür çıkarma işlemi Demir Export'a verilmiş. Demir Export'a o zaman bu araçlar, döner kepçeli ekskavatörler ve kamyonların tamamı alınmış ve sözleşme gereği de

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 41

yirmi yılın sonunda sözleşme bitiminde şirkete kalacak şeklinde bir sözleşme imzalanmış ve o araçlar hâlen kullanılıyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kullanılıyor mu?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Tabii tabii hem kömür çıkarıcılar hem kül taşıyıcılar hem de kamyonların tamamını biz devretmek zorunda kaldık yirmi yıl bitince. Sonra bir daha biliyorsunuz bir sözleşme yapmıştık Kangal için. Sonra Kangal devredilince de zaten bizim elimizden çıktı ama Konya Şeker kömür çıkarmak için aynı şirketle anlaştı ve şu anda o şeyler kullanılıyor. Bizim zaten Kışlaköy’de kullandığımız döner kepçeli ekskavatörler 1984 yılında başladı, otuz yıldır...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bakım maliyeti...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Bakımları yapılıyor, bayağı masraflı bakımları.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bakım maliyeti falan yüksek değil mi bunların?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Çok çok yüksek efendim, bakım maliyetleri yüksek ama yani...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Ekonomik süresini soruyor yani arkadaşım. Tabii ki uzun süre bakım... Yani her şeyin bir ekonomik süresi var. Bir otomobilin beş yıldır.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Yani ekonomik ömürlerini tam olarak makineci olmadığım için bilmiyorum ama yirmi beş yıl filandır.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi hep Kangal’ı örnek veriyorsunuz da Kangal, Demir Export tarafından çalıştırılıyordu ve çıkan kömür Kangal Termik Santraline veriliyordu biliyorsunuz. 2004’te 4737 Kamu İhale Kanunu çıktığında sözleşmesinin yenilenmesi gerekiyordu. Bakanlık 2010’a kadar direndi orada. 27 liradan alıyordu kömürün tonunu orada TKİ Demir Export’tan. Sözleşme iptal edilip 2010 yılında tekrar ihale edildiğinde Çelikler 9 liradan vermeye başladılar kömürü yani aradaki fiyat farkı uçurum. Ben orada bütün teçhizatı bırakırım o büyük farkla, milyon ton kömürden bahsediyoruz. Hesapladığımız zaman rakamlar, uçuk rakamlar çıkıyor. Tabii, şimdi, bu teçhizatı bırakmasının bir gerekçesi var sonuçta.. Siz bu teçhizatı kullanabiliriz diyorsunuz ama yirmi beş yıl sonraki maden sektöründe gelişecek teknolojiyle bu teçhizat belki de hiç kullanılmayacak. Niye böyle bir şeye sözleşmenizde veya böyle bir anlaşma gereği duyuyorsunuz? Yani ben bunu merak ettiğim için soruyorum. Niye yapıyorsunuz bunu? Yirmi beş yıl sonraki...

MEHMET GELDİ (Giresun) – Peki bırakıp kaçarsa ne olacak?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Efendim?

MEHMET GELDİ (Giresun) – Tersinden soralım. Yani adamlar imalattan vazgeçtiler, işi bırakıp kaçtılar. Yani teminatların yanı sıra o makineler de kalacak.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir de şimdi makineler yok zaten orada, bu kaymadan sonra makineler gitmiş, bir tespit de yok, envanter yok. “Üretime geçince makinelerin tespiti yapılacak.” diyorsunuz ama... Suçlamak için söylemiyorum yani ne mantığı olabilir yirmi beş sene sonra bir makineyi envantere geçirmenin, ne kazancı olabilir bu kurumun, bunu merak ettiğim için sordum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 42

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Yani şu olabilir: Bıraktıklarında şeyin devamını sağlamak için yeni bir şirkete verilene kadar, yeni şirket makinelerini getirene kadar bunlarla idame ettirebilir, belki bu düşünce.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Genel Müdürüm, bunları verirken oradaki kömür rezervini hesap ederek otuz yıl, yirmi beş yıl veriyorsunuz bildiğim kadarıyla.

MEHMET GELDİ (Giresun) – İşi yapmayacaklarını düşünün, işi yapmayacaklarını.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ya, olabilir de. Tabii, onları siz sorun isterseniz.

Bunları merak ediyorum. Yani, şimdi, bu mantık da nasıl bir mantıktır yirmi beş sene sonra böyle bir teknolojinin hızla ilerlediği yerde?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Vekilim, şartnameyi yazana bir soralım, onun cevabını size verelim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, peki o zaman.

Bana biraz garip geldi yani şu iş.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

1 no.lu öneriyle ilgili Sayıştay konuşacak.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, sayın milletvekilimiz de belirttiler. Şartnameye göre ocağa çalışmak üzere giren tüm araç ve teçhizatın kontrol teşkilatından izin alınmadan bir daha saha dışına bakım onarım dışında çıkarılmaması lazım. Ama, şu anda 200'den fazla olması gereken kamyonlardan 45 tanesi var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ses gelmiyor yalnız, konuşulduğunun farkında değiliz.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, yeniden başlayayım.

Şimdi, şartnameye göre ocakta yüklenicinin çalıştırdığı tüm makine teçhizatın EÜAŞ'ın kontrol teşkilatının izni olmadan saha dışına çıkarılmaması lazım. Biz, Park Enerjinin faaliyet raporlarından görebiliyoruz ancak 200'den fazla kamyon olduğunu. Ama, heyelan sonrası kontrol teşkilatının bir tutanağı var “45 kamyon, 11 ekskavatör var.” diyor. Dolayısıyla, aradaki araç gerecin yüklenici tarafından izinsiz olarak saha dışına çıkarıldığı anlaşılıyor Başkanım.

BAŞKAN – Acaba sadece o mu yoksa heyelandan mı etkilendiler?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Onun da bedelini sanıyorum sigortadan almış olmalı, bunlar hep sigortalı araçlar diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Tespitiniz var mı, yani sigortadan aldıklarına dair bir tespitiniz var mı?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Arkadaşım, evraklarımızın olduğunu ifade ediyor Başkanım.

BAŞKAN - Ne kadarı düştü oradan yani tespitiniz oldu mu?

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, heyelanda -yanlış hatırlamıyorsam şu anda- kalan kamyon sayısı yani 10'u geçmeyecek kaddı diye hatırlıyorum yani öyle ciddi bir rakam değil.

BAŞKAN – O zaman çoğu zayi olmuş.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 43

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Zayi değil yani akıbeti bilinmiyor yani saha dışına çıkarılmış. Yani, heyelan sonrası faaliyet raporlarına baktığımızda şirketin, yüklenicinin 240 tane kamyon var, heyelan sonrasındaki devam eden faaliyet raporlarına da baktığımızda 40-50 civarı kamyon var. Şimdi, bizim burada anlamak istediğimiz de oydu, bu kamyonlar nereye gitti? Yani, burada da incelenmesi gereken konu oydu.

Arz ederim.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, burada bir konu daha var esas arz etmemiz gereken. Enerji Bakanlığının kendine bağlı kuruluşlara bir yazısı var, “Sayıştay tarafından bir soruşturma, inceleme önerisi getirilirse bunu KİT Komisyonu kararı olmadan işleme koymayın, soruşturmayı yapmayın.” gibi bir yazısı var, metni de elimizde var. O nedenle belki bu yazı olmasaydı bu soruşturmanın sonucu da huzurunuza gelmiş olacaktı. Ama, Bakanlığın böyle bir talimatı nedeniyle... Eğer Bakanlığın bu talimatı olmasaydı...

TURGAY DEVELİ (Adana) – Ne talimatı, talimat değil o?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yazısı olmasaydı...

BAŞKAN – Şimdi, olmazsa biz Bakanlığa soralım “Bu amaçladıkları şey neydi? diye.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Bakanlığın “Soruşturmayı KİT Komisyonu kararı olursa yapın.” gibi bir yazısı olmasaydı şayet, bugün için huzurumuza belki bu soruşturma yapılarak gelmiş olacaktı, sonucunu tartışacaktık. Ama, şimdi, Bakanlığın yazısı gereği KİT Komisyonunun karar vermesi gerekiyor “Bu soruşturma yapılsın mı, yapılmasın mı?” diye. Böyle bir durum var Başkanım.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Bakanlıktaki görevli arkadaşımız buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Biz o yazımızı 28 Kasım 2013 tarihinde bilgi için Sayıştay Başkanlığına, gereği için de KİT’lerimize gönderdik. Bundaki gerekçemiz de Sayıştay denetçileri daha önce Yüksek Denetleme Kurulu üyesiyken 72 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabiydiler ve orada görev tanımları çok açıktı. Ancak Sayıştay Kanunu’nu incelediğimiz zaman bu görev tanımının orada olmadığını belirledik ve bu doğrultuda KİT’lerimize şöyle bir talimat verdik: Sayıştay tarafından bu tür bir soruşturma önerisi istenildiği zaman bunun detaylı bir şekilde açıklamasının, cevabının verilmesi ve KİT üst komisyon toplantısında bu konuda inceleme ve/veya soruşturma yönünde bir karar alındığı takdirde de bunun hem Bakanlık hem de kurumlar tarafından yerine getirilmesi gerektiği talimatlandı. Biz bu yazımızı 28 Aralık 2013 tarihinde Sayıştay Başkanlığına da ilettik. Sayıştay Başkanlığından bunun aksi yönünde, kanunda ya da yönetmeliklerinde bizim görmediğimiz bir hüküm olduğuna dair bir görüş gelmedi. Uygulama bu şekilde devam etmektedir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Geldi, söz talep etmişti.

Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 44

MEHMET GELDİ (Giresun) – Başkanım, burada, şimdi, açık ve net ortaya çıkan bir durum var. Burada sahadan birçok araç götürülmüş, nereye götürüldüğü belli değil ve şartnameye de uygun davranılmamış. Dolayısıyla, bu konuyla ilgili soruşturma açılmasını talep ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Genç, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, şimdi, Bakanlığın bu konudaki yazısı yanlış. Sayıştay, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yetkisini kullanan bir kurum. Yani, arkadaşımız diyor ki: “Yüksek Denetleme Kurulu Kanunu’nda veya kanun hükmünde kararnamede bu konuda deneticilere tanınan yetkiler belliydi, Sayıştay Kanunu’nda belli değildi.” Hâlbuki böyle bir şey olur mu? Sayıştay bir usulsüzlük tespit etmişse onu idareye bildirir, o konuda soruşturma yapması gerekir, KİT Komisyonunun kararına gerek yok. Zaten KİT Komisyonu belki aradan iki üç sene geçer inceleme yapmaz. Yani, burada bir yolsuzluk ve suistimal varsa bunun anında hemen tahkik edilip ve KİT Komisyonunun da önüne gelmesi lazım. Yani, bence bu görüşün yerinde olmadığına dair Bakanlığa bir yazı da yazalım. Yani, Bakanlık diyor ki: “Efendim, Sayıştay deneticileri herhangi bir konuda bir usulsüzlük tespit ediyorsa bize yazı yazıyor, ‘Bunu inceleyin.’ diyorsa biz bunu incelemeyiz.” Ya, kim bize bu talimatı verebilir? “Biz ancak KİT Komisyonunun vereceği talimat üzerine inceleme yaparız.” Bu, geciken bir şey. Yani, Sayıştay Kanunu’nda da bunu engelleyen bir şey yok ki. Hatta Sayıştay Kanunu’nun 78’inci maddesine göre kanuna aykırı olarak gördüğü konularda savcılığa suç duyurusunda bulunma zorunluluğunu getiriliyor. Dolayısıyla, Sayıştay yani böyle tespit etmiş, usulsüz, uygunsuz bir işlem, “Efendim, ben inceleyemem ancak KİT Komisyonu bana bu konuda talimat verirse incelerim.” görüşünün doğru olmadığına dair Bakanlığa bir yazı yazalım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Sarıbaş, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sayın Başkan, tabii ki bu konu da doğrudur ancak şurada bir netlik kazandıralım: Sayıştayın buradaki görevi nedir? Yani, o anlama getiriyor, şimdi, Bakanlık, diyor ki... Sayıştayın “Bunun teftiş edilmesi gerekebilir ya da gerekir.” ifadesinde bizi uyarması gerekir raporda. Yani, açamaz direkt, tamam, ama buradaki teftiş raporlarını bizim adımıza yapıyorsunuz. Biz mesela bunu -konu konuyu açtı- yoksa atlayacaktık. Yani, hiçbirimiz anlamadık burada. Şunu net ifade koymalıyız diye düşünüyorum: Eğer burada yasal mevzuat... Eğer siz de katılıyorsanız bu Bakanlığın görüşüne, o zaman şu ifadeyi koymakda fayda var yani buradaki... Çünkü bizim bunları sizin kadar detaylı... Başında bizim adımıza gidip denetlerken burada gerçekten var ifadesinin bize bildirilerek en son cümlelerimizde bunu mutlaka dikkate alabileceğimiz gibi koymakta fayda var diye düşünüyorum. Yani, bu konu önemli bir konu çünkü. Bundan sonra da öyle davranacağız.

Ayrıca, burada da şunu ifade edeyim, bu madde üzerinde neticeye bağlıyorum: Biliyoruz ki bu işin içinde olan bizler de dâhil... Burada ciddi bir şekilde yani çok büyük bir rakam farkı var. Tabii ki töhmet altında bırakmıyorum ama biraz burada “kaçırma” diye tabir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 45

ettiğimiz bir mal kaçırma vardır o maddeye uymayan yani sözleşmeye uymayan. Bunun soruşturulması gerektiğine inanıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yönetim Kurulundan biri söz talebinde bulunmuştu, buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ZAFER BENLİ – Sayın Başkanım, bu konuya ilişkin çok kısa bir açıklama arz etmek isterim. Aynı zamanda Bakanlık Müsteşar Yardımcısıyım, o yüzden Bakanlığın yazısıyla ilgili de bir yorum yapmış olacağım.

Genel anlamda denetim kökenli milletvekillerimiz varsa daha iyi kavrayacaklardır. Denetim, adına yapılan organın onayıyla ancak yürürlüğe giren bir raporlama sistemiyle çalışır. Yani, bakan adına müfettiş denetim yapar, bakan onu onayladığı zaman o rapor hüküm ifade etmeye başlar. Genel müdür adına KİT’lerde müfettişler denetim yapar, genel müdür onayladığı andan itibaren hüküm ifade eder. Veya HSYK müfettişlerini düşünelim, raporlarını hazırlarlar, HSYK onaylarsa hüküm ifade etmeye başlar. Sayıştayın raporlama sistemi de genel anlamda Meclis adına denetim yaptığı için, o raporun hüküm ifade edebilmesi için Meclisin bir karar alması gerektiği kanaatiyle böyle bir yazı yazılmıştır.

Takdir Komisyonunuzun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, bu düşünce Sayıştay ve Meclis yönünden geçerli değil. Yani, Bakanlık idari bir organdır, elbette ki bakan hiyerarşinin en üstündedir. Sayıştay Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetim yapıyor ama burada Sayıştayın bir tüzel kişiliği var yani bir yargılama yetkisi var. Dolayısıyla, yaptığı incelemede bir yolsuzluk tespit etmişse bunu bakanlar... Yani, isterseniz genel bir yetki verelim çünkü bu çok önemli. Yani, Sayıştay bir usulsüzlüğü tespit etti, kaç sene sonra buraya gelecek? Her zaman da ertesi sene inceleme yapılmaz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – İki sene...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tabii yani. On bir, on iki, şimdi on dört olmuş. Dolayısıyla, bu yolsuzluk var mıdır, yok mudur, bir an önce sonuca ulaşılabilmesi için, uygun görürseniz, demin de söylediğim gibi, KİT üst Komisyonu olarak Başbakanlığa bir yazı yazalım, bazı bakanlıklarda böyle bir uygulama var, aslında bu uygulamadan vazgeçilmesi, Sayıştay Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yaptığı incelemeler sırasında herhangi bir usulsüzlük, yolsuzluk tespit ettiği takdirde, hiç Sayıştay üst komisyonunda karar alınmasına gerek duyulmadan, bakanlıklara yazdığı yazı doğrultusunda bir soruşturma yapılması gerekir şeklinde bir yazı yazalım ve bu işler de gecikmesin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Soruşturma yapılıp yapılmayacağına ilişkin KİT Komisyonu kararı alınması gerekir yönünde Sayıştayda herhâlde böyle bir görüş oluşmuş.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, 6085 sayılı Kanun’da, 72 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de soruşturma konusunda olduğu kadar açık bir yetki yok. Ancak, biz denetlediğimiz kuruluştan nasıl bir öneri yazıp da cevap alıyorsak, ona açıklama istiyorsak, kuruluştan istediğimiz soruşturmayı da kuruluşun yapması gerekir. Yani, kuruluş üzerinde bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 46

yetkimiz var bir sefer ama Bakanlıktan böyle bir yetki tartışılabilir bugünkü mevzuatımız itibarıyla. Ama, kuruluşa olan soruşturma isteklerimizin ertelenmesi konusunun tartışılmaması gerekir diye düşünüyorum çünkü biz kuruluşa denetliyoruz sonuçta, oradan bir şey istiyoruz, ona göre bir karar vereceğiz belki.

BAŞKAN – Evet, doğru.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – O nedenle, KİT Komisyonunun yalnız Bakanlıktan istenen soruşturma, Başbakanlıktan istenen soruşturma konularında bir kararı olursa bu işlerin uzamadan devam etmesi için bir fayda mülahaza ediyoruz Başkanım.

Arz ederim.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Başkanım, bu, kabul eder anlamına da gelmesin, çok önemli bir konu.

BAŞKAN – Tabii ki önemli ama şu şeyi bir kavramak adına bu tartışma çok yararlı oldu bence.

Kuruluş üzerinde soruşturma talebinde, inceleme talebinde bulunabiliyoruz ancak Bakanlık nezdinde bu konuda KİT Komisyonunun kararı olmalı ki bu dayanakla talepte bulunalım. Bu şekilde mi anlamamız gerekiyor? Şimdi, arkadaşlar, oradaki nüansı bize net bir şekilde ortaya koyun çünkü Bakanlıkta bir tereddüt var. “Bu konuyla ilgili KİT Komisyonu kararı olmalı.” diyor. Sizde de bu tereddüt var, siz de onu ifade ediyorsunuz. Bu tereddüdü izale edecek bir açıklığa kavuşturursak...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Müsteşar Yardımcısı arkadaşımız da onu söylüyor.

BAŞKAN – Yoksa, şu anda şunu da yapabiliriz: Bu şeyle ilgili Enerji Bakanlığı Teftiş Kurulu tarafından soruşturmanın yapılmasıyla ilgili bir kararı alalım, önerge hazırladık. O yönde Mehmet Geldi Bey’in de zaten bir teklifi var.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkan, hayır, Sayıştay başka bir şey istiyor efendim. O zaman bu bir emsal teşkil eder, bütün denetimleri Sayın Bakanlığın...

BAŞKAN – Bir dakika, şimdi sırayla söz vereceğim.

Sayın Akar, buyurun.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, burada iki tane görüş var. Biri, bu bir emsal teşkil eder; diğesinde ise sadece olaya mahsus bir görüş.

Daha önce -yanımda yok- Enerji Bakanlığının kurumlara yazmış olduğu bir yazı var. Ben şimdi Bakanlığın Sayıştaya yazdığı yazıyı da istiyorum. Enerji Bakanının yazmış olduğu yazıda diyor ki: “Bundan sonra Sayıştayın hiçbir teftiş talebine cevap vermeyeceksiniz.” Onun için de bunu KİT Komisyonunun istemesi gerektiğini söylüyor ama Kamer Bey’in de haklı bir gerekçesi var, biz bunu iki sene inceleyebiliriz, beş sene sonra inceleyebiliriz, bir suiistimal varsa ortada uçup gider bu suiistimal. Onun için de Sayıştay tespitleri yapıldığında, bu soruşturmaların Bakanlıktan, Bakanlık Teftiş Kurulundan da istenmesi gerekiyor, doğru olan bu.

Bu olayla ilgili özel söyleyeceğim bir şey var. Burada bir yanlış yapıyoruz, burada teftiş edilecek bir durum yok. Niye yok bana göre teftiş edilecek bir durum? Vatandaşın başına bir iş kazası geliyor orada. Makine parkını getirmiş, 200 tane makinesi, üretim

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 47

hazırlığını da yapmış ama bir iş gelmiş başına ve üretim durmuş, şimdi üretim yapmıyor. Siz özel sektör olarak veya işletmeci olarak kendinizi yerine koyduğunuzda, makine parkında 200 tane kamyonun, şoförün, delicinin, kırıcının orada bulundurulduğunu düşünün ve bu süreç üç sene, beş sene uzayacak. Onların bakımı gerekiyor, onların durduğu yerde muhafazası gerekiyor. İşletme zararıdır bu, başka bir şey değildir. Bunların teslimi üretim yapıldıktan ve süreç tamamlandıktan sonra olacak.

Buradaki kusur şu: Başlangıç itibarıyla bu alet edevat tespit edilmemiş, bana göre kusur bu. Yoksa, vatandaşın oradan kaçırmasını falan algılamıyorum. Ben şimdi kendimi onun yerine koyduğumda doğru bir iş yapmış burada. Kurum da bu işi fark etmiş ama geç fark etmiş. Belki üretime başladıktan sonra bu 200-250'ye çıkacak, oradaki kömür kırma makinesi -ne diyorsunuz, bilemiyorum adlarını tek tek olarak ama- daha çok artırılacak belki çünkü üretimi artırdıkça, üretimi fazlalaştırdıkça kâr payı yükselecektir, daha çok üretim yapmak isteyecektir. Bana göre yanlış yerden bakıyoruz olaya. Şimdi, adam hiç üretim yapmamış, başına da bir iş gelmiş, dünya kadar...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, o olay ayrı bir olay canım, biz...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Tamam, diğerini yapalım.

Ama, bu olayla ilgili, Mehmet Bey, sizin fikrinize katılmıyorum yani burada bir suiistimal olduğunu ben şahsen düşünüyorum. İşvereni de, yüklenici firmayı da zaman zaman korumak lazım.

BAŞKAN – Sayın Geldi, buyurun.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Sayın Başkanım, şimdi, burada bu özel konuyla ilgili bir durum var, o ayrı bir konu. Özel konuyu ilgilendiren konu şartnamenin yerine getirilmesi, buradaki şartnamede ne yazıyor, bunun yerine getirilmesi. Sayıştay denetiminde de bu şartnamedeki hükümlere uyulmadığı, dolayısıyla, bununla ilgili sahadan kaçırma olduğu ve bunun sonucunda soruşturma açılması gerektiğini dile getiriyor. Sayıştay denetimi Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yapıyor ve soruşturma açılması talebini Bakanlıktan yapabilir. Biz Başbakanlıktan yani Yüksek Denetleme Kurulu yerine Başbakanlık Teftiş Kurulundan soruşturma istememiz hâlinde KİT Komisyonu olarak bir karar alıyoruz. Yani, bu şekilde yaptığımız örnekler de var daha önceden. Burada yeni bir yasal düzenlemeyle, Sayıştay Kanunu'yla getirilen böyle bir şeyi hatırlamıyorum ben, eğer böyle bir şey olsa tamam ama burada yeni bir usul ihdas edeceğiz bu sefer. Bu yüzden, normal, Bakanlığın soruşturmayı açması lazım çünkü Meclis adına denetimi yapan Sayıştay diyor ki: "Burada bir usulsüzlük var, soruşturulması lazım." Dolayısıyla, bunun yapılması gerekir. Aksine bir iddiası varsa Bakanlığın o zaman yasal delilini koyması lazım yani usul olarak böyle bir kural getirmesi doğru değil çünkü diğer kurumlarda da var aynısı. O zaman biz...

Süre açısından da sıkıntılı bu konu. Bir sene, iki sene, üç sene süren konular var, hâlâ görüştüğümüz 2010'un konuları var. Yani, dolayısıyla, 2010 raporunu görüşüyoruz bazılarında, bazıları 2011, 2012. O yüzden, bu direncin nedeni açısından... Bu konuya özel belki, bilmiyorum, nedir yani, niye soruşturulmuyor? Yani Haydar Bey'in söylediği de mantıksız değil ama özel şartname var, ihale şartnamesi var. İhale şartnamesine itiraz etselerdi, değiştirselelerdi veya bunun... Örneğin, başka işlerde adam zarar eden bir iş, ihale

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 48

alır, bir müddet sonra da vazgeçer ama şartnamenin bir tanesi de o kadar da teknik... Termik santral çalışmadı, üretim yok, iki sene geçti yeni ihale yapana kadar, ne olacak? Bir de öyle düşünün yani orada çünkü hazır, sürekli üretilecek bir kömür var.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teminat...

MEHMET GELDİ (Giresun) – Teminat yeterli mi?

BAŞKAN – Sayın Sarıbaş, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Değerli arkadaşlar, bir, tüm bugüne kadar hafriyat ve diğer özellikle bu işlerde uygulanan ve şartnamelerde konulan genel bir hüküm vardır ve -yanlışsa arkadaşlar düzeltsin, ben de öyle biliyorum- çok da örneği vardır. İş makinelerine el konulan ve yedimeine teslim edilen birçok örnekler var, yüzlerce, benim bölgemde de dâhil, hafriyat, TKİ'nin el koyduğu makinalar vardır. Şimdi bunu tartışmanın anlamı yok çünkü ihaleye girerken o maddeyi okuyarak giriyorsunuz ve bunu kabul ediyorsunuz ve iş makinelerinin da temini vardır “Şu iş makinesinin şu, şu, şu teknik elemanları bulundurmak...” diye ve bunlara uyacaksınız. Yani bunun kuralı yok. İki, alacağı varsa gene vardır, oraya da yedimeine teslim edilmek, satılmak üzere de paralarına -kaçırmamak üzere, alacağı olsa bile teminatı yetmiyorsa- gene el konulur, sözleşmede vardır. Onun için, bu sözleşme maddesini idarenin uygulaması gerekir. Yani burada soruşturma açılmasından müteahhidin suçlu olduğu anlamı çıkmaz. Yani belki de doğrudur, bilemiyoruz ama açılmaması suçtur.

Bugüne kadar dört yıl, dördüncü yıldayız, Sayıştay raporlarını denetliyoruz, yasal mevzuat mı değişti? Biz duymadık. O zaman buradan bunu örnek oluşturursak, bu Bakanlığın görüşüne göre karar alırsak o zaman Sayıştayın işlevi de kalmaz bizim adımıza çünkü her gün orada bulunuyorlar, bizim adımıza bulunuyorlar. Biz burada geliyoruz sadece bir gün toplanıyoruz, bir gün de alt komisyonda toplanıyoruz ya da iki üç yıl sonra denetliyoruz, o zamana kadar hiçbir yasanın ya da alınacak kararların uygulanması mümkün değildir. Dikkat edelim, örnek oluşturmamız, bence doğru bir karar verelim.

BAŞKAN – Sayın Tüzel...

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) - Sayın Başkan, son konuşan vekil arkadaşımın görüşleri doğrultusunda ben de düşünüyorum. Öncelikle burada Sayıştayın önerisi doğrultusunda bir soruşturma yapılmalı. Yani sözleşme gereğince buradaki teçhizat ve makine parkının saptanması, karşılaştırılması, varsa bir usulsüzlük, şu, bu, bunların soruşturulması elbette gerekiyor. Bu öneriye katılıyorum ancak daha sonradan yapılan açıklamayla birlikte Enerji Bakanlığının yazısı bu işe başka bir renk verme ihtimali de taşıyor. Yani sanki ancak Komisyon izin verdiği takdirde bu türden soruşturmalar yapılabilecek gibi şekilde anlaşılmaması için de Kamer Bey'in söylediği tarzda belki de Komisyonun hatırlatıcı bir yazı yazması Başbakanlığa ya da ilgili bakanlıklara ve...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Başbakanlığa.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Başbakanlığa, usul belki böyle gerektiriyorsa.

Yani Sayıştayın yetkisini yeniden tarif edecek ve onun çalışmasını, bu türden yolsuzlukların soruşturulması yetkisini ortadan kaldıracak ya da izne tabi kılacak bir şekilde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 49

yoruma açık bir uygulama oluşmamalı. Şimdiye kadar olduğu gibi bu konuda bir öneri var, bir teklif var ve bu teklife karşı kurumun, gereksiz olduğuna dair bir şeyi var anladığımız kadarıyla ama bu konuda soruşturma yapılmalı ve emsal gibi algılanmaması yönünde de Komisyon tedbir almalı.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, bir bakanlığa, bir kuruluşa bir kişi tarafından bir ihbar bile gelse bu kıymete alınarak değerlendirilmektedir mutlaka ki. Yani devletin bir yargı kurumu “Bu konuda bir şey var, bir bakın.” diyorsa bunun artık yasal tartışmasının yapılmaması lazım, Türkiye Büyük Millet Meclisine gelecek sonuçta bu. Bunun yapılması gerekir.

Arz ederim Başkanım.

KAMER GENÇ (Tunceli) – İyi ama Bakanlık size bildirmiştir. Müsteşar arkadaşımız diyor ki: “Hayır, Sayıştay üst komisyonunun izni olmadan ben incelemem, soruşturma yapmam.” İşte arkadaşımız onu diyor. Biz öyle bildirdik. “Sayıştay kendiliğinden bizden inceleme ve soruşturma isteyemez çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisine yetkili olarak çalışıyor. Dolayısıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisi buna yetki vermedikçe, izin vermedikçe bu incelemeyi yapmayız.” diyor.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Genel bir yetki verelim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Genel bir yetki verelim, “Başbakanlığa” diyelim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, bu konuyla ilgili 72 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’de YDK’nın açık yetkisi bulunmakta iken aynı yetki Sayıştay Kanunu’na dercedilmediği için Bakanlık bu noktada bir tereddüt yaşamış özü itibarıyla. Sayıştay da mevzi olarak bu maddeyle ilgili soruşturma öneresinde bulunuyor. Bu doğrultuda, arzu ederseniz bir önerge okutalım, oylayalım.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Önergenin mahiyeti...

BAŞKAN - Önergenin mahiyeti, EÜAŞ Teftiş Kurulu tarafından bu konunun soruşturulması.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Bu konu mu?

BAŞKAN – Evet, bu konuyla ilgili.

Diğer açıdan, eğer kanun koyucu daha önce YDK’da bunu açıkça ifade etmişse Sayıştay Kanunu’nda da bunu dercetmesi gerekirdi. Bir kanuni boşluk olduğu aşikâr. Sayıştay Kanunu’nda bu yönde bir değişiklik yapılması yönünde bizim Komisyon olarak bir tavsiyede bulunmamız gerekiyor. Bunu da tavsiye niteliğinde Başbakanlığa ileteceğiz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – “Soruşturamaz, soruşturma isteyemez.” diye bir engel var mı bu kanunda?

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yok, hiçbir şey yok.

BAŞKAN – Ama, işte bakanlıklar cevap vermiyorlar böyle bir yetki olmadığı için.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 50

KAMER GENÇ (Tunceli) – Üsulsüz işlemlere yönelmesin.

BAŞKAN - Bu son önergeyi okutalım arkadaşlar, soruşturmayı zaten yapacağız. Yani Sayıştayın önerisi doğrultusunda işlem yapmış oluyoruz.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Ama bu geçerse bu sefer emsal teşkil eder. Bütün soruşturmalar için bakanlığın...

BAŞKAN – Yok, yok, hayır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Tersine emsal olur.

BAŞKAN – Tersine emsal olur, doğru.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Arkadaşlar, şimdi şöyle bir endişem var benim yani paylaşmak istiyorum.

Sayıştay, denetlediği kurumlardan ilgili bakanlığın teftiş yapmasını istiyordu şimdiye kadar.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bundan sonra isteyemez.

TURGAY DEVELİ (Adana) – İşte bunu üst komisyon olarak bundan sonra Sayıştayın teftiş kurullarından soruşturma istemelerinin gerekmediğini, Sayıştayın bu istediği teftişlerin yapılması gerektiğini söyleyelim, bunun da yapılması gerektiğini söyleyelim. Yani ikisini birleştirerek... Teftiş istedikleri zaman bakanlık bunu yaptırın ama “Sadece bu konuya ilişkin yapılsın.” dediğiniz zaman bundan sonra da her şey için soruşturma talebini de isterler.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Zaten var.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Ama bu o değil, şimdi okuyacağı o değil.

BAŞKAN – Değil.

Sayın Develi, şu an itibarıyla kanun koyucunun yerine geçerek Sayıştay Kanunu’nda olmayan bir şeyi burada biz bunun kararını alamayız.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, bu yanlış yorumlanıyor. Bu ne demektir? Yolsuzluklara göz yummak demektir, siyasi iktidar “Ben soruşturma yapmam.” diyor.

BAŞKAN – Hayır, öyle bir şey yok. Soruşturma talebi varsa biz bunun kararını...

Değerli arkadaşlar, zaten şu anda biz soruşturmanın yapılması yönünde karar alıyoruz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama o zaman Bakanlığın görüşüne katılmış oluyorsunuz. Yani diyorsunuz ki: Evet, bakanlık böyle diyor...

BAŞKAN – Yüksek Denetleme Kurulunun kanunla kendisine verilmiş yetkisi Sayıştaya taşınmamış, o gün bu atlanmış veya böyle amaçlanmış da olabilir. O sebeple bu tür bir tereddüt hasıl olmuş, biz de bununla ilgili olarak Sayıştayın bu öneriyle ilgili talebini önergeyle zaten işleme alıyoruz.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Efendim, tamam, burada bir eksiklik var yani.

BAŞKAN – Bunun dışında yapabileceğimiz bir şey yok Sayın Develi.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Yazalım, Sayıştayın bundan sonraki teftiş taleplerinin de karşılanmasını ek olarak yazalım, ne sakıncası var? Enerji Bakanına mı bağlı olacağız biz?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 51

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Enerji Bakanlığına da söyledim ama gözden kaçtı. Enerji Bakanlığı bu konuyla ilgili bütün kurumlara yazı yazmış 2013 yılında, bütün kendine bağlı kurumlara yazı yazmış: “Sayıştayın hiçbir denetim talebini karşılamayacaksınız.”

KAMER GENÇ (Tunceli) – Diğer bakanlıklar da öyle canım.

BAŞKAN – Haydar Bey, onu ayrı bir müzakereyle görüşelim.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Ayrı bir müzakere değil Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ayrı bir müzakereyle görüşelim. Şu anda önerinin dışında...

TURGAY DEVELİ (Adana) – Hayır Sayın Başkanım, yanlış yapıyorsunuz, eksik yapıyorsunuz. Bundan sonra Sayıştayın isteyeceği...

BAŞKAN – Yok, yok tutumumuz doğru.

Arkadaşlar, verilen önerge doğrultusunda bu öneriyi oylayacağız şimdi.

Önergeyi okutuyorum...

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sadece spesifik olarak bu konuyla ilgili... Yanlış yapıyor.

BAŞKAN – Lütfen, şöyle bağlayalım: Arkadaşlar, Kanunlar Kararlarla da görüşelim bu konuyla ilgili, çok sağlıklı bir neticeyi alıp ona göre işlem yapalım. Şu anda birdenbire spontane çıktı bu hadise. Tartıştığımız iyi oldu. Müsaade edin, biz Başkanlık Divanı olarak Kanunlar Kararlarla da görüşelim bu konuyu; değerlendirelim, tekrar burada tartışalım, müzakere edelim, gerekirse kanunda bir düzenleme yaparız, Sayıştay Kanunu’na taşırız, oldu mu? Bu şekilde yapalım.

Buyurun.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayıştaya sansür uygulanıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yok, yok.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Bundan sonra Sayıştayın isteyeceği hiçbir teftişi Başkanlık yerine getirmez.

MUSTAFA GÖKHAN GÜLŞEN (Kastamonu) – Sayıştay Kanunu’nu biz burada mı değiştireceğiz?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Bakanlıkların hiçbirisi, bürokratlar cevap vermez.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Yani Sayıştayı işlevsiz hâle getiriyorsunuz.

MUSTAFA GÖKHAN GÜLŞEN (Kastamonu) – Yani Sayıştay Kanunu’nu değiştirme yetkimiz var mı? Bizim Sayıştay Kanunu’nu değiştirme yetkimiz yok ki.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Mevcut fiilî uygulama bu. Bunu ortadan kaldırıyoruz.

MUSTAFA GÖKHAN GÜLŞEN (Kastamonu) – Hayır, sadece bir örnek karşısında bir...

BAŞKAN – Şu öneriyi bir önerge doğrultusunda oylayalım, sonra tekrar devam edeceğiz.

Okutuyorum:

KİT Komisyonu Başkanlığına

EÜAŞ 2012 yılı Sayıştay Alt Komisyonu raporunun 1 no.lu önerisinde yer alan hususun Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Teftiş Kurulu tarafından incelenmesi, gerekirse soruşturulması hususunu arz ve teklif ederiz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 52

Şenol Gürşan
Kırklareli

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...
TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayıştay söz talebinde bulunuyor.
BAŞKAN – Buyurun.
SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Bizim önerimiz EÜAŞ Teftiş Kurulunca yapılmasıydı Başkanım, “Enerji Bakanlığı” diye önergeye geçti.
BAŞKAN – Onu “EÜAŞ” olarak düzeltin.
Düzeltilmiş şekliyle bir daha okuyun:

KİT Komisyonu Başkanlığına

EÜAŞ 2012 yılı Sayıştay Alt Komisyonu raporunun 1 no.lu önerisinde yer alan hususun EÜAŞ Teftiş Kurulu tarafından incelenmesi, gerekirse soruşturulması hususunu arz ve teklif ederiz.

Şenol Gürşan
Kırklareli

BAŞKAN – Teşekkür ederim.
Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 1 no.lu önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Özensoy, buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Sayın Başkanım, şimdi, bu teftiş istenip istenmemesi, ne şekilde istenmesi önemli bir konu yani KİT Komisyonunun bu anlamda etkin çalışması açısından önemli bir konu. Eğer “Kanunda boşluk var, bu boşluk ancak dercedilirse düzelir.” gibi bir kanaat oluşuyorsa... Ama bunun daha sağlıklı bir hâle gelmesi için bir şey yapalım. Yani ne yapalım? Oradaki Bakanlığın yazdığı yazıda şu yanlıştır var: “...KİT Üst Komisyonunda alınacak...” E biz üç sene sonra inceliyoruz, üç sene içinde zaman aşımı, bilmem ne.

Şu olabilir: Sayıştay bu raporları incelerken soruşturma gereken hâllerde KİT Komisyonuna bir yazı yazar anında, KİT Komisyonu da toplanır, bir karar alır o zaman bu konuyla alakalı.

KAMER GENÇ (Tunceli) – O da çok zor ya.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hayır, niye zor olsun? Kaç tane soruşturma isteniyor? Yani biz de geliriz, olağanüstü toplanırız madem görevimizse bu.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ona ne gerek var?

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hayır ama şimdi gerek var. Neden var? Çünkü bu durumda hiç...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Genel yetki...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 53

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – E genel yetki verilebiliyorsa onu da verelim. Yani ben soruşturmanın acilen...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayıştay incelemesinin doğal bir sonucu.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – ...yapılması nasıl oluyorsa, nasıl gerekiyorsa onun yollarını arayalım. Yani, ben illa bu olsun anlamında da söylemiyorum ama bu soruşturmaların mutlaka Sayıştayın istediği anda yapılması lazım. Yani, bunun yolu neyse onu bulalım, onu yaptıralım. Üç sene sonra istenen soruşturmanın hiçbir anlamı yok yani.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Develi...

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkanım, bunu tarihe not düşmek adına söylüyorum: Bu yolla Sayıştayın denetim yetkisi fiilen idarenin inisiyatifine bırakılmaktadır.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Hangi idare? Biz idare miyiz?

TURGAY DEVELİ (Adana) – Bakanlığa.

Sayıştay bundan sonra denetlediği hiçbir kurumda teftiş isteyemeyecek. Teftiş isteyemedikten sonra, soruşturma yapamadıktan sonra Sayıştay hangi dosyalara bakarak iş ve uygulamaları takip edecek? Yazık ediyoruz, yanlış yapıyoruz.

Bu karar alındı. O zaman şöyle bir karar daha alsın KİT Üst Kurul: "Sayıştayın ilgili kurullardan istediği teftişleri ilgili bakanlıklar, kuruluşlar yapsınlar, yapmalılar." diyerek şimdiye kadarki uygulamaların devamını sağlasın.

MEHMET GELDİ (Giresun) – Tartışacağız, onu tartışacağız.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kanunu değiştirmeden en iyi öneri Necati Bey'in önerisi. Kanun değişmeden bunu isteyebilir Sayıştay.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Yanlıştır, bunu isteyelim, bunu yapalım. Yanlış yapıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Develi, sizi de rahatlatmak adına, sadece bir tavsiye kararı alabiliyoruz, tavsiye niteliğinde bir karar alabiliyoruz bugün için. Ancak onu eğer hep birlikte takip edersek Sayıştay Kanunu'nda da aynı, benzeri Yüksek Denetleme Kurulu Kanunu'nda olduğu gibi bir yetki maddesi ihdas edebiliriz.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Torba Kanun geliyor, oraya bir önerge verelim.

BAŞKAN – Evet, orada hep beraber bu konunun hassasiyetine binaen -yanlış anlaşılmalara ve yanlış uygulamalara da yol açabiliyor- Bu eksikliği böylece gidermiş olalım.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Alalım o zaman.

BAŞKAN – Tavsiye kararını da bu şekilde alacağız ve ben KİT Komisyonu Başkanı olarak da Başbakanlığa bu tavsiye kararını ulaştıracağım.

Teşekkür ederim.

Şimdi 2 no.lu öneriyi okutuyorum...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, bu kanunlaşana kadar, tavsiye kararı yürürlüğe girene kadar Sayıştaya da bir yazı yazalım ve "Sayıştay yaptığı her denetimde bir soruşturma iddia ediyor." diye bilhassa Komisyona bilgi versin.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Ara verelim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi ya ara verelim ya bitirelim. 1 madde kaldı. Daha sonra...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 54

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Efendim, bitmezse Meclisin açılması...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, bu öneri bu dönem kanunlaşmayabilir, gelecek dönem de bunlar unutulur gider.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Unutulmaz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, Başbakanlığa tavsiye kararınız doğru. Kanunlaşması anlamında, Sayıştay Kanunu’nda değişiklik yapılarak teftiş kurullarından soruşturma açılmasını talep etmesi konusundaki tavsiye kararı yapılmalı mutlaka ama bu karar gelene kadar... Şu anda Sayıştayın soruşturma taleplerini kurumlar yerine getirmiyor, Sayıştay da zaten soruşturma istemiyor o tarihten itibaren. Bunun önüne geçebilmek için de Sayıştayın soruşturmaya gerek gördüğü alanlarda KİT Komisyonuna yazı yazarak “Soruşturmanın yapılması konusunda KİT Komisyonundan talimat alınması” diye bir yazı yazılmasını talep ediyorum.

BAŞKAN – Olur.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Bakanlık yazarken “KİT Komisyon kararı olmadan soruşturma yapamazsın” diyor Sayıştaya. Demek ki bizim karar alıp talimatla...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Sayıştay buna ihtiyaç duyuyor muydu? Sayıştay düne kadar böyle bir yönetime ihtiyaç duyuyor muydu?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, birleşime 15.30’a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.50

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 55

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.37

BAŞKAN: Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)

BAŞKAN VEKİLİ: Ziver ÖZDEMİR (Batman)

SÖZCÜ: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştayımızın muhterem denetçileri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; 4'üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Ara vermeden önce Komisyonumuz tarafından Sayıştayın ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde iç denetim yollarını harekete geçirmek üzere bir tavsiye kararı almamız yönünde bir kanaat oluşmuştu. Bu kanaate uygun olarak bir önerge hazırlamış bulunuyoruz.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – 1 tane daha var Sayın Başkanım.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 1 önerge daha var.

BAŞKAN – Öyle mi? Tamam.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hem o önerge hem bu önerge, ikisinin birlikte doğru olduğunu düşünüyoruz, tek başına onun yetmediğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Tamam, birlikte işleme alırız, okuturuz, oya sunacağız.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, Necati Bey'in önerisini doğru bulduğumuz...

BAŞKAN – Tabii, tabii, doğrudur. İmzalasınlar, arkadaşlarımız da imzalasınlar onu birlikte... Birbirini tamamlayan nitelikte ikisi.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Ne oldu ya? İki tane mi önerge var Başkanım?

BAŞKAN – Birbirini tamamlar mahiyette iki önerge var.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Öyle mi, tamamlıyor mu?

BAŞKAN – Tabii, tamamlıyor, evet.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Başkanım, biz devam edelim, herkesin imzalamasını...

BAŞKAN – Şöyle yapalım: 2 no.lu öneriye geçelim, bir taraftan işlerimizi yürütelim, diğer taraftan da sonra onu okuturuz, zaten tavsiye niteliğinde bir karar olacak.

2012 yılı 2'nci önerisini okutuyorum:

Öneri 2:

Afşin Elbistan linyit havzası Çöllolar sahasıyla ilgili olarak;

- EÜAŞ Yönetim Kurulunun 13/04/2012 tarih ve 19-132 sayılı Kararı ile 06/02/2011 ve 10/02/2011 tarihlerinde oluşan heyelanlar sonrasında Çöllolar sahasından Afşin B termik santraline kömür verilmesi işinin mevcut sözleşme ile devamına karar verilmiş olmasına rağmen, geçen süreçte ilgili tarafların üzerinde anlaştığı bir revize uygulama projesinin yapılamadığı ve buna bağlı olarak Afşin B termik santraline Çöllolar ocağından ne zaman kömür verilebileceğinin belli olmadığı hususları da dikkate alınarak konunun daha fazla

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 56

sürüncemede bırakılmadan Çöllolar ocağından santrale kömür verilmesi hususunda gerekli tedbirlerin alınması,

- Susuzlaştırma planı ile kömür ve örtü kazı planları birbirini doğrudan etkilediğinden, Çöllolar kömür sahasının işletimi ile ilgili olarak EÜAŞ ve yüklenici firma arasında üzerinde mutabakat sağlanarak imzalan bir revize uygulama projesi olmadan, sadece susuzlaştırma planı gibi alt detaylar esas alınarak iş artışı ve ek iş hususlarında değerlendirme yapılmaması ve buna ilişkin olarak herhangi bir ödemede bulunulmaması.

BAŞKAN – Cevap olarak...

Buyurun.

Cevap 2:

Yürürlükteki onaylı uygulama projesinde hangi şart ve koşullar altında değişiklik yapılabileceği ve izlenecek yol uygulama projesinde ve proje değerlendirme raporunda açıkça belirtilmiştir. Madencilik, sürekli değişikliklerin olabildiği dinamik bir süreçtir.

Heyelanlar sonrasında onaylı uygulama projesinde taraflarca yapılacak değişiklikler bu şart ve koşullara tabidir. Böylece, uygulama projesi sürekli güncel tutulabilecek, sözleşme süresi içinde projede yapılacak bütün değişiklikler kaydedilecek, izlenebilecek ve geçmiş uygulama tecrübeleri güncel madencilik faaliyetlerine yansıtılabilecektir.

Uygulama Projesindeki bu prosedürün bir gereği olarak öncelikle bir yol haritası üzerinde çalışılmış ve heyelan olaylarının bir daha tekrar etmemesi için öncelikli olarak MİGEM'in 13/03/2013 tarih ve 37965 sayılı talimatları kapsamında yeni bir susuzlaştırma planının sahada uygulanması gereğinden hareketle 03/09/2013 tarih ve 33-267 sayılı Yönetim Kurulu Kararı istihsal edilmiştir.

Bu karar doğrultusunda 04/09/2013/45428 sayılı yazı ile yüklenici firmadan susuzlaştırma planının hazırlanarak kuruluşumuza göndermeleri istenmiş olup yüklenici firmanın 09/09/2013 tarih ve 1033 sayılı yazısı üzerine de 13/09/2013/47650 sayılı yazımız ile entegre susuzlaştırma planı ile ilgili gerekli açıklamalarda bulunulmuş, izlenecek yol haritası hakkında bilgi verilmiş ve susuzlaştırma planının buna göre hazırlanarak gönderilmesi istenmiştir. Yüklenici firma, bir susuzlaştırma planı veremeyeceğini, bu bilgilerin Revize Uygulama Projesi (RUP) içeriğinde olduğunu ve oradan alınabileceğini bildirmiştir. Bu cevap üzerine, 09/10/2013/52743 sayılı yazımız ile Çukurova Üniversitesinden, MTA 2009 Raporu ve RUP içeriğindeki uygun bilgiler kullanılarak Çöllolar sahası koordinatları içi ve dışını içeren Entegre Susuzlaştırma Projesi'nin hazırlanarak kuruluşumuza gönderilmesi istenmiştir. Çukurova Üniversitesi tarafından hazırlanan ve MTA Genel Müdürlüğü tarafından uygun bulunan "Çöllolar Kömür Sahası Entegre Susuzlaştırma Projesi" ve daha sonra hazırlanan "Çöllolar Kömür Sahası Uzun Vadeli Drenaj Planlaması Ek Raporu Haziran-2014" adlı projeler Park Teknik Şirketine gönderilerek "Yürürlükteki onaylı uygulama projesinin ilgili bölümlerinde ekte gönderilen projeden yararlanarak hazırlayacağınız revize iş programının kuruluşumuza iletilmesi..." istenmiştir.

İş programı üzerinde yüklenici firma ile görüşmeler yapılmış ve bu görüşmeler neticesinde üzerinde mutabakat sağlanan "Revize İş Programı-1 (Yatırım faaliyetleri ve işletme kapsamında yapılacak işler-Ağustos 2014)" Park Teknik AŞ'nin 26/08/2014 tarih ve

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 57

1265 sayılı yazısının ekinde kuruluşumuza gönderilmiştir. Revize iş programı Çöllolar Kontrol Teşkilatına gönderilerek görüşü alınmıştır.

Kuruluşumuzca onaylanan Revize İş Programı-1 uygulanmak üzere 30/09/2014 tarih ve 54279 sayılı yazımız ile Park Teknik A.Ş.'ne gönderilmiştir.

- Şirketimiz ile Park Teknik A.Ş. arasında 02/04/2007 tarihinde Çöllolar kömür sahasından kömür çıkartılarak Afşin-Elbistan-B termik santraline yakıt sağlamak üzere özel hukuk hükümleri çerçevesinde bir sözleşme imzalanmıştır. Bu sözleşme hükümlerine göre kurum ve kamu menfaatleri gözetilerek işlem tesis edilmektedir.

Yirmi sekiz yıllık uzun işletme döneminde ortaya çıkan her proje değişikliği için her defasında yeni bir revize uygulama projesi hazırlanarak yürürlüğe konulması imkânı olmadığından, mevcut uygulama projesi üzerinde gerek idarenin gerekse yüklenicinin sözleşme ve onaylı uygulama projesi hükümlerine uygun olarak talep ettiği, teknik ve/veya uygulama yönünden zorunlu olarak ortaya çıkan proje değişikliklerinde bir iş artışının olup olmadığı, iş artışı olması halinde ise bunun ilave iş sayılıp sayılamayacağı hususlarında sözleşme hükümlerine proje değişikliklerinin onaylanması için Genel Müdürlüğe yetki veren 10/09/2007 tarih ve 41-338 sayılı Yönetim Kurulu Kararı, proje değişikliğinin parasal konular içermediğini kayıt altına alan 17/11/2012 tarih ve 51-359 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ve susuzlaştırma planı hazırlanması ile ilgili 03/09/2012 tarih ve 33-267 sayılı Yönetim Kurulu Kararı ile ortaya konulan şart ve koşullara göre işlem tesis edilecektir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayıştay olarak verilen cevaptan kanaatiniz nedir?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, heyelandan sonra üç buçuk yıl geçmiştir. İki ünitenin, iki santralin kömür ihtiyaçları sadece Afşin A santralinin kömür sahasından verilmekte ve iki santral için kesinlikle yeterli değildir. Yani üç buçuk seneden sonra gecikmeden bu kömür tedarikinin yapılması lazım. Biz uygulamasını göreceğiz. Verilen tarihler çok yeni tarihler, 2014 yılı Eylül ayı tarihleri. İzniniz olursa –2013 yılı raporumuzda da yer aldı bu önerimiz- izleyelim efendim.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun Aydın Bey.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Sayın Genel Müdürüm, alt komisyonda konuştuğumuz bir mesele vardı, bu Afşin Elbistan havzasındaki yer altı suyuyla ilgili. Bu konuda bir çalışma yapıldı mı? Çünkü o zaman verdiğiniz bir rakam vardı: “Yılda 75 milyar metreküp buradan transfer ediyoruz.” Tereddüt ettiğim nokta şu: O rakam doğru mudur yani debi olarak bir yılda? Orada o kelimeyi kullanmıştınız.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Milyon...

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Milyon mu? Ha, o zaman orada “milyar” kelimesi geçmişti, ben çünkü şey yapmıştım onu.

Orada bir görüş ifade etmiştik, çevrenin jeolojik yapısının incelenmesi. Yani oradan geçen bir nehir yatağı, göl, bağlantı olabilir, tedbir alınması, gerektiğinde nehir yatağının değiştirilmesi gibi. Bu konuda bir çalışma olmuşsa o konuda bir bilgi alalım.

BAŞKAN – Sayın Akar...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 58

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, Sayın Genel Müdür, bir de Sayıştaya sormak istiyorum: Bu öneride ödemede bulunmaması tavsiye ediliyor. Ödemede bulunulmuş mudur? Böyle bir yönetim kurulu kararınız var. Çünkü susuzlaştırma amacıyla 82 adet kuyu açılmış. Bunun için 5,4 milyon TL ödenmesi, yine ,2013'te 126 kuyunun işletme maliyeti olarak da 8,1 milyon TL bir talebi var firmanın ama Sayıştaya burada bu paraların ödenmemesi tavsiye edildi anladığım kadarıyla. Doğru mu? Öneriniz bu konuda böyle ama böyle açıklamadınız, öneriyi böyle okudunuz da, “İzleyelim.” dediniz. Bu paralar ödenecek mi ödenmeyecek mi, yani ne zaman ödenmeli bu paralar ya da işletme projesi hazır hâle geldi de artık buradan bu susuzlaştırma gerçekleştiğinde, yani istenilen seviyeye çekildiğinde artık kömür üretimi yapılabilecek mi, yani bunları öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Genel Müdürüm, yöneltilen sorulara...

Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; öncelikle yılda 75 milyon metreküp su direne ediyoruz orada ama bunun yeterli olmadığı görüldü.

Şimdi, bu Afşin-Elbistan havzası... Gerçekten üzerinde belki çalışılması gereken, üniversitelerin, bizlerin de yeni yeni öğrendiğimiz bir sürü şeyler oldu. İşin doğrusu, o ölen 11 arkadaş için herkeste olan üzüntünün daha fazlasını biz birebir yaşadık çünkü içinde bulunduğumuz bir işti. Ancak “Bir musibet bin nasihatten iyidir.” belki atasözü ama burada kaybettiğimiz bu arkadaşlarımızın vesile olduğu olaylar bize birçok şey öğretti.

Şimdi, burada, Afşin-Elbistan havzasındaki kil tabakası maalesef geçirgen bir kil tabakası. Yani normal şartlarda kilin geçirgen olmadığı bilinir ama buradaki kil geçirgen ve suyu sızdırıyor. Ayrıca üst akiferde hiç beklemediğimiz şekilde, artezyen şeklinde su çıkıyor. Hâlbuki akifer suyu saklar ve suyu bırakmaması lazım. O da suyu bırakıyor.

Ayrıca, Afşin-Elbistan havzasında, Türkiye'nin elinde şu anda 14,1 milyar tonluk kömür rezervinin yaklaşık 6 milyar tonu bu sahada, yani yüzde 50'ye yakını bu sahada ve bu sahada şu anda 2.800 megavatlık kurulu gücümüz var, belki daha 6 bin-7 bin megavat da yapma imkânımız var. Eğer çevreye uyumlu santralleri yapar, emisyon hacimlerini de asgariye indirir ve hava kalite sınır yönetmeliklerine uyarsak bizim buraya 7-8 bin megavatlık ilave kapasite yapma imkânımız da var. 1.400 megavatlık bir kapasiteyi yapmakla Türkiye'nin cari açığını 1,5 milyar-2 milyar dolar azaltmamız söz konusu, yani daha az doğal gaz tüketeyeceğimiz için kendi yerli kaynaklarımızla bunu sağlamak mümkün.

Ama burada öğrenmemiz gereken çok şey var ve bu heyelanlar bize bir sürü şeyler öğretti. Şimdi, orada, işte, herkesin bildiği bir şey var, suyu kömür tabakasının altına çekmemiz lazım. Her kömür tabakasının altına çekildiği anda da orada 1.200 kotundan başlıyor, 1.040 kotuna kadar kömür çıkartabiliyoruz. Yani 160-170 metrelik bir alanda kömür çıkartılması mümkün. Şimdi, yaklaşık üç buçuk-dört yıldır oradan kömür çıkartamıyoruz. Kömür çıkartamadığımız için Afşin-Elbistan bölgesindeki 8 ünitenin ancak 5'ini çalıştırabiliyoruz, 3'ünü de çalıştıramıyoruz. Sayıştayın önerisi olan ilk öneri “Bunun mutlaka bir an önce çözülmesi gereklidir.”e yüzde 100 katılıyoruz ve bu nedenle de çalışmalar yaptık. Ancak, bu, tabii, burada söylenildiği kadar basit bir olay olmuyor. Sonuçta bir heyelan olayı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 59

oldu, daha önce, bir sene sonrasını bile göremediğiniz dinamik bir süreçte yirmi sekiz yıl sonrasını önceden görerek hazırlanmış bir şartname ve imzalanmış bir sözleşme var. Bu şartnamede üçü hazırlık yılı olmak üzere, yirmi beş yıl da işletme süreci olarak yirmi sekiz yıl vermişsiniz. Orada 680 tane kuyudan su çıkartılması öngörülmüş ama zaman içerisinde bu 680 kuyunun yetmediği görülmüş ve ilave maliyetler gelecek. Veya şev açlarına 20 dereceye kadar müsaade edilmiş, ancak şu anda 11 derecelerden, 14 derecelerden bahsediyoruz çıkan revize uygulama projesi sonucunda. Benim anladığım, zaten Sayıştayın raporundan, aslında bir revize uygulama projesi olmadan, sadece susuzlaştırma planı gibi alt detaylar esas alınarak iş artışı ve iş hususlarında ödeme yapılmamasıdır.

Biz şöyle bir karar almıştık -o yönetim kurulu kararı belki detaylarda tam olarak açık değildir- sonuçta firma yaklaşık üç buçuk senedir... Biz orada yalnız kömüre karşılık para veriyoruz değerli üyeler, ancak kömür çıkartılmadığı zaman para veremiyoruz ama firma kabul etmek gerekir ki üç buçuk senedir orada yaklaşık 1.100 kişi çalışıyordu, 600 kişi çalışıyor ve sürekli bu 600 kişiye hiç kömür çıkartılmadan, bizden para almadan para veriyor ve biz ilave susuzlaştırma istedik MTA'dan ve Çukurova Üniversitesinden aldığımız raporlara göre. Bu 680 tane kuyu ilk önce, işte, bahsettiğimiz 4,5 milyona karşılık gelen, sonra da 8,1 milyon TL'ye karşılık gelen ilave kuyular açtı, bunun parasını bizden talep etti. Biz de yönetim kurulundan şöyle bir karar çıkarttık: "Bizim size kömürün dışında para vermemiz mümkün değil, bu nedenle bu 4,5 milyonu size vermemiz şu şartlarla mümkün olabilir: Bize bunun karşılığında teminat mektubu getireceksiniz. Bu teminat mektubundan sonra da daha sonra işlemler bittiğinde kömüre şarj edip etmeme yönünde bir bakacağız, ilave maliyet de olabilir, iş eksilişi de olabilir. Bunlar da göz önüne alınarak kömür çıkartıldığında bunun şarj edilip edilmeyeceğine karar vereceğiz. Eğer şarj edilecekse kömür fiyatına ekleyeceğiz, eksiliş olacaksa da eksilterek biz sizden alacağız." Bunun için bize 4,5 milyon TL'lik teminat mektubu getirmelerini istedik, yönetim kurulu kararımız böyleydi. Kabul etmediler ve bu parayı almadılar. Şu anda bu 4,5 milyon TL ve 8,1 milyon TL ödenmiş değil, almadılar. Avans niteliğinde para almayacaklarını kabul ettiler ve almadılar. Sonuçta parayı vermedik. Ama şu anda revize iş programı Çukurova Üniversitesine hazırlanıyor.

Demin burada geçen şeye ilaveten şunu söylemek istiyorum: Biz firmaya dedik ki: "Bir revize iş programı getirin." Revize iş programını getirdiler, çok kapsamlıydı. "Bu doğru değil." dedik. "O zaman siz verin." dediler. Biz de bunu sözleşmeye uygun olarak, ihtisas sahibi kuruluşlara yaptırarak -sözleşmede öyle geçiyor çünkü- revize iş programını Çukurova Üniversitesi Maden Fakültesi Bölümüne yaptırarak. İlgili kuruluşlar olan MTA'dan ve MİGEM'den de olumlu görüşler aldık. Sonra da yönetim kurulunun 2007 tarihinde Genel Müdürlüğe vermiş olduğu yetkiye dayanarak revize uygulama projesini Genel Müdürlük olarak onayladık ve Park Teknik'e talimat verdik, "Buna göre çalış." dedik. Şimdi o bize büyük ihtimalle bir iş artışına karşılık gelen bir para miktarıyla gelecek. Kabul ederiz veyahut da etmeyiz ama biz ona talimat veriyoruz, "Siz çalışın." diyoruz bu programa göre. Çalışırlar, para hak ettiklerine inanırlar ve biz de vermezsek mahkemeye giderler, verirsek zaten anlaşacağız. Ama sözleşme hükümlerinin dışına çıkmayacağımızı burada belirtmek istiyoruz, zaten bu mümkün değil, ödemede bulunulmadı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 60

Başka bir soru olursa cevaplayayım.

BAŞKAN – Özetle “Ödemede bulunmadık.” diyorsunuz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Pardon, susuzlaştırmayla ilgili MTA’nın hazırlamış olduğu üst akiferin susuzlaştırılması, Hurman Çayı’nın derivasyonu ve o sahadaki bütün su kaynaklarının sahanın dışına çıkartılmasıyla ilgili projeler var elimizde. Gün geçtikçe kamulaştırma yaparak da bu işlemleri de yapıyoruz Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Kaç kilometrelik bir alan?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Çalışmalarımız 29 bin hektar.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – 29 bin hektar. Çok büyük bir alan, evet.

BAŞKAN – Evet, 2012 yılı 2 no.lu önerisinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ederim.

3 no.lu öneri daha önce 2011 yılı önerileri içerisinde yer almıştı. Keza 4 no.lu öneri de aynı şekilde 2011 yılı önerileri içerisinde ele alınıp görüşüldü.

5 no.lu öneriyi okutup işleme alıyorum:

Öneri 5:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde ek 16 listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi önerilir.

Cevap 5:

Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

5 no.lu önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 6:

Sayıştayın bağlı ortaklıklar raporunda yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

Cevap 6:

Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

6 no.lu önerinin de Sayıştay tarafından izlenmeye devamını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, şimdi genel soru ve cevap işlemine geçiyoruz.

Katkıda bulunmak isteyen, sorusu olan arkadaşlarımıza sırasıyla söz vereceğim.

Buyurun Sayın Sarıbaş.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Teşekkür ederim Başkanım.

2011 yılında 85,1 milyar kilovat/saat satış miktarı; 9,9 milyar TL satış ve 1,56 milyar kâr... 2012’ye de geçtiğimizde, yine 82 milyar kâr ama satış miktarı aynı ve kârı da belli. 2013’e geçiyoruz: Burada, incelediğimizde 2011, 2012, 2013 yıllarında kârımız çok fazlalaşmış, üretimler aynı, maliyet, hasılatlarla birlikte baktığımızda kârın çok fazlalaştığı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 61

çıkıyor ortaya. Bunun nedenini bir açıkla mısınız? Yani burada çok mu zam yaptınız? Neden bu kadar çok fark doğdu? Yani üretim miktarları belli, işçilikler belli. Çok önemli bir burada fark var çünkü.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – 2012’de düşüyor, ona dikkat etmedin.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Yo, hasılatı ve 2,98 milyar TL yazıyor ağabey.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – 2012’de düşüyor. Neyse, nasıl olsa anlatacak.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – 2012’de 573 milyon TL, doğru.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Valla, burada, benimkinde yanlış...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Efendim, 2012’de 570, 2013’te 3 milyar, yani 6 kat artmış gibi gözüküyor ama 2011’de de 1,5 civarında.

Ha, onu anlatacak artık Genel Müdür.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Yok, yani şey ya da yazı yanlış olabilir.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yok, yok; doğru, doğru.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Burada en son satış hasılatı 2,98 milyar TL, ötekinde milyon. Düzgün okuyalım efendim, bendeki rakamlar böyle.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yok, yok; kârlılıktan bahsediyorum ben.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Ben de kârlılıktan bahsediyorum.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Efendim, biri 573 milyon Türk lirası, diğeri 2,9 milyar Türk lirası. Yani benim söylediğim bu.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Ben de aynısını söylüyorum efendim. Neden bu kadar kâr etmiş diyorum ben.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Bir önceki yıl daha fazla kârlıymış, düşmüş, tekrar artmış.

BAŞKAN – Sayın Sarıbaş, siz sorunuzu yöneltin, Genel Müdürümüz mutlaka tatminkâr bir cevap verecektir.

Buyurun.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Mehmet Bey savunmaya geçiyor hemen.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Savunmadık ya! Ben rakamları düzeltmeye çalışıyorum, ne savunması. Rakamlar üzerinden savunma olmaz.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Rakamlar burada ya, değiştirecek hâli yok adamın.

BAŞKAN – Sayın Sarıbaş, sorunuz bitti mi?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Evet, değerli arkadaşlar, tabii, bu rakamlarla ilgili ben biraz daha sormak istiyorum. Diğer konularda da biraz sıkıntı var bence burada.

Yine, Yeniköy Yatağan’da da, incelediğimizde, satışlarla birim fiyatlar ve sonuçta da kömür fiyatları aynı, işçilik maliyetleri ve işçi sayısı aynı, üretim miktarı aynı ama görüyorum ki rakamlarda olabildiğince farklılıklar var satış üzerinden tuttuğumuzda, yine burada da aynı rakamları görüyorum. Yani bu üretimlerde aynı, hatta farklı bir... Bakayım, üretimde düşüş bile var baktığımızda, net satış tutarlarında. Burada bir sıkıntı...

Yine, aynı şekilde, incelediğimizde, bir başka birim daha örnek verirsem hepsinde aynı neticeyi görüyorum. Kömürde kömür tüketimleri aynı. Kömür fiyatlarındaki... Bu açıklamayı yapar mısınız bana?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 62

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Özensoy...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şurada, yine bu satış tablosunda, ikili anlaşmalarda TETAŞ'a verdiğiniz 20 bin gigavat yani 20 milyon kilovat/saatlik bir elektrik var, özel olarak ayrı tutmuşsunuz onu. 2011'deki satış fiyatınız 3,26 kuruş, 2012'de de 6,52 kuruş. EDAŞ'a verdiğiniz fiyatlara baktığımızda 13,50 kuruş 2011'de, 2012'de 12,50 kuruş. Yani bu fiyat farkı nereden kaynaklanıyor? Bu elektrik özel bir yere mi veriliyor? Yani benim anladığım o. Bir yere TETAŞ elektrik, herhâlde, ucuz bir şekilde anlaştığı bir... Yani ben şöyle örnek vereyim: Geçmişte KARTET vasıtasıyla Irak'ın kuzeyine düşük bir elektrik veriliyordu. Yine böyle bir şey mi var? Buradan hareketle mi bu veriliyor?

Bir de, yani siz, bildiğim kadarıyla maliyetlerin altında bir satış yapamazsınız. Yani sizin maliyetlerinizin altında satış yapmanız usule uygun değil. Ancak yani şimdi, rakamları yer değiştirerek "Efendim, işte şu kurumda..." Tabii, hidroelektrik santrallerindeki maliyetler düşük. Yani "Oradaki bizim maliyetimiz bu. Biz buradan satıyoruz." gibi bir durumun içerisine girmek de doğru değil. Dolayısıyla, sizin aslında EÜAŞ olarak paçal maliyet yapmanız lazım. Yani biraz önceki o, motorinle çalışan santralinizdeki 50-60 kuruşlara varan maliyeti de içine koyacaksınız, ne bileyim, kömür santralleri veya doğalgaz santrallerini de. Yani sizin ortalama maliyetinizin üzerinde olmak zorunda. Yani 2012'de 12,50 kuruş ortalamanın üzerindedir ama 6,52'nin ortalamanın üzerinde olduğunu düşünüyorum. Böyle olsa zaten sizin böyle, 1 milyar filan değil, yarı yarıya kâr etmeniz lazım diye düşünüyorum. Ben bunu merak ediyorum, bir.

İkincisi: Tabii, siz de ifade ettiniz. Yine, Bakanlıktaki arkadaşımız da ifade etti. EÜAŞ'ın elindeki santrallerin hemen hemen birçoğu özelleşiyor, özelleşme kapsamında. Çok uzak olmayan bir zamanda da elinizde sadece uluslararası sulardaki barajlar kalacak yani EÜAŞ'ın bünyesinde bunlar kalacak. Bu doğrultuda EÜAŞ'ın yapılanmasıyla ilgili bir plan yaptınız mı? Yani personel olsun, diğer... Stratejik bir planınız var mı yani? Bu şeyler elinizden çıkıyor. "Biz bu hâle geleceğiz, EÜAŞ da kademeli olarak, yarın şuralara gelecek." gibi bir planınız var mı? Bunun dışında, tabii, her şeye rağmen, özelleştirme kapsamında da olsa, elinizdeki hidroelektrik santralleri olsun, termik santraller olsun, birçoğu da eski santraller. Yani dolayısıyla, o sizin bakım vesaire veya verimlilik noktasında sıkıntılarınızın olduğunu biliyorum. Termik santrallerin 6.500 saat çalışması verimli olur bence ama 6.500'ün altında çalışan santraller de var. Dolayısıyla, yani bunu saat olarak söylememizin nedeni de şu: Yılda 8.760 saat var. Yani bu 8.760 saat üzerinden değerlendirilerek bu santrallerin verimlilikleri de ortaya koyuluyor. Yani bu geçiş döneminde de satışlarda da birtakım şeyler, emre amadelikler, verimlilikler artırılarak satışa da yansması konusunda bir çalışmalar yapıyor musunuz? Veya KİT Komisyonu olarak tavsiye kararı alırken sadece denetim değil ama size yardımcı olmak açısından bizden bir şeyler de talep edebilirsiniz. Bu anlamda, sonuçta, EÜAŞ'ın geliri de, gideri de kamuya ait. Yani, biz de burada kamu adına bir denetim yaptığımıza göre, size denetimin yanında aynı zamanda yardımcı da olmak durumundayız diye düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 63

Bunun yanında, özelleştirmeler noktasında ben kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Maalesef, böyle özelleştirmelerde belli şahıslar üzerine plan, programlar yapılıyor. Şimdi, mesela, Orhaneli Termik Santrali özelleşecek değil mi yani ihaleye çıkacak? Birden fazla alıcı var, talep var değil mi? Hatta bunlardan bir tanesi, bildiğim kadarıyla, Bursa Ticaret Sanayi Odası. Ama, ben bu ihalenin -ben kayıtlara geçsin diye söylüyorum, inşallah mahcup olurum- Çelikler Holdingin alacağı kanaatindeyim yani birtakım bildiğim sebeplerden dolayı. Dolayısıyla, bu tür şeylere de meydan vermemek lazım diye düşünüyorum. Yani, enerji üretimindeki verimlilik, özel sektörün önünü açmak... Ben şey değilim, ben özel sektörden gelen bir insanım, özel sektör düşmanı falan da değilim. Yani, kazandıkları parayı da sonuçta ne kadar yeseler, içseler üretime veya ekonomiye aktarmak zorundalar, bu anlamda bir şey açısından söylemiyorum.

Şimdi, bunun dışında, mesela, 6 milyar tonluk rezerv var Afşin-Elbistan bölgesinde ama bunlar, santraller yapılırken veya enerji politikaları yürütülürken böyle -ne bileyim- bir istişare ortamında veya bir toplantı ortamında bunları söylemek lazım. Mesela, dedim ki: “Yatırımlar niye...” Yani, orada sizin de belirttiğiniz gibi, aslında güç olarak o rezervin çok altında bir güçle çalışıyor oradaki santraller. Ama, işte heyelan vesaire sebebiyle maalesef o güç de şimdi karşılanamıyor. Ancak, ben sordum “Niye güç artıramıyoruz orada?” diye daha önceki toplantıda. Siz “Orada köylerin boşaltılması lazım, birkaç köy veya yerleşim bölgesi var.” demiştiniz yanlış hatırlamıyorsam.

Biraz önceki şeyle bağlantılı olarak söyleyeyim. Bursa’da Kozağacı bölgesi dediğimiz, üzerinde 160 bin kirazın, 50 bin ceviz ağacının olduğu ve sadece 30 milyon tonluk bir rezervin olduğu yer için 9 tane köy boşaltılacak. Yani, bu ihaleyi de alan yine Çelikler Holding. Ha, onun yanında Harmanalan bölgesi var, yine TKİ’ye ait. Harmanalan’ın bir kısmının rezervini Orhaneli Termik Santrali için ayırdılar ama mesela, Orhaneli Termik Santrali de Orhaneli bölgesindeki o kömür havzalarından yeteri kadar beslenemiyor. Zannediyorum, onun da bir ünitesi durduruldu yine veya tamamı durduruldu yani tedarikten dolayı. O Orhaneli kendi bölgesinden değil, işte Tunçbilek’ten -ne bileyim- hatta Soma’dan kömürlerin geldiğini duydum yani doğrudur, yanlıştır bilemem ama koordinasyon konusunda da maalesef böyle bu tür sıkıntılar da var.

Bir de şey de önemli yani sizin EÜAŞ olarak şu tür çalışmaları da yapmanız lazım diye düşünüyorum: Baz yük açısından yani özellikle o termik santrallerin şu veya bu şekilde olması lazım. Neden? Çünkü -işte ne bileyim- HES’i istediğiniz zaman çalıştıramazsınız, güneşi, rüzgârı vesaire yani baz yük her zaman gerekiyor yani termik santraller her zaman... Minimum baz yükün ne olması lazım, nerelerde kalması lazım veya -dediğim gibi- özel sektör bunu karşılamıyorsa, başka yerlere gidiyorsa sizin de bu anlamda dediğiniz gibi “O zaman ancak devreye gireriz...” O tür stratejik planlar da yani arz güvenliği açısından bu tür planlarınız var mı? Bunları merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Akar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 64

Şimdi, Kurumun geneli üzerinde aslında konuşulması gereken öneriler ve çok önemli şeyler var ama bunlar önerilere gelmemiş ya da alt komisyonda elimine edilmiş diye düşünüyorum.

Önce şunu söyleyeyim: Yani, 2003'ten itibaren Türkiye'nin kurulu gücünün 35.587 megavattan 57 bin megavata çıkması çok olumlu ve pozitif bir gelişme; emeği geçen herkese de ayrıca teşekkür etmek istiyorum. Daha çok ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum bu kurulu gücün artırılması konusunda.

Tabii, biz birincil enerji kaynakları konusunda çok zengin bir ülke değiliz. Yani, baktığınız zaman bir kömür ülkesi değiliz, baktığınız zaman petrol ülkesi değiliz, onun için de genelde dışa bağımlı bir ülkeyiz. Ama, iktidarınız döneminde -en azından bunu size söyleyeyim arkadaşlar- doğal gaz daha bağımlı hâle gelip yerli kaynakları az kullanmaya başlayınca teorik olarak dışa bağımlılık daha da arttı ve cari açığımız artmaya başladı.

Şimdi, oranlara baktığımızda, 2002'den bu yana 2014'lerde doğal gaz rakamlarımız henüz aşağıya düşmüş, kömür rakamlarımız bir 2002'ler seviyesine gelmiş değil. Tabii, bununla ilgili çalışmalar yapılıyor, bunu biliyoruz. Umarım, en kısa zamanda bu gerçekleşir ve bir an evvel yerli kaynakları kullanarak, işte Afşin-Elbistan'daki 8 bin megavatlık enerji üretme kapasitesini harekete geçirerek... Dedığınız gibi, belki 8 bin megavat yaparsak, orada 10 milyar dolarlık bir tasarruf sağlamış oluruz; bunlar güzel şeyler, bunlar yapılması gereken şeyler.

Bu arada, Kuruma şöyle bir baktığımda, Kurum kâr ediyor. Niye kâr ettiğini de anlamış değilim çünkü bir bakıyorum, termik santrallerin doğru çalışmadığını görüyorum. Aslında gerçekleşmenin yüzde 105 olduğunu söylediniz ama kapasite kullanım oranına baktığınızda da çok düşük bir kapasiteyle çalışıyor. Yani, eğer siz termik santralin kapasitesinde 100 üzerinden 20 gerçekleşme sağlayacağım, 20 çalıştıracağım diyorsanız ve bu 20'yi sağlamışsanız...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Aynen öyle.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – ...bunu gerçekleştirmeyi bir başarı olarak söylüyorsanız bu yanlış bir ifade. Yani, burada “Yüzde 105’lik bir gerçekleşme sağladık.” demek yanlış bir ifade bana göre.

Tabii, bu arada, maliyet kalemlerini etkileyen en büyük olaylardan bir tanesi de bakım maliyeti. Ben santrallere bakım yapılmadığını düşünüyorum yani şunları okuduktan sonra, ciddi anlamda -belki on yıllık bir stratejidir, Hükümet stratejisidir- Türkiye'deki termik santrallere bakım yapılmamış, ne periyodik bakımları yapılmış ne planlı bakımları yapılmış. Zaten periyodik ve planlı bakımları yapılmadığı için de santrallerin hepsi out olmuş, birçoğu çalışmıyor. Niye çalışmıyor? Bu da bir strateji meselesi. Çünkü, doğal gazla yapılan anlaşmalarda hem yüksek maliyetli anlaşmalar yapıldı hem de onlara “Yap-işlet-üret ve biz buna alım garantisi vereceğiz.” dedikleri için de yüksek ücretli doğal gazdan kaynaklanan maliyetli elektriği almak zorunda kalıyoruz, onun için de “Santrallerimiz bir kenarda dursun.” diyorlar. Ne diyorlar ona? Emre amade santraller vaziyetine dönüştürülmüş. Pig vakit zamanlarında yani ücretlerin tavan yaptığı zamanlarda özel sektörden alıyoruz ama özel sektörün bize enerjiyi vermediği dönemlerde de işte bu emre amade hazır santrallerden

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 65

üretim yapıyoruz. Yani, incelediğimde, tek tek baktığımda... Bir de o kadar ilginç ki, eğer bu bakımları yapmazsanız, planlı bakımı, periyodik bakımı yani yirmi beş yıl ve belli bir saat sonra durdurulup revize planları yapılması, bakımların yapılması gerekiyor ama durdurulmamış santraller. İşte arıza yaptığı zaman bakım yapıyor, arıza bakım diyoruz biz buna, yürüsün, yürüyebildiği kadar gitsin ama arıza yaptığı zaman da dursun. E, bakıyoruz, bu bir otomobil arızası gibi değil arkadaşlar, hani çarparsınız, tamponu değiştirirsiniz, sanayide bir hafta yatar, üç gün yatar. Bu öyle değil ki, on sekiz ay, iki sene, üç sene, beş sene yatıyor bu santraller ve hiçbir katkısı olmuyor, yattığı zaman da bir maliyet artışı oluyor, doğal olarak üretim yapmadığı için de maliyetler tavan yapıyor. Böyle bir tespitim var benim burada.

Şimdi, başka bir oran da çok yüksek. Diyelim ki muhtelif revizyon ve rehabilitasyon çalışması, planlı bakım duruşlarını çıkardığınızda, arızaya baktığınızda, 2011'de yüzde 37, tüm çalışma saatleri içerisinde yüzde 37, 2012'de yüzde 38 durmuş santraller. Yani, dedik ya planlı bakım yapılmıyor ama bakım için durduklarını saymıyoruz, revizyon için durduklarını saymıyoruz, bunun dışında da yüzde 38 civarında bir duruş var santrallerde, bu çok büyük bir rakam. O santrallerin zaten kâr etmesi, o santrallerin ucuz elektrik üretmesi bana göre mümkün görünmüyor, bunların düzeltilmesi lazım. Herhâlde, anladığım kadarıyla Kurum, Özelleştirmeden aldığı talimat, Bakanlıktan aldığı talimatla "Ya, bu santrallerle uğraşmayın, nasılsa biz bunları satacağız, devreden çıkartacağız. Siz sadece bunu düzenleyen kurum hâline dönüşeceksiniz, orada üretilen elektriği alıp pazarlayan belki santrallerin tümü gittikten sonra kurumun bir işlerliği de kalmayacak anladığım kadarıyla. Böyle bir duruma dönüşeceksiniz, onun için çok uğraşmayın diye bir talimat da olabilir, bu bir strateji de olabilir ama bana göre doğru bir strateji değil. Çünkü, bu santrallerin, devletin santrallerinin üzerinde herkesin hakkı var ve tüm insanların ortak sahip olduğu varlıklar diyelim.

Yine, çok güzel bir tespit de var burada, üretilen elektriğin yüzde 7,3'ü iç tüketimde ve kayıp olarak addediliyor, bu da kayıp kaçak oranlarının ne anlama geldiğini... Bir türlü ayırtamadık size kayıp kaçak oranını; kayıp başka bir şey, kaçak başka bir şey arkadaşlar. Kaçak, hırsızlık demek, birinin malını alıp çalmak demek, değil mi? Kayıp, bilimsel izahı var, yani elektrik hatlarında, dağıtım hatlarında, santralden çıkışlarda gibi bunun oranı 7,3. Onun ötesi devletten alınan, bir başkası o çalıştığı için para ödeyen anlamına geliyor. Şimdi, bunun çok hızlı düzenlenmesi lazım. Ben tabii, kimseye hırsız demiyorum, tenzih ediyorum, ki öyle olaylara da şahit olduk ki son zamanlarda evinin hem yazlık hem kışlık tüm donanımını elektriğe göre yapmış ve bir saatin ne demek olduğunu bilmeyen insanlar var bölgelerde.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bedava kullanıyorlar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi onu söylemek istemiyorum ama...

Elektrik saatinin ne demek olduğunu bilmeyen, kışın ısınmasını elektrikle yapan, yazın soğutmasını elektrikle yapan insanlar var.

Yine, şahit olduğum başka bir şey Mehmet Ağabey'le gezerken, çok elektrik kullanmaktan, bedava elektrik kullanmaktan ve bedava su kullanmaktan topraklarda

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 66

tuzlaşma meydana gelmiş, o tuzlaşma nedeniyle de devlet milyonlarca lira harcamak zorunda kalıyor, topraklardaki tuzlaşmayı önleyebilmek için.

Şimdi, bu yüzde 7,3'ün yüzde 70'lere çıktığını düşündüğünüzde bu parayı tüm tüketiciden kesiyorsunuz. O zaman bütün tüketicilerin günahı ne bu işte? Devlet bunu sübvansin. Aynı, nasıl fakirlere kömür dağıtıyorsa o kaçak elektrik bedelini –dağıtım firmalarını özelleştirdiniz- devlet gitsin ödesin. Bilelim ama rakamı, benim elektrik faturama bu yansımaz. Şimdi, olay bu.

Sizden öğrenmek istediğim –bu genel görüşlerim, çok soru sormayacağım- kömürle yaptığınız üretimin maliyeti -buna hemen cevap verebilirsiniz diye düşünüyorum, yazılı vermeyin lütfen- doğal gazla yaptığınız üretimin maliyeti –ki kömürle yüzde 35 yapıyorsunuz şu anda, doğal gazla yüzde 28, kurum olarak, Türkiye olarak söylemiyorum, hidroelektrikte yüzde 35,4; sıvı yakıtla yüzde 0,4 üretim yapıyorsunuz- bunların sizden maliyetlerini istiyorum. Ha, sevindirici bir gelişme de jeotermal ve rüzgâr enerjisi de 2000'lerde, 2003'lerde 0,4'ken –devletin bunda katkısı yok, payı yok, özel sektör yapıyor- 2,8'lere çıkması büyük bir avantaj sekiz-on senede, inşallah, gelecek on senede bu yüzde 15'lere-20'lere çıkar, cari açığımız daha da aşağı çekilir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Sarıbaş...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Efendim, ben sadece sorumda yanlış anlaşılma olabilir diye düzeltmek istiyorum.

Yerköy'den de örnek vererek, biraz daha açarak sorayım da net yanıt almak istiyorum. Mesela 2011 yılında 307 bin ton kömüre 139 milyon 173 bin TL ödemişiz. Yani aşağı yukarı onunla aynı miktarda, 2012 yılında –diğer senelere geçmeye de gerek yok, onlarda fark var- 309 bin tona karşılık 180 milyon 210 bin TL ödenmiş. Yani buradaki kömürde çok büyük bir artış var yani ödemede. Onu soruyorum özellikle bu kadar kömür fiyatlarındaki artışları bildiğimize göre acaba burada bir sıkıntı mı var, bu niçin bu kadar farklı olmuştur?

Yine, bir maliyet sürekli daha artıyor, o da farklı, buradaki rakamlar farklı. Kömür miktarları aynı, maliyet sürekli artıyor ancak elektrik üretimi sürekli düşüyor. Yani buna göre de elektrik üretimimiz miktarlar da aynı olmasına rağmen, girdiler de aynı olmasına rağmen, aynı ton kömür alınmasına rağmen elektrik üretiminde ters bir orantı var, düşme var yani yakıtınıza yıllara sâri baktığımızda aldığımız yakıt belli yani buna göre elde ettiğimiz yakıt yani enerji üretiminde düşme var. Burada bir ters orantı var yani bunun da bir nedenini açıklarsanız.

Aslında birincisinde tekrar düzeltelim, yanlış algılama olmasın, arkadaşlarla burada tartışıyoruz. 2011 yılında 85 milyarlık bir üretim var; 2012'de 84; 2013'te 71,19 üretimler. Yani hasılatlarınızın hepsi aynı aşağı yukarı, yani elde ettiğiniz, 9,9; 10,4; 10,9 ama kârlarımıza bakıyoruz: 2011 yılında 1,56 milyar TL'lik kâr var, 2012'de 573 milyona düşüyor, 2013'te 2,98 milyar lira kâr elde ediyorsunuz. Burada çok büyük bir fark, bir çelişki var, bunu anlatır mısınız?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 67

Üretim miktarlarıyla kârlılık arasında bazı çelişkiler olduğunu özetle ifade ediyor. Bununla ilgili cevabına geçmeden önce Sayın Domaç...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Çok teşekkür ediyoruz sunumları ve katkıları için.

Efendim, çok büyük bir kuruluşun başında ve özellikle de önemli bir alanda çalışılıyor ve bu alan dünya uluslararası ilişkilerini belirleyen bir alan, enerji alanı. Yani bu enerji alanında yapılan her iş, katkı bizim için çok önemli, Türkiye için çok önemli çünkü biz ürettiğimiz değerlerin çok büyük bir kısmını bu enerji için harcıyoruz Türkiye’de ve bunun cari açığı kapama açısından da çok değerli olduğuna inanıyorum.

Şimdi, şöyle çok detaya girmeden şunu söyleyebilirim. Örneğin Kıbrıs’ta kıta sahanlığında bir gaz bulma ihtimali ortaya çıktı, mesela Türkiye dedi ki: “Bu tüm Kıbrıs’ındır.” Kıbrıs’ta şöyle bir şey çıktı: “Biz görüşmeleri sonlandırıyoruz, görüşmeleri kesiyoruz.” dediler yani o kadar kritik bir şey bu. Yani 1974’ten beri devam eden, görüşülerek çözülmeye çalışılan sorun bir kıta sahanlığında gaz ortaya çıkmasıyla kesildi yani “Tüm Kıbrıs’a ait.” denilince kesildi. Çok önemli bir alanda çalışıyorsunuz ve çok da dikkatli olduğunuzu ben izliyorum.

Şunu belirtmek istiyorum öncelikle: 485 milyon civarında bir yatırım en üst değerler açısından baktığımızda görülüyor -bahsettiğiniz raporunuzda da var- 10 değişik alana bunları harcayacağınızı söylüyorsunuz yatırımlara bu 10 değişik alan, bunların içerisinde bunlardan başka yeni bir santral yapmaya da bir şey harcayacak mısınız yani böyle bir şeyiniz var mı bu yatırımlar dışında? Böyle bir şey var mı bir de onu öğrenmek istiyorum. Çünkü, bizim için önemli, gerçekten buradaki her arkadaşımız enerjinin önemini çok iyi biliyor ve hepsini de vurguluyorlar. Şimdi, biz, görünen o ki Afşin-Elbistan’da oldukça sıkıntı çekiyoruz yani çok büyük bir rezervimizi çıkaramıyoruz, çıkaramamak nedeniyle yeni santraller yapamıyoruz, mevcutları çalıştıramıyoruz. Mesela biz buna konsantre olmalıyız, mesela biz KİT Komisyonu olarak buna konsantre olmalıyız, yani bu, hızla nasıl çözülebilir, bu alanda daha hızlı neler yapılabilir ve bu alana bir değer aktarmak gerekiyorsa yani bir bütçe katkısı gerekiyorsa biz neler yapabiliriz bunu düşünmeliyiz, ya, bunu da dillendirmeliyiz. Şimdi, biz ithal kömürle enerji santralleri yapmaya çalışıyoruz ama işte burada yeterince üretemediğimizden kaynaklanan sorunumuz nedeniyle. Burada Çanakkale çok gündeme geliyor Çanakkale kıyıları fazla olan bir il yani her ilin kıyısı yok, Anadolu’nun ortasındaki illerin kıyıları yok, oraya şey taşımak mümkün değil, yani kömür taşımak mümkün değil. Belli yerlerde de bu geçerli olmuyor. Dolayısıyla, bunu Çanakkale’ye yapılsın diye söylemiyorum ama şunu belirtmek istiyorum ki yapılması gerekiyor.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Sataşmadan daha sonra söz alacağım.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) - Ben Çanakkale’de bir santrale gittim, bir özel teşebbüs santraline. Orada elektrik enerjisi üretebilmek için çaba harcıyor ve yapıyor da çok büyük bir şey yaklaşık 4 bin kişi falan çalışıyor, başka iş yerleri de var.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – İÇDAŞ.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yani reklam olur böyle şeyler.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Oralari tahrip ettiğiniz için.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 68

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Reklam olur böyle şeyler. Gittim yerinde gördüm, orada ciddi dedikodu çıkarmışlar. O ciddi dedikodulardan bir tanesi şu, demişler ki: “Burada tarım yapılmaz bu santral olursa.” İş sahibi tutmuş tarım alanlarını satmak isteyenlerin tarım alanlarını satın almış tarım yapılabileceğini göstermek için.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Yanlış.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Ayrıca demişler ki: “Burada hayvanlar süt vermiyor, hayvanlar süt vermiyor burada.” O, tutmuş hayvan üretmeye başlamış orada.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Algı yönetimi yapıyorlar.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Şimdi, bu tür sıkıntıları Türkiye’de çok çekiyoruz biz. Yani biz şöyle çok çekiyoruz bu tür sıkıntıları, bu tür dedikoduları: Bilimsel bilginin ötesinde dedikodu bir başladığı zaman ne kadar bilimsel bilgiyi de ortaya koyarsanız koyun dedikoduyu ortadan kaldırmak, işte, böyle göstererek mümkün oluyor, o da çok paralara mal oluyor. Onun için ben bu santralleri yapanlara, hatta satın alanlara çok teşekkür ediyorum onu da söyleyeyim.

ABDULLAH LEVENT TÜZEL (İstanbul) – Sevgili Domaç, siyanürle altın arayanlar da inşallah zarar vermezler.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yok, siyanür için ben bir şey demedim. Yapma lütfen bir kere söz aldım, dört saattir konuşuyoruz ya, dört saat.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Ama sataşma ve özel sektörün...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Gündemin dışında değil geneli hakkında konuşuyorum.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Devletin özelleştirme şirketleriyle...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Hiç gündemin dışında değil geneli hakkında konuşuyorum, Başkan beni uyarabilir gündem dışına çıkarsam, yani geneli hakkında konuşuyorum.

Şunu çok net söylüyorum: Satın alanlara da teşekkür ediyorum; yapanlara, üretenlere, yapmak için çaba harcayanlara da, bizim ülkemizin buna ihtiyacı var. Ha, yapmak için çaba harcayanlara yol göstermemiz, eleştirmemiz lazım yanlışlık yapıyorsa, onu da yapıyoruz. Doğayı kirletmemesi gerekiyor, işte, kömürü çıkarırken düzgün çıkarması gerekiyor falan falan, bunların hepsini eleştiriyoruz ama bir şey daha söyleyeceğim, bu özelleştirilirken kömür rezervlerinin verilmemesi demek şöyle bir şey demek: Denizi olmayan bir yerde gemi çalıştırmaya benzer bu. Yani deniziniz yok gemi çalıştıracaksınız. Yani kömürünüz yok, siz termik santral çalıştıracaksınız, özelleştirme için alanlardan bahsediyoruz, böyle bir şeye kimse girmez, böyle bir şeye kimse cesaret edemez.

Bir de şunu söyleyeyim, bakın arkadaşlar, hepimiz bu ülkede yaşıyoruz. Böyle 1 milyar dolar, 1,5 milyar dolar, 2 milyar dolar, 3 milyar dolarlık bir ihaleye girecek şirket sayısı Türkiye’de 50’yi geçmez, ilgi duyan demiyorum yani genel şirket sayısı. Bunlardan ilgi duyanlar da 6-7 tanedir, bilemediniz 5 tanedir, gerçek ilgi duyanlar. Bunların arasında olur bu yarışma. Diğerleri giremez, girmez, ilgi duymuyordur zaten. Bu da çok doğal bir şey.

Mesela burada bir şirket var, merak ettim baktım arkadaşlar, bu özelleştirmeden alan şirkete merak ettim, baktım. Bu şirket Denizli’de kurulmuş, çok da başarılı işler yapmışlar,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 69

mühendisler ve Denizli’de kurulan şirket, otuz yıllık bir geçmişi var, yaklaşık 1,5 milyar dolarlık özelleştirmeden yer almış. Bunların üçü de, kurucusunun üçü de mühendis. Böyle müteşebbisler olsun Türkiye’de. Bu müteşebbisleri desteklememiz gerekir çünkü Türkiye’nin bu alanlarda gelişmesi lazım diye düşünüyorum. Ayrıca, teşekkür ediyorum EÜAŞ yöneticilerine, bizi aydınlattılar, yeterince ve bilgilendirdiler. Ayrıca da çalışmalarında başarılar diliyorum. Haydar Bey söyledi, dedi ki: “Jeotermal enerji, işte, rüzgâr, güneş enerjisi rapora geçmemiş, diğerlerini almışsınız da, bunlar yüzde 1 oranında da mı yoklar?”

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Vardır ama EÜAŞ’ın yok.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Biliyorum ama bence onun arasına da “ve” gibi bir şey koyarak genel bir bilgilendirme olsa yararlı olurdu diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Sarıbaş, tekrar mı söz istiyorsunuz?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Mecburen, sataşma var.

BAŞKAN – Yok, o sadece bir örnek verdi. Sayın Sarıbaş, sonra görüşseniz Sayın Domaç’la, aydınlatsanız. O sadece bir örnek verdi Çanakkale’yi ziyaret ettiğinden.

Peki, çok kısa lütfen, buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Değerli arkadaşlar, Mehmet Bey sapla samanı karıştırıyor. Türkiye’de saman da ithal ediliyor ama arkadaşımız burada da kömürün ithal edildiğini de unutuyor, yani aynı zihniyete, aynı şeye devam ediyor. O zaman benim önerim şu: Az önce her şeyi, sabah bilimsel anlattım, isterseniz bir daha tekrar edeyim ve burada bazı özel şirketleri burada anlatarak, burada bilgi sahibi olmadığınız bir noktada, belirli yerleri anlatarak burada reklama geçmeyiniz ve benim bölgemle ilgi net...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Reklamı isim söyleyerek siz yaptınız.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Ben yapmadım, ben isim de söylemedim, bir arkadaş söyledi, onu da düzelttim.

Şunu söylüyorum: Orada bir –yani şirketin ismini vermiyorum ve şunu da ifade ediyorum açtığınız için yani şimdi hoş olmayacak ama burada şirketi de karalamak istemiyorum yatırımcı şirket olabilir, yatırım da yapmış olabilir, aksini söylemiyorum, enerjiye de yatırım yapmış olabilir. Ama benim konum bu değil. Bakın, bilmediğiniz konu, o şirket, o tarlaları oraya kurulacak başka bir enerji santrali gelmesin diye, onun önünü kesmek için almıştır. Bir daha tekrar edeyim mi? Bilmediğiniz konulara giriyorsunuz, böyle bir tepki yok ve şunu da ifade ediyorum. Evet ve doğru söylüyorum, bu da doğru, gidin orada nasıl isterseniz yapın, hangi şirket olduğunu da söyleyeceğim ve orasının fiyatlarını arttırdığı için yapmıştır. Şimdi...

MEHMET ÖNTÜRK (Hatay) – Çiftçilik yapılmıştır.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Çiftçilik olmaz, benim oralarda tarlalarım var ya - bilmediğin konuya giriyorsun- benim kendi tarlalarım var. Yani aynı yerin alt tarafında, kayınpederimden kalmış. Yani bu konuyu doğru bilmek lazım.

BAŞKAN – Sayın Sarıbaş, bu konuyu sizin kadar bilmesi mümkün değil tabii, siz o bölgenin insanısınız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 70

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Doğru olan bir şeyi söylüyorum. Türkiye'de ithalat az önce söylediğim gibi kömürün... Kendiniz söylüyorsunuz, doğrudur. Afşin-Elbistan'a gittik, inceleme yaptık, yıllarca da gittim, orada da haklısınız. Kalkıp da başka bir yerde enerjinin ihtiyacı olmayacak, Türkiye'nin en büyük değerlerinin olduğu bir bölgeye gidip de ithal kömürle oraya da yatırım izni veriyorsanız, bu, ülkenin katliamıdır. Farklı şeylerden bahsediyoruz, biz, enerjinin yatırılması anlamında söylemiyorum.

MEHMET ÖNTÜRK (Hatay) – Arazilere zarar verdi mi?

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Olmaz mı yani ben akşam da söyledim. Benim ilçemde, madem o kadar gidiyorsunuz, burada KİT Komisyonu 18 Mart Termik Santralini niye gezmediniz? Daha iyi bir santral.

BAŞKAN – Sayın Sarıbaş, beraber gezelim inşallah.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Onun için orada insanlar on beş yıl oluyor kanser hastalığı... Biga'da -örnek veriyorum size tarlalarla ilgili, insanla örnek veriyorum- kalp ve damar cerrahi hastalıkları birinci ölüm nedeniydi, şu anda -çok net söylüyorum, araştırmasını yapın, hükûmettesiniz- birinci derece ölüm nedeni kanser olmuştur.

Başka sözlerim yok. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Özensoy...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim.

Ben de bir kısa açıklama yapayım arkadaşlar. Türkiye'de geçtiğimiz yıl 106 milyon ton kömür tüketildi. Bunun 80 milyon tonu Türkiye'de üretildi, 26 milyon tonu da ithal edildi. Bunun da büyük bir bölümü de taş kömürü. Şimdi, zaten kalorisi yüksek kömür getirmek zorundasınız, yani bu anlamda dışarıdan getiriyorsanız. Mümkün olduğu kadar yerli kaynakları öne alarak hatta güneşle ilgili çok ciddi çalışmalar yaparak -ki enerji konusunda aslında güneştir önümüzü açacak olan ama- güneşle ilgili daha herhangi bir santral kurulmadı Türkiye'de.

MEHMET ÖNTÜRK (Hatay) – Var, var, Konya'da var.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani, ihaleye bir tane 5 megavatlık çıktı ama neyse.

Şimdi, Sayın Domaç'ın bu enerji yatırımlarıyla alakalı "Çok fazla sayıda insan yok." demesine ben katılmıyorum.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Hayır, "yatırımlar" demedim.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Özelleştirme de aynı şey, o da bir yatırımdır yani sonuçta.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Özelleştirmeden satın alacak.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hayır, hayır, özelleştirme de bir yatırımdır yani girecek insanlar da bir yatırım yapacak sonuç itibarıyla.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Parayı da söyle, rakamı da söyle.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Rakamı da söyleyeceğim canım. Yani, şimdi, şu ana kadar özelleştirmeye çıkan santraller öyle çok büyük santraller değil ama bakın, devlet garantisi olduğu için, elektrik alım garantisi olduğu için bütün dünyada bu kredibilite var. Yani, birazcık kafası çalışan bir insan, birtakım elini taşın altına koyan insan devlet garantisi olduğu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 71

için, elektrik alım garantisi olduğu için bunların karşılığında zaten... Yani, kredibilitesi de çok zor değil. Yani, Türkiye'de devletin üstüne yük olmadan dış kaynaklı kredilerle bunlar sağlanabiliyor. 2001'de çıkan kanunla özelleştirmelerin önü açıldı, büyük bir reform yapıldı. Yani, dolayısıyla bu yatırımların önü daha da fazla açılarak, bu enerji politikalarında çok daha böyle kapsamlı birtakım işler yapılarak... Ama, yenilenebilir enerjide çıkan kanunlara bakın, giderek kısıyoruz. O alım garantileri daha yukarılardan çok daha aşağılara, yarı fiyatlara geldi. Yani, bu konularda çok şeyler söylenebilir ama neyse, arkadaşlar sıkıldılar, fazla konuşmayayım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özensoy, çok teşekkürler.

Sayın Genel Müdürüm, yöneltilen eleştiriler ve sorularla ilgili burada kısaca verebileceğiniz cevapları alacağız. Eğer, ayrıca araştırmanız gereken konular varsa bunları ayrıca yazılı olarak en geç on beş gün içerisinde tutanakların yayınlanmasını müteakip Başkanlığımıza ulaştırmanızı istiyoruz.

Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri; çok kısa keseceğim. Yalnız, Sayın Vekilimizin sormuş olduğu şeyler belki tezat olduğu için onlara cevap vereyim. Öbürlerinin çoğunu yazılı olarak... Zaten, kısa bir konuşma yapacağım.

Şimdi, 2011, 2012 ve 2013 yılında... 2011 yılı ile 2012 yılında üretilen enerji miktarı hemen hemen aynı zaten yani 85 ve 84,2. Bu, aslında, yıl öncesinde hazırlanmış üretim-tüketim programına göre bize verilen değer bu kadar olduğu için yapılıyor. Biz tarifelerimizi yaparken Hazinesin bize öngördüğü kâra göre bir tarife yapıyoruz, maliyetlerimizin altında kalmamak üzere bir tarife yapıyoruz, metodolojimiz böyle. Bu nedenle, 2011 yılında bize öngörülen kâr miktarı 1 milyardır, biz 560 milyon daha fazla kâr etmişizdir. 2012 yılında Hazine tarafından bize öngörülen zarardır, 500 milyon TL zarardır. Biz onun üzerine bir 573 milyon kâr ettik, 1 milyar TL'lik fazla şey yaptık. Bu bir hataydı. Yani, Hazine daha sonra... Çünkü, Hazine, kendi sahibi olduğu bir kuruluşa zarar öngörmez. Bu bir yanlışlık olmuştu, biz bunu düzelttik. 2013 yılında da net satış miktarımız düştü. Sebebi, 2013 yılında elimizden 1.050 megavatlık kömür santrali ile Hamitabat Santrali çıktı. Seyitömer, yılın ortasında çıktığı için üretimde düşüşler oldu, yoksa o yılda... Buradaki üretim miktarlarımız da net satış miktarlarımızdır. Brüt üretimimiz bundan fazladır.

Şimdi, bu nedenle, kâra geldikimizde, aslında biz maliyetimizin çok üzerinde fiyatla ikili anlaşma yapıyoruz. 2011 yılında toplam maliyetimiz 10,46 kuruş, ortalama satış fiyatımız 11,66 kuruş. 2012'de 12,34 maliyetimiz, satış fiyatımız 0,02 kuruş kâr ederek 12,36. 2013'te 11,86 kuruşa mal ettik, 15,53 kuruşa sattık TETAŞ'a tamamını. Daha önceden ikili anlaşmada -o 20 milyar okudunuz ya- 20 milyar kilovatsaati TETAŞ'a su santrallerinden satıyorduk. Bu nedenle -Necati Bey söyledi, pardon- 3,26 kuruşa satıyorduk önce. Suyun fiyatı ve bizim su maliyetimiz de şu anda -2013 fiyatını söylüyorum- 1,91 kuruş yani 2 lira, kilovatsaatine.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Ama, benim dediğim...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 72

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Olabilir ama ortalama... EDAŞ'lara yani 21 tane dağıtım...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – TETAŞ'ı özel bir şey için mi sattınız, onu soruyorum.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Tabii, tabii, TETAŞ'ı özel yaptık yani yap-işlet, yap-işlet-devret...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hayır, hayır, TETAŞ'ın vereceği özel bir yer mi var?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Hayır. Yani, sizin bir sefer...

Yani, şöyle, Sayın Komisyon üyelerim, bir sefer TETAŞ yaklaşık 20 milyar bizden alıyordu, bir 60 milyar kilovatsaat de yap-işlet, yap-işlet-devretlerden... Yap-işletlerden biliyorsunuz, alım garantisi vardı. Bunların tarifeleri geçmişte yapılırken yüksek maliyetlerdi, şimdi azaldı; gene şey var. 85 milyar kilovatsaat elektrik satarken sizin bahsettiğiniz Karadeniz'e falan satış miktarı, nasıl diyeyim, 200 milyon kilovatsaati bile geçmez. Onun içerisinde onu amorti edecek bir fiyat filan sunmadılar. Kaldı ki onlara da kendi maliyetlerinin altında satamadılar, biliyorsunuz, ihaleye çıktılar ve yüksek fiyata... O, bununla alakalı değil. Ama, TETAŞ'ın da aslında bizden aldığıyla, bu düşük maliyet ile yüksek aldığı maliyeti bir paçallayıp dağıtım şirketlerine ortalama bir maliyetle satmak için yaptı bunu. Yani, TETAŞ bizden ucuz alıyordu. Daha sonra, biz dağıtım şirketlerine 2013'ten itibaren satmamaya başladık. Bütün ikili anlaşmamızı TETAŞ'la yaptık. Onlara şu anda 60 milyar kilovatsaat satıyoruz bir yılda. Kalanını da yap-işlet, yap-işlet-devretlerden alıyorlar ve bir paçal maliyeti oluşturluyorlar. Bizim yıl içerisinde fazla kâr etmemizin tek sebebi var.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – 2013'ü de bir açıklayabilir misin.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – 2013'ü açıklayayım. 2013'te niye fazla kâr ettik? 2013'te su gelirimiz fazla oldu. Biz aslında TETAŞ'a satışımızı 2013'te 12 kuruşa mal etmişiz ortalama, 15,53 kuruşa da satmışız. Ama, piyasada -bu piyasada fiyatları da biz belirlemiyoruz, onu söyleyeyim- şöyle bir mekanizma var PMUM'da: Biz 60 milyar kilovatsaati TETAŞ'la anlaşıyoruz, kalanını da eğer bize ihtiyaç duyulursa piyasada satıyoruz. Piyasaya sattığımız elektriği daha çok sudan elde ediyoruz. Biz, çünkü base-load santrallerden ürettiğimizi TETAŞ'a satıyoruz, ikili anlaşmamızı termik santrallerle karşılıyoruz, artan su santrallerini de pik saatlerde satıyoruz. Pik saatlerde elektrik fiyatları yüksek oluyor PMUM'da. Bu fiyatları da biz belirlemiyoruz. İhtiyaca göre bir fiyat sıralaması oluyor, o fiyat sıralamasında en yüksek fiyatı kim vermişse biz de satarken o fiyattan satıyoruz. 2 kuruştan mal ettiğimiz elektriği -piyasada fiyatı biz belirlemememize rağmen, bir daha söylüyorum- 20 kuruşlardan, 22 kuruşlardan sattığımız saatler oluyor. Bu bize artı maliyet getirdi. Bu nedenle de zaten bu kazançlarımızın tamamı da Hazineye gidiyor, kâr olarak Hazineye aktarılıyor. Çünkü, biz yatırımlarımız için zaten ayrıca bir Kalkınma Bakanlığından -eski DPT- ve Hazineden bir para alıyoruz. İşte, 483 milyon TL elektrikte, bir de madende toplam 630 milyon TL. Yeni yatırım yapmıyoruz.

Bir de Sayın Vekilim "Yüzde 105 niye oluyor?" dedi. Bu şundan kaynaklanıyor: Biz bu senenin temmuz ayında bir yıl sonrasının üretim-tüketim dengesini hesaplıyoruz. Biz de bizim Elektrik Üretim AŞ'ye o yıl için, atıyorum, termik santrallerden 41 milyar kilovatsaat

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 73

öngörüyorlar, biz 42 ürettiğimiz için yüzde 105. Ama, emre amadeliğimiz dediğiniz noktada, istenilen seviyede midir? Değildir. Yalnız birkaç santral dışında söylüyorum.

Bakın, Sayın Vekilim, ben size bütün santrallerimizin çalışma saatlerini 2010'dan itibaren hepsini göndereceğim.

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Çalışmamış saatleri de gönder.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Çalışmamış saatlerin ne için olduğunu da göstereceğim. Yani, bizim, hani “Bakım yapılmıyor.” dediniz ya, revizyon programımız onda da eksikliklerimiz vardı ama şu anda biz... Sayın Vekilim, bakın, şöyle bir şey var: Şimdi, mesela, yüzde 7,3 teknik kayıptan bahsediyoruz ya...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) – Biz sizi anlıyoruz da siz de bizi anlasınız.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Biz bunları söylerken tek tek termik santralleri gezip tespitlerimizi iletmiyoruz, okuduğumuz kadarıyla, gördüklerimizi sizinle paylaşıyoruz burada, niçin böyle olduğunu soruyoruz, siz de cevaplıyorsunuz.

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Yok yok, Sayın Vekilim, diyorum ki: “Yüzde 7,3 teknik kayıp” deniliyor ya, o, Türkiye'nin iletim ve dağıtımdaki toplam teknik kayıplarıdır herhâlde. Bizim aslında, termik santrallerimizde teknik kayıp diye iç ihtiyaçta tükettiğimiz yüzde 10'larda. Mecburen böyle yani bütün termik santrallerde, hatta biz bazı çalışmalar yaparak bunu azaltıyoruz. Yüzde 15'lerdeydi bundan on sene önce. Çünkü orada pompalar var, yani o pompalar işte, baca gazı arıtma tesisiyle alakalı bir sürü pompalar ve bu iç ihtiyaç için gereklidir. Termik santrallerde ürettiğiniz brüt enerjinin yüzde 15'ini veyahut yüzde 10'unu zaten iç ihtiyaçta tüketirsiniz. Bu bizde “teknik kayıp” olarak geçer. Yani bunlar aslında doğal şeyler. O diğer, teknik kayıpla kaçak tabii farklı şeyler, onları... Bizim de değil zaten, o, dağıtım şirketinin işi.

Şimdi, ayrıca, Sayın Vekilimiz sormuştu, yeni yatırım yapmıyoruz ama Türkiye'nin en stratejik projelerine şu anda, EÜAŞ olarak ortağız. Sinop'ta yapılacak olan nükleer santrale yüzde 49 oranında, şu anda gözükken ama uluslararası anlaşma sonucunda bu, yüzde 35'e inebilir, uluslararası anlaşma ve ev sahibi anlaşmasının Parlamentodan geçmesi hâlinde biz EÜAŞ olarak yüzde 49 oranında ortak olacağız Sinop'taki nükleer santrale.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Onun satış fiyatı belli mi?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Hayır, belli değil efendim daha. O sizin zaten Parlamentonun şeyinden... Henüz belli değil efendim. Uluslararası anlaşma yapıldı ancak “ev sahibi anlaşması” dediğimiz, şirketle ev sahibi Hükûmet arasında yapılacak olan anlaşmada detay geçiyor kaçta satılacağı, o henüz belli değil. O da sizin zaten huzuruza gelecek.

Şimdi, bu nedenle, benim söylemek istediklerim bunlar, diğer...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ama ben çok kısa, hemen cevap verebileceğiniz bir soru sormuştum. Yani dört şeye göre üretim maliyetleri nedir kömürde, doğal gazda? Bir de sizin elinizde mevcut...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Tamam, var efendim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 74

2013 sınai maliyetlerini söylüyorum: Linyitte 15,95 kuruş, taş kömüründe 19,14; Çatalağzı bu, zaten bir tek taş kömürü santrali var, doğal gaz 24,59; hidroelektrik santrallerinde 1,91 kuruş ve toplam maliyetimiz 11,19.

Şimdi, Sayın Vekilim, yalnız doğal gazı biz normal şartlarda özel sektör santrallerinden daha pahalı, yani maliyet, artı, 100 dolara alıyoruz. Bu nedenle bu yüksektir, yoksa bizim şu anda elimizde kalan doğal gaz santrali olan Bursa doğal gaz santrali çok verimli bir santral, Hamitabat'ta bu yüksekti...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Son bir soru sorayım: Akışkan yataklı bir termik santralin maliyeti nedir?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Şu anda biz yapmıyoruz ama megavat başına 1 milyon 200 bin dolarla...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Megavat başına 1 milyon 200 bin.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ – Evet. 800 bin dolarla 1 milyon 200 bin dolar arasında yakıt cinsine göre değişiyor ama Çinlilere yaptırırsanız daha ucuza yapabilirler.

BAŞKAN – Sayın Develi'nin bir sorusu olacak.

Buyurun.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Sayın Başkan...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Elektrik alımlarında... Belli firmalardan alındığı söyleniyor. Mesela bizim oralarda işte Limak barajları var, birtakım şeyler... Siz "Biz satıyoruz." dediniz ama...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - Onlardan da alınabilir yani o saatte kim müsaitse.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bunu kim belirliyor?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - TEİAŞ belirliyor efendim, Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi.

TURGAY DEVELİ (Adana) - Sayın Genel Müdürüm, az önce çok ilgi çekici bir cümle kurdunuz ama sanırım herkesin dikkatini çekmiştir.

Hazine temsilcisi var mı burada?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Var, oturuyorlar burada.

TURGAY DEVELİ (Adana) - 2011 yılı hesaplamalarında Hazinesin 500 milyon liralık...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - 2012 yılında.

TURGAY DEVELİ (Adana) - 2012 yılında 500 milyon liralık bir yanlış hesaplamadan...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ HALİL ALIŞ - Yok, "yanlış hesaplama" demedim ben.

TURGAY DEVELİ (Adana) - Hayır, şöyle düzeltelim: Benim anladığım kadarıyla, sizin 2012 yılında 500 milyon liraya yakın zarar edeceğinizi öngörmüşler, siz 500 küsur milyon lira kâr etmişsiniz. Niye efendim? Bunu bir anlatır mısınız? Bir anlayalım bunu efendim, nedir bu?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 75

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Hayır, “Kâr etmeyin.” demişler, “Zarar edin.” dememişler.

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ - Şimdi, malumunuz, yatırım finansman hesaplamaları Müsteşarımız ve Kalkınma Bakanlığıyla beraber yapılıyor ve bunlar OVP – Orta Vadeli Program- kapsamında yapılan hesaplamalar. O döneme ilişkin üretim rakamları belli. EÜAŞ’tan su üretimine ilişkin tahminlerini alıyoruz belirli kur ve petrol varsayımları var, bu kapsamda doğal gaz maliyetleri ve kurdan kaynaklanacak maliyetler de hesaplanıyor ve bunun sonucunda bir mevcut fiyatla bir zarar söz konusu. Bu OVP kapsamında verilmiş bir karardır, çeşitli senaryolar değerlendirildikten sonra ortaya çıkan.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Zarar etmemek için...

HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI TEMSİLCİSİ - Yok, o şekilde... Yok yani bu OVP kapsamında çeşitli fiyat senaryolarına göre bir kâr-zarar rakamları üst makamlara sunuluyor ve bu kapsamda yapılan değerlendirmeler sonucunda en optimal çözümün bu olduğu değerlendirildi.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

TURGAY DEVELİ (Adana) – Daha bitmedi Sayın Başkan. Hayır, önemli bir konu bu, Hazine, 500 milyon dolar, “Üretmeyin.” diyor ya da “Zarar edin.” diyor, şirket 500 milyon dolar kâr yapıyor. Bunu anlamadık...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Efendim, bu, genel global ekonomik dengeler açısından bakılarak yapılan bir iş. Şimdi bunu uzun uzun anlatmak gerekiyor. Arkadaşın bunu burada uzun uzun anlatması lazım. Doğal gaz ithalatı...

ALİ SARIBAŞ (Çanakkale) - Mehmet Bey anlatsın.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Ben anlatmam, niye anlatayım, anlatıyor işte.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar biraz önce 2 no.lu öneriyi değerlendirirken yapılan tartışma üzerine biliyorsunuz tavsiye niteliğinde karar almamız söz konusuydu, buna ilişkin önerileri okutup son olarak onları da işleme alacağız.

Önergeleri okutuyorum:

KİT Komisyonu Başkanlığına

Komisyonumuz adına denetim faaliyetlerini gerçekleştiren Sayıştay denetim gruplarının 72 sayılı KHK kapsamında yer alan Başbakanlık ve Bakanlık teftiş kurullarından teftiş talep etme yetkisinin Sayıştay Kanunu’nda yer verilmemesi nedeniyle hukuki boşluk doldurulana kadar teftiş kurullarından yapılması istenen inceleme ve soruşturmaların yerine getirilmesi hususunda ilgili bakanlıklara bildirimde bulunmak ve ilgili kanundaki hukuki boşluğun giderilmesi hususunda yasal düzenleme çalışması yapmak üzere Başbakanlığa tavsiyede bulunulması hususunu arz ve teklif ederiz.

Haydar Akar

Necati Özensoy

Bülent Belen

Ali Sarıbaş

Kocaeli

Bursa

Tekirdağ

Çanakkale

Mehmet Domaç

Ziver Özdemir

Mustafa Bilici

Mehmet Ali Okur

İstanbul

Batman

Van

Kocaeli

Mehmet Öntürk

Turgay Develi

Kamer Genç

Faruk Septioğlu

Hatay

Adana

Tunceli

Elâzığ

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 76

BAŞKAN - Önergeyi oyluyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

KİT Komisyonu Başkanlığına

Sayıştay denetim gruplarının 72 sayılı KHK kapsamında yer alan Başbakanlık ve Bakanlık teftiş kurullarından teftiş talep etme yetkisinin Sayıştay Kanunu'nda yer verilmemesi nedeniyle Başbakanlık, ilgili bakanlıklar ve kurumların yerine getirmediği inceleme ve soruşturma taleplerinin Komisyon Başkanlığına bildirilmesi hususunda Sayıştay Başkanlığına tavsiyede bulunulması hususunu arz ve teklif ederiz.

Haydar Akar	Necati Özensoy	Bülent Belen	Ali Sarıbaş
Kocaeli	Bursa	Tekirdağ	Çanakkale
Mehmet Domaç	Adnan Yılmaz	Mustafa Bilici	Mehmet Ali Okur
İstanbul	Erzurum	Van	Kocaeli
Mehmet Öntürk	Turgay Develi		
Hatay	Adana		

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ederim.

Bu tavsiye niteliğindeki kararları da Başbakanlık ve diğer kuruluşlara, ayrıca, Mecliste grubu bulunan partilerimizin grup başkan vekillerine de iletacağız.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Elektrik Üretim AŞ'nin 2011 ve 2012 yılına ilişkin bilanço ve net iç hesaplarına ait alt komisyon raporlarının sonuç bölümünü okutup ayrı ayrı ibranıza sunacağım.

Öncelikle 2011 yılını okutuyorum:

Sonuç:

Elektrik Üretim AŞ'nin 2011 yılı bilançosu ve 1.309.891.386,06 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

2012 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümlerini okutuyorum:

Sonuç:

Elektrik Üretim AŞ'nin 2012 yılı bilançosu ve 423.448.443,01 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Evet, şimdi, EÜAŞ'a bağlı kuruluşlarla ilgili sonuç bölümlerini okutuyorum, görüşlerinize sunacağım.

Buyurun.

Sonuç:

Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 29/06/2012 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2011 yılı bilançosu ve 47.775.134,33 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 77

Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 29/06/2012 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2011 yılı bilançosu ve 62.659.313,35 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

Yeniköy-Yatağan Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 29/06/2012 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2011 yılı bilançosu ve 61.910.651,05 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 29/06/2012 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2011 yılı bilançosu ve 72.857.396,69 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Evet, 2012'yi de devamında okuyalım:

Sonuç:

Soma Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 21/06/2013 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2012 yılı bilançosu ve 36.277.354,57 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 20/06/2013 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2012 yılı bilançosu ve 49.690.788,03 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

Yeniköy-Yatağan Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 24/06/2013 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2012 yılı bilançosu ve 37.422.893,77 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 14/06/2013 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2012 yılı bilançosu ve 26.600.517,38 Türk Lirası dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Evet, genel görüşlerinize sunulmuştur.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, böylelikle Elektrik Üretim AŞ ve bağlı ortaklıkların 2011 ve 2012 yıllarına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

Teşekkür ediyoruz, başarılarınızın devamını diliyoruz.

Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğü ve Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 2011 ve 2012 yılına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri için toplanmak üzere saat 17.15'e kadar birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.04

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 78

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.18

BAŞKAN : Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)

BAŞKAN VEKİLİ : Ziver ÖZDEMİR (Batman)

SÖZCÜ : Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP : Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

(Oturum Başkan Vekili Ziver Özdemir tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğünün 2011 ve 2012 yılı hesap ve işlemlerinin görüşmelerine başlıyoruz.

Şimdi, kurum hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürü Hilmi Baştürk'e söz vereceğim. Ancak öncesinde toplantımıza katılan kurum yetkilileriyle diğer kuruluş temsilcilerinin Komisyonumuza kendilerini tanıtmalarını isteyeceğim.

(Toplantıya katılan bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Genel Müdürümüz Hilmi Baştürk'e söz veriyorum.

Buyurun.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Sayın Başkan ve Değerli Üyeler, Türkiye Elektromekanik Sanayi (TEMSAN) Yönetim Kurulu ve şahsım adına saygılar sunarım.

Sayın Başkan, değerli üyeler, kamu kurum ve kuruluşlarının değerli temsilcileri; sözlerime öncelikle TEMSAN'ın kısa bir tanıtımıyla başlamak istiyorum.

TEMSAN 1975 yılında kurulmuş, 1977 yılında faaliyete geçmiştir. TEMSAN'ın kuruluşu, görevleri: TEMSAN Ana Sözleşmesi'ne göre kuruluş amacı, elektrik enerjisi üretimi dağıtımında kullanılan buhar türbinleri, su türbinleri, turbo ve hidro jeneratör, buhar kazanları, güç transformatörleri, şalt teçhizatları ve elektrik motorları ile ilgili yatırım, imalat ve montaj işlerini gerçekleştirip hidroelektrik santraller kurarak işletmeye almak üzere ticari faaliyette bulunmaktadır. Kurumumuz, 2007 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla iktisadi devlet teşekkülü hâline getirilmiştir.

Kurumumuz personel durumu: Teşekkülümüzde, 30 Eylül 2014 itibarıyla, 220 teknik bunun 60'ı mühendis, 160 teknik eleman ve 51 idari olmak üzere toplam 271 personel istihdam edilmektedir. Bizde iki statü vardır, “kapsam dışı” ve “kapsam içi” diye tabir edilen. Genel Müdürlükte 87 kapsam dışı, 22 kapsam içi toplam 109; Diyarbakır fabrikasında 30 kapsam dışı, 82 kapsam içi toplam 112 kişi; Ankara fabrikasında 17 kapsam dışı, 33 kapsam içi toplam 271 personel bulunmaktadır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ayrıntılı okumasına gerek yok.

BAŞKAN – Evet, özet sunarsanız.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Peki.

Şimdi, kapsam dışı personel hakkında biraz bilgi vermek istiyorum özellikle. 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 9'uncu maddesine göre, İş Kanunu kapsamında çalışan, ancak Toplu İş Sözleşmesi hükümlerine tabi olmayıp bütçe kanunu,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 79

Bakanlar Kurulu ve YPK kararları çerçevesinde aylık ücret alan personeldir. Diğeri zaten kapsam içi normal, bildiğimiz işçi statüsündedir.

Mevcut faaliyetlerimiz olarak şu anda yaptıklarımızın ana başlıkları: Hidroelektrik santrallerle ilgili olarak yapılan imalatlar: Su türbini, hidro jeneratörler, kelebek vanalar, emme boruları, cebri borular, baraj kapakları.

Enerji sistemleri ve çeşitli sanayi imalatları olarak da büyük güçlü elektrik motorlarının tamir ve bakım işleri, büyük güçlü pompa istasyonları, az yağlı kesiciler şeklinde devam etmektedir.

TEMSAN bugüne kadar yaklaşık olarak 500 kilovat ile 65 megavat arasında toplam 58 ünitelerden oluşan 25 adet çeşitli güçteki hidroelektrik santrallerin tesisini, imalatını ve montajlarını tamamlayarak devreye almıştır. Devreye alınan hidroelektrik santrallerin toplam kurulu gücü yaklaşık 1.136 megavat olup ortalama yıllık elektrik enerjisi üretimi 3.200 gigavatsaattir.

Proje, imalat ve montaj çalışmaları devam eden işler olarak: Bizde hem kamu hem özel sektör olarak şu anda yapılan işlerimiz var. Devlet Su İşleri olarak: Topçam HES 3x 20,87 megavat olup şu anda bunun montajını TEMSAN olarak bitirmiş durumdayız. Enerji tünelineki sıkıntıdan dolayı beklemek durumundayız yani geçici kabulünü yaptıramadık. Yani, bitti, fakat geçici kabulünü yaptıramadık.

İçme suyu üzerine: Yuvacık HES 2x1,15 megavat. BUSKİ 1x0,5 megavat. BUSKİ 2 1x12 megavat.

Ayrıca, EÜAŞ'ın Orhaneli Termik Santrali rehabilitasyonu, EÜAŞ-Soma -Soma 1 ve Soma 2- Termik Santralinin rehabilitasyonu, EÜAŞ Tortum rehabilitasyon işi yapılmıştır

Özel sektöre yapılan işler: Erzurum'da İncebel HES 2x3,5 megavat. Köprübaşı HES 2x3,9 megavat. Karakaya HES 2x4,5 megavat. Melikom HES 1x5...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Pardon, siz devam edin de, bu HES'lerin hepsi derelerin üzerine kurulan HES'ler mi?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Hayır, derelerin üzerinde değil, barajların üzerinde var.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Hayır, bu son okuduklarınız dereler üzerinde mi?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Evet, son okuduklarımız dereler üzerinde.

BAŞKAN – Devam edin lütfen.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Bunun haricinde, Türkiye'de olmayan Türbin test merkezi kurulumu çalışması, TOBB Üniversitesiyle beraber türbin test merkezi çalışması ekipmanla şu anda devam ediyor.

Rehabilitasyon işleri: Keban'ın cebri borularının temizlenmesi, rehabilitasyon işleri devam ediyor.

Şimdi, tamamlanan işler olarak: 2012 yılında tamamladığımız Alpaslan HES 4x46 megavat. Bu, bugüne kadar 696,5 milyar kilovatsaat üretim yapmıştır. Yaklaşık bunun değeri de yani katma değer olarak da 120 milyar TL civarındadır.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 80

Kılavuzlu HES: Kahramanmaş'ta 4x13 megavat. Bugüne kadar, 335 milyon kilovatsaat elektrik üretmiş olup, 60 milyon TL katma değer sağlamıştır.

Yine, 2012 yılı içerisinde, Cuniş Hes Trabzon 3x3,5 megavat. Dumlu Hes Erzurum'da 2x2 megavat.

2013 yılında tamamladıklarımız: Gelinkaya HES 2x3,5. Rize Belediyesi HES belediye içme suyu üzerine 0,9 megavat. Yahyabey HES -yine küçük- 2x18 megavat.

2014 yılında yaptıklarımız, teslim ettiklerimiz: Sayın vekilimin söylediği gibi, Çine HES 2x23,6 megavat, bugüne kadar 28 milyon kilovatsaat üretim yapmıştır, yaklaşık 5 milyon katma değer sağlamıştır. Manyas HES: 3x6,83 megavat, 12,5 milyon kilovatsaat elektrik üretmiş, yaklaşık 2 milyon TL katma değer sağlamıştır.

Şimdi, BUSKİ'den bahsetmiştik, BUSKİ HES şu anda test aşamasını geçmiştir, inşallah, önümüzdeki hafta teslim edeceğiz.

Pazarlama faaliyetleri olarak, genellikle, kamu kuruluşu olduğumuz için fuarlara katılıyoruz. Bunlar, işte, enerji verimliliği haftası, barajlar gibi fuarlara katılıyoruz. Kurumumuzun faaliyet alanına giren işlere ilişkin kamu ve özel sektöre ait ihale ve talepler yakından takip edilmekte, uygun görülen işlere ilişkin teklif hazırlanarak çalışma yapılmaktadır. Verilen teklif olarak –burası önemli- bilindiği üzere, yıllardır kurumumuza devlet kurumları tarafından protokolle iş verilmekteydi. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun yürürlüğe girmesine müteakip kurumumuz yurt içi ve yurt dışı ihalelere katılmak durumuyla karşı karşıya kalmaktadır.

2014 yılı içerisinde özel sektöre ve kamu kurumlarına toplam 150 adet yani yaklaşık olarak 230,6 milyon TL'lik teklif verilmiş, bunlardan 44 adedi yani 34,1 milyon TL'lik sipariş alınmıştır. Alınan iş tutarının verilen teklif tutarına oranının yüzde 14 gibi düşük bir düzeyde olmasının ana nedenleri;

- HES'lerde kullanılan ve yerli olarak imal edilen türbin ve jeneratörlere ilişkin teşvik unsurlarını içeren kanun ve yönetmelikler yayınlanmış olmasına rağmen –daha sonra bununla ilgili belgesini göstereceğim- yönetmelikte uygulanabilirliği olmayan maddelerden dolayı uzun süre bu teşviklerden yararlanılamamıştır, Türkiye yatırımcıları.

- Bir de lisanssız üretim kapsamında kurulması planlanan 1 megavat kurulu gücün altındaki HES projeleri için DSİ tarafından uygun görüş verilmemektedir.

AR-GE faaliyetleri olarak küçük türbin, test türbini şu anda TEMSAN'ın içerisinde devam ediyoruz. Orta ve küçük güçteki jeneratörler, hız regülatörleri, rüzgâr türbini ve güneş enerjisi hibrid sistemleri. Ayrıca yenilenebilir enerji kaynaklarından daha yararlanmak ve ülkemizdeki küçük su kaynaklarından enerji elde etmek amacıyla, ülkemizde daha önce imalatı yapılmayan farklı tip ve güçte 0,5-500 kilovat 52 adet mikro HES türbini projelendirilmiş ve 64 adet türbin imalatı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca toplam kurulu gücü 923 kilovat olan 32 adet mikro türbinin satışı gerçekleştirilmiştir. Özellikle bu küçük balıkçılar dediğimiz balıkçıların kullanabileceği küçük türbinler mikro HES dediklerimiz.

HES tasarımlarının tamamen –demin bahsettiğim- yerli olarak yapılabilmesi için TOBB-ETÜ üniversitesiyle yerleşkesinde büyük ölçekte bir Hidrolik Türbin Model Test Laboratuvarı kurulmaktadır. İnşaata tamamlanmış olan laboratuvarın elektromekanik detay

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 81

projeleri, imalatı, montajı teşekkülümüz tarafından yapılmaktadır, inşallah 2014 sonunda tamamlayacağız.

Öte yandan, TÜBİTAK tarafından ülkemizde yerli olarak tasarım yapılabilmesi için çağrıya (KAMAG 1007) çıkılan MİLHES projesine teşekkülümüzün de içinde bulunduğu konsorsiyum olarak başvurduk. Birinci aşamayı geçtik, şu anda mali olarak değerlendirilecek, inşallah kasım ayı içerisinde bununla sözleşme imzalayacağız.

Bir başka konu -özellikle bence önemli konu- jeneratör ve türbin imalatında kullanılan lisans anlaşması. Şimdi, hâlen tasarımı kurumumuzca yapılamayan ya da geliştirmeye muhtaç durumdaki hidroelektrik santrallara ilişkin elektromekanik teçhizatın tasarımı ve imalatı konusunda ihtiyaç duyulan "know-how"ı edinmek ve tasarım ve imalat kabiliyetimizi artırmak amacıyla uzman bazı yabancı firmalarla görüşmeler sürdürülmüş olup özellikle burada jeneratör konusunda Indar İspanya firmasıyla iş birliği anlaşması yapılmış, kısmi olarak yani yerleştirilerek en son nihayetinde tamamen yerli olarak yapmak için jeneratör konusunda. Türbin konusunda da Slovenya firması Turbo Institut Firmasıyla iş birliği yapılmış, aynı şekilde bunların yerleştirilmesi için. Özellikle bu yerli teşvik olayını da vurgulamak istiyorum.

Bilindiği üzere, YEK'e dayalı üretim tesislerini teşvik etmek amacıyla...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm biraz hızlandırırsak iyi olur.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - Son şey Sayın Başkanım.

...2010 tarihinde 6094 sayılı Kanun'la yayımlanmış olup kanundaki II sayılı cetvelde üretim tesislerinin yerli olarak gerçekleştirilmesi hâlinde uygulanacak yerli katkı ilavesi yer almaktadır.

Teşekkülümüz çalışanlarının gayretleriyle teşvik alabilmek için gerekli olan kriter (TSEK 195) hazırlanmış ve TSE tarafından yayımlanmıştır. Bu kriter ülkemizde ilk defa teşekkülümüz fabrikalarına ve tamamlamış olduğumuz özel sektör HES yatırımlarına uygulanmış olup, HES'ler için "Kritere Uygunluk Belgesi" 6 Ağustos 2013 tarihinde TSE'den alınmış ve böylece ülkemizde ilk defa HES'ler için yerli katkı payı alınabilmesinin önü açılmıştır. Yerli katkı payı yatırımcının yerli olarak yaptırdığı HES'ler için üretilen enerjinin beş yıllık bir süre için yaklaşık yüzde 30 fazlasına satılabilmesi avantajı sağlamaktadır. Teşekkülümüz yüzde 100 yerli olarak tamamlamış olduğu ilk özel sektör projesi CUNİŞ HES ile ilgili belgeler tamamlanmış olup yatırımcının 2014 yılının başından itibaren bu avantajdan faydalanması sağlanmıştır.

Şimdi, özellikle bir şey göstermek istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bir sunumunuzu bitirerseniz Sayın Genel Müdürüm, ondan sonra... Bitti mi sunumunuz şu anda?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - Tamam Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Oturuma on dakika veriyorum.

Kapanma Saati: 17.37

DÖRDÜNCÜ OTURUM

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 82

Açılma Saati: 17.54

BAŞKAN: Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)

BAŞKAN VEKİLİ: Ziver ÖZDEMİR (Batman)

SÖZCÜ: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

(Oturum, Başkan Vekili Ziver Özdemir tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 4'üncü Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Türkiye Elektromekanik Sanayi Genel Müdürlüğünün 2011-2012 yılı hesap işlemlerinin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Genel Müdür, sunumunuzu yapmıştınız.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Evet. Sayın Başkanım, bir şey açıklamak istiyorum sadece.

BAŞKAN – Buyurun sunumunuzdan eksik kalanı alalım.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Yani şimdi bunu özellikle getirdim yanımda, bunu özellikle göstermek istedim. Şimdi, bu bizim HES'lerde kullandığımız çark. Bu model olarak küçük, normalde 700 santim veya 1 metre-1,5 metre şeklinde. Türkiye'de şu an 2013 yılına kadar bu üretilmemiş. Şu anda Türkiye'de iki firmaya biz ürettiriyoruz. Ben bunu özellikle vurgulamak istedim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Maliyeti ne kadar onun?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Bu büyüklüğüne göre Sayın Vekilim. Yani şey olarak çifti 60-70 bin yani 35 bin Euro falan. Bunun değil, bu model, asıl büyük.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi önerilere geçiyoruz.

Kuruluşla ilgili 2010 yılından gündemde kalan iki öneri bulunmaktadır.

1'inci öneriyi okutuyorum:

Öneri 1:

Alpaslan 1 HES'le ilgili olarak;

154 kilovat ana güç kablosunun temini ve montajı projesinde meydana gelen gecikmeden dolayı DSI'nin her gün için 5.000 dolar ceza kesmesini ve önümüzdeki günlerde üretim kaybından kaynaklanan milyonlarca dolar zararı telafi etmek amacıyla TEMSAN aleyhine dava açma olasılığını göz önünde bulundurarak projede meydana gelen gecikmenin,

Montajı gerçekleştirilen kablo başlıklarının test aşamasında başarısızlıkla sonuçlanması ve böylece proje bitiminin uzamasında, yüklenici firmanın kusurlu olup olmadığının,

Sözleşmenin 11-3 ve 17'nci maddesine göre iade edilen teminat mektubu karşılığında noter tasdikli süresiz şirket garanti mektubu alınması gerekirken, on sekiz ay süreli şirket garanti mektubu alındığı ve 22/3/2010 tarihinde teminat mektubunun süresinin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 83

dolduğu böylece, TEMSAN'ın elinde yapılamayan işler için Derin firmasının nam ve hesabına yaptırılacak herhangi bir teminat kalmamasının sebepleri ile müsebbiplerinin ve sorumluluklarının tespiti için konunun Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Teftiş Kurulunca incelenmesi ve gerekirse soruşturulması.

BAŞKAN – Evet, cevap...

Cevap 1:

Montajı gerçekleştirilen kablo başlıklarının test aşamasında başarısızlıkla sonuçlanması konusunda, Ankara 2. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2011/336 sayılı dosyasıyla devam eden davada bilirkişilerce yüklenici Derin Enerji firmasının kusurlu olduğu tespit edilmiş ancak davada henüz karar aşamasına gelinmemiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığınca inceleme yapılmış ve inceleme raporuna istinaden ilgililer hakkında dava açılmıştır.

(Oturum Başkanlığına Başkan Hasan Fehmi Kinay geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Aydın Bey.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Genel Müdür bize bir açıklama yapsın. Yani buradaki para cezası bu firmaya yansıtılabilecek mi? Yani şimdi, gerekçe olarak onu yazmışsınız burada.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Sayın Vekilim, bununla ilgili şu anda mahkeme kararı bekliyoruz, mahkemenin kararına bağlı.

BAŞKAN – İlave bir açıklamanız olacak mı?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Yani Sayın Başkanım, bununla ilgili mahkeme kararını bekliyoruz, mahkemenin sonucuna bağlı olarak işlem yapılacaktır.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Sayıştayımız tarafından izlenmesi konusunda... Zaten dava açılmış.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Gündemde kalsın.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, 47 bin euroluk kesin teminat mektubunun iadesiyle ilgili 2 kişi kusurlu görülmüş müfettiş raporunda. Bu kişiler hakkında cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulmuş ve dava açılmış. 116.901 euroluk avans teminat mektubunun yine on sekiz ay süreyle garanti mektubu alınarak iade edilmesi konusunda kusurlu görülen 3 kişi hakkında cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunulmuş, onunla ilgili dava açılmış. 81 bin 800 TL'lik fazla ödeme tahsil edilmiş. 49 bin 273 TL vergi stopajının da TEMSAN'ın ileride doğacak stopajlarına mahsup edilmesi için vergi dairesiyle görüşmeler yapılmaktadır. İzniniz olursa bu açılan davalar yönünden izleyelim.

BAŞKAN – Evet, gündemde kalması mı, izlenmesi mi arkadaşlar?

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Hayır, dava varsa gündemde kalması gerekmiyor mu?

BAŞKAN – Olabilir, yani, zaten gerekirse tekrar gündeme getirirler.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Sorun yok yani ben usul açısından söylüyorum.

BAŞKAN – Yani, evet.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 84

Peki, gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Gündemde kalması kabul edilmiştir.

Öneri 2'yi okutuyorum:

Öneri 2:

2009 yılında her 100 liralık satıştan 15 lira zarar eden TEMSAN'ın 2010 yılındaki zararlılığı her 100 liralık satıştan 38 liraya ulaştığı görülmüş olup, her yıl giderek artan zararlılığın teşekkülün varlığının devamını güçleştirdiği için başlatılmış olan "Yeniden Yapılandırma Çalışmaları"nın vakit kaybedilmeden bir an önce gerçekleştirilmesi.

BAŞKAN – Evet, kim cevaplıyor?

Buyurun.

Cevap 2:

Yeniden yapılandırmayla ilgili çalışmaların en kısa sürede sonuçlandırılması beklenilmektedir.

Son yıllarda kurumdan emekli olan personel sayısında büyük bir artış görülmektedir. Örneğin 2009 yılında 56 kişi emekli olmuş, 2 milyon TL kıdem ve ihbar tazminatı, 2010 yılında 20 kişi emekli olmuş, 1,2 milyon TL'lik kıdem ve ihbar tazminatı, 2011 yılında ise 33 kişi emekli olmuş, 2,2 milyon TL'lik kıdem ve ihbar tazminatı ödenmiştir. Ayrılan nitelikli elemanların yerine eleman alınamaması sebebiyle verimlilik kaybı söz konusu olmuştur. TEMSAN yaptığı iş itibarıyla emek yoğun bir sektördür. Emekli olan ve ayrılanların yerine eleman alamamamız ve alınacak elemanın da yetişmesi için minimum üç dört yıl geçmesi gerekmektedir.

BAŞKAN – Evet, Sayın Belen...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdürüm, kurumunuz -ben mali müşavirim yani mali tablolardan başkasına bakmam- sürekli zarar ediyorsunuz ve zarar oranınız artıyor. Bir de bu verdiğiniz cevapta "emekli olan personelle ilgili kıdem tazminatı ve ihbar tazminatı" demişsiniz. Emekli olana ihbar tazminatı verilmez yani bu raporu yazan arkadaşı bir ikaz ederseniz... Bu cevabı yazan ya bu işi bilmiyor veyahut da sizi sabote etmek için böyle yazıyor. Yani, emekli olan bir çalışana kamuda olsun, özel sektörde olsun ihbar tazminatı ödenmez; oraya niye böyle yazılmış?

Bir de, yani, bu zarar 2009'da 100 lirada 15 lira, 100 liralık satışın 15 lirasında zarar ediyor, 2010 yılında 38 liraya çıkmış. Sürekli zararınız artıyor yani bu gidişle bu kurum belki kapatılmayla yüz yüze kalacak veya özelleştirmeye devredilecek. Bu zararı bir açıklarsanız sevinirim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Özensoy...

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada yanlışlıkla mı yazıldı, hakikaten ödendi mi ona da bir bakmak lazım yani bir de yanlışlıkla ihbar tazminatı da ödendiye o da farklı bir kusur aslında. Yani, ihbar tazminatı ödenmez ama gerçekten bir de ödendiye yanlışla o da bir kusurdur. Bilmiyorum Sayıştay dikkat etti mi onlara.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 85

Neyse, benim asıl ifade etmek istediğim şu: Belki genelde de söyleyebilirdim ama bu asıl konusu olduğu için, yani, zarar, kapatılma, vesaire...

Ben TEMSAN'ı kuruluş olarak önemli buluyorum. Yani, koruyup kollanmasından ziyade yeni bir vizyon geliştirerek TEMSAN'ın geliştirilmesinde, TEMSAN'ın etkin bir konuma gelmesinde fayda olduğunu düşünüyorum. Neden? Çünkü Türkiye'nin her sektörde en büyük sıkıntısı üretim yanında üretim makine veya ekipmanlarının imalatını yapamamasıdır. Yani, tekstil sektöründe de böyledir, diğer sektörlerde de böyledir.

Şimdi, enerji sektöründe ciddi yatırımlar var, yatırım yapmak zorundayız. İşte, 2023 projeksiyonuna göre istenilen düzeye gelmek için en az 100 milyar dolarlık yatırım gerekiyor. Dolayısıyla türbin ve TEMSAN'ın yaptığı diğer aksamalar da bu sektörün içerisinde yatırımlarda çok fazla yer tutuyor.

En son çıkan Yenilenebilir Enerji Kanunu'nda da o teşviklerin içerisine... Yine, yerli malzeme kullanılınca da bir avantaj da sağlandı. Yani, dolayısıyla, ben bundan önceki, daha önceki, daha doğrusu iki yıl önce Komisyonda "Bunun avantajını kullanın." dediğimde bana gelen cevap: "Türkiye'de bir ürünün yerli olduğunu tescil edecek akredite olmuş bir kurum yok." denmişti. Şimdi, alt komisyonda ve şimdi sorduğumda Türk Standartları Enstitüsü bir şekilde bunu üstlenmiş yani en azından TEMSAN ürünlerinin yerli olduğunu tescil edip o avantajdan yararlanacak enerji yatırımcılarına böyle bir rekabet avantajıyla yaklaşabilir.

Ama, şimdi, mesela soruyorum: Burada TEMSAN, işte, demiri işleyen bir kurum, özellikle ana şey olarak. Soruyorum: CNC tezgâhınız var mı? Yok.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Nereden olsun ya?

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani, hayır, ben bunu olumlu eleştiri anlamında söylüyorum.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Hayır, CNC tezgâhı alacak parası yok ki.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – İşte o alınsın, ben teşvik edilsin diyorum, neden zarar ediyor, niye ediyor falan demiyorum. Yani, bu zarardan kurtarmanın, TEMSAN'ı daha etkin bir hâle getirmenin, daha iyi üretim yapabilecek hâle getirmenin yollarını söyleyelim yani burada bir tespit yapıyoruz. TEMSAN elinde CNC tezgâhı bile olmadan üretim yapan bir kurum. Ben burada buradaki yönetimi, durumu savunmak açısından söylüyorum ama maalesef muhalefet olduğumuz için hemen ters tepki görüyoruz.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yok ya, ters tepki değil.

NECATİ ÖZENSOY (Bursa) – Yani, ben burayı, bu kurumu savunmak adına söylüyorum bunları.

Bakın, TTK 600 milyon zarar ediyorsa buradaki 38 milyonluk zarar... Bence TTK'dan çok daha önemli bir kurum TEMSAN, üretim açısından, ifade ettiğim rakamlar açısından ve Türkiye'nin geleceği açısından. Bununla ilgili yani sadece kurum içerisinde bir eleman veya işte personel açısından yapılanma değil, neleri yapabilir, nasıl hedefler koyabiliriz, bunu aslında Hükûmet meselesi, hatta Meclisin meselesi hâline getirmek lazım diye ben bunların altını çizerek burada ifade etmek istiyorum. Yani, bize de bu anlamda, muhalefete de ne katkı düşüyorsa, ne oluyorsa biz de hazır olduğumuzu buradan ifade edelim. Tamam, burada Sayıştayın getirdiği birçok öneri olabilir, eksiklikleri, yanlışlıkları ama biz burayı milat

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 86

kabul edip bundan sonrasında alakalı TEMSAN'a ayrı bir önem verip bunu kalkındırmanın yollarını arayalım diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Özensoy

Sayın Domaç...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Sayın Başkanım, şimdi, TEMSAN'ın durumuna baktığımızda: Doktor ne yerse yesin diyor bu şirkete. Bizde tabir böyledir: Doktor ne yerse yesin bu hasta düzelmez yani, bu hasta düzelmez, bu açık ve net, o hasta düzelmez.

Şimdi, buna şöyle bakalım: TEMSAN'ın yaptığı işler tekel işler değil, yalnız başına yaptığı işler değil, Türkiye'nin hemen hemen her yerinde yapılan işler bunlar, çok sayıda şirket bu işi yapıyor Türkiye'de, takır takır yerler kuruluyor Türkiye'de.

Ayrıca bu sermayeyle, bu yönetim tarzıyla bu gitmez, bu gitmez yani 15 milyon satış yapıp 30-36 milyon zarar ediyorsan bu iş yürümez. Zaten kibarca söylüyor Sayıştay denetçileri de, diyorlar ki: "Ya, bu böyle olmaz işte, giderek artıyor zararın." Bunun çaresine bakmak lazım, özelleştirmeyse özelleştirme. Özelleştirirken de kişilerin, işte, çalışanların haklarının kaybolmaması gerekiyor. Özelleşmiyorsa da -satın alınamayabilir de- tasfiye edilir, kapanır; böyle gitmez bu yani böyle gitmez, açık, net. Giderek daha artacak; biz Her sene bunu konuşacağız ve karamsar bir biçimde yani içimize karamsarlıklar çöküyor gördükçe. Dolayısıyla, benim düşüncem bu yani daha uzun da konuşmak istemiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Aydın Bey, buyurun.

AYDIN BIYIKLIOĞLU (Trabzon) – Sayın Genel Müdürüm, tabii, bizim, önceki yıllarda yaptığımız bir tavsiye vardı. Ben görüyorum ki şu anda o gerçekleşmiş. Yani, Türkiye'nin ihtiyacı olabilecek olan ara dilimlerdeki küçük boyutlu akarsular üzerindeki ihtiyaçları karşılayabilen türbinler için bir "know-how" anlaşması yaparak en azından -çünkü dışarıdan geliyordu bunlar- o bir noktaya kadar gelmiş görülüyor.

Tabii, burada bu kurumu kurtarmak lazım. Nasıl kurtaracağız? Bir kere, Türkiye'nin hidrolik enerji potansiyelini bir belirlemek lazım yani Türkiye'nin ihtiyacı nedir, birinci adımımız bu. Yani, Türkiye'ye bakan yönü itibarıyla -belki dünyaya bakmak lazım ama- şu anda bu kurumun kendi ayakları üzerinde durur noktaya getirebilmesi için önünde üç yıllık, beş yıllık, on yıllık planları olması lazım. Yani, diyecek ki: "Türkiye'nin şu ihtiyaçları var. Şu kapasitede, şu tür türbinleri imal etmem lazım." Dolayısıyla, bu önüne koyulduktan sonra bu sistem hangi yatırımlarla o noktaya doğru gelebilir, bunları görmek lazım. Yoksa şu andaki hâliyle zarar eden bir kurum, tamam. Yani, sahip çıkılmadığı zaman bazı şeyler kendi hâline, bu hâllere düşebilir. Fakat makine sanayi ülkelerin temel değerlerindendir yani sanayi olmadan olmaz, makine sanayi -belki- olmadan olmaz. Dolayısıyla, yaşatmak lazım, ben de aynı fikirdeyim. Daha önceki konuşmalarımızda da hep bu noktayı vurguladık esasta. Dolayısıyla, bunun yolu, bu vizyonu ortaya koyup hedefe gitmek için bir strateji belirlemek lazım ve ona göre de bu işlere girişecek olanlara yardımcı olacak ve Türkiye'nin mevcut olanlarının en azından -sizin de buradaki şeylerde görülecektir, mevcut hidroelektrik santrallerinin bakımından, revizyonundan- onlara o desteği verebilecek seviyeye gelmek

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 87

lazım. Şimdi, burası serbest piyasa ortamı diye düşünmek lazım yani devletin korumacılığını düşünmemek lazım. Çünkü, başka türlü, kaliteyi yakalayamıyorsunuz. Bu çalışmaları yapmak lazım. Destek olunabilecek olan yerde herkes destek gösterir yani çünkü niyetimizi ifade ettik. Fakat bu çalışmaların ortaya koyulması gerekiyor. İleriki yıllarda Türkiye'nin karşılaşılabilecek olduğu ve ihtiyaç duyabilecek olduğu sahalardaki, sizin hizmet portföyünüzün diyelim, nasıl görev yapacak olduğunu ortaya koymak lazım. O zaman bu kurum yaşar. Aksi hâlde, söylenen görüşlere katılmak lazım yani bu o ki devlet bu işi başarılı bir şekilde yürütemiyor. Biz burada birinci derecede kurumun zararına bakıyoruz ama az önce ifade ettik yani bu kurumun yaşaması lazım. Bu çalışmaları bekliyoruz. Yani, bunlar yapılmadan da ayakta kalmak zordur. Çünkü, sizden daha kalitelisini, daha ekonomisini yapan başka birisi varsa dünyada, mevcut kurumlardan hiçbirisi devletsiniz diye sizden almaz. O zaman bu kurum da ayakta kalmaz.

O açıdan, hem kaliteyi yakalama noktasında -baktım- iki noktada yapılmış olan bu "know-how" anlaşmaları doğru bir yaklaşım. Bundan sonraki hedefler ve bu hidroelektrik santrallerinin ihtiyaçlarını belirleyip planlamalarını ve onların ihtiyaç duyduğu kaliteyi de yakalamak suretiyle ona doğru bir yönelim yaparak hizmet vermek lazım diyorum. Yani, bizimkisi biraz tavsiiye niteliğinde oldu.

Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Akar...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Evet, geldiğimiz yüzyılda, 21'inci yüzyılda Türkiye'nin sanayi konusundaki, özellikle benim bölgemde, Kocaeli'deki gelişmeye baktığımda, AR-GE merkezlerine baktığımda, TÜBİTAK'a baktığımda, teknoparklara baktığımda, küçük sanayi sitelerine baktığımda, makine üreten kuruluşlara baktığımda -özel sektöre- bu kuruma devletin ihtiyacı olmadığını düşünüyorum. Eğer yılda 1 milyar dolarlık kâğıt ithalatına neden olan SEKA gitmişse bu ülkede, TÜPRAŞ'a devletin ihtiyacı kalmamışsa bu ülkede -rafinerilere- devletin diğer çok önemli kurumlarına ihtiyacı kalmamışsa ben bu kuruma da çok ihtiyacı olduğunu düşünmüyorum bir defa.

Endüstriden, üretimden gelen bir insan olarak çeşitliliğe baktığım zaman, bunun ne üretim planlamasının yapılabileceğini düşünüyorum ne de kapasitenin doğru kullanılabileceğini düşünüyorum. Yine çeşitliliğe baktığımızda, bunların birçoğunun sanayide, normal küçük sanayi sitelerinde çok rahatlıkla üretilebileceğini düşünüyorum, çok rahatlıkla. Hatta size adresler de veririm, oralarda da bulabilirsiniz bunları. Böyle bir kurumun, zarar eden, yıllardır zararla gelen bir kurumun da böyle 7 tane, 6 tane yönetim kurulu üyesiyle falan yönetilmesine de hiç gerek yok. Bir defa, sizin araştırma geliştirme için ayıracağınız bir kaynak yok. E soruyorum şimdi: Bütçeniz içerisinde veya cironuz içerisinde araştırma geliştirmeye ayırdığınız rakam ne? AR-GE merkeziniz var mı, madem bu kadar iddialı konuşuyorsunuz bu işte? Bunları yapma şansınız da yok şu ciroyla, şu elemanla.

Ben bir şey öneremiyorum, yani bu kurumla ilgili, gelecekle ilgili bir şey öneremiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 88

ALİ GÜLTEKİN KILINÇ (Aydın) – Özelleştirmenin ne kadar gerekli olduğunu gördük değil mi?

BAŞKAN – Özelleştirmeyi önerin Haydar Bey.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, bu kurumu satışa çıkarsanız böyle alıp bu mantıkla işletecek bir özel teşebbüs de bulamazsınız. Yani, bir taraftan kelebek vana üreteceksiniz, bir taraftan emme boru üreteceksiniz, öbür taraftan, işte, orta gerilim kumanda ve koruma panoları yapacaksınız. Her şehirde koruma panosu yapan şirketler, sanayi sitelerinde küçük kurumlar var.

Yani, kimse kimseyi kandırmasın, birbirimizi kandırmaya gerek yok. Biraz evvel, sadece 1 megavat elektrik üretebilmek için, termik santral kolunda 1 megavatlık elektrik üretebilmek için 1 milyon 200 bin dolarlık yatırımdan bahsediyorduk. Yani, 100 megavatlık bir termik santral için 120 milyon dolar para gerekiyor. Biz bunlarla uğraşmayalım ya, Allah aşkınıza yani devletin bu kurumlarını bunlarla uğraştırmayın. “26 milyonluk, 30 milyonluk ciro yapacak. Bunun çoğu zarar olacak.” falan, bunlarla uğraşmayalım. Biz eğer yapabiliyorsak, başarabiliyorsak bir termik santral türbini yapalım, biz başarabiliyorsak bir termik santralin tüm parçalarını, “component”lerini yapalım, biz başarabiliyorsak, hani, hızlı tren diye lanse etmiş olduğunuz, yüzde 100’ü yabancı menşeli olanları kendimiz geliştirip yapalım, bunu becerebilelim.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Tren hızlı değil mi?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Benim bindiklerime göre hızlı. Çünkü, daha önce trenle okula çok gidip geldim.

Yani, daha fazla bir şey söylemek istemiyorum, samimi söylüyorum. Siz iyi niyetli olabilirsiniz, siz bir şeyler yapmaya çalışıyor olabilirsiniz. Biraz evvel bir parça gösterdiniz. Bunu dünyayı yeniden keşfetmek gibi sunmanızı da doğru algılamadım ama iyi niyetli olabilirsiniz, hiçbir -samimi söylüyorum- getirisi yok bu işlerin. Biraz evvel bahsettiğim, konuştuğumuz EÜAŞ’ın yanında yani şurada şunları konuşmanın bile doğru olduğunu düşünmüyorum, devlet eliyle de konuşmanın doğru olduğunu düşünmüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ederiz Sayın Akar.

Sayın Belen...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Sayın Başkan, deminki konuyla ilgili, şimdi burada bir hesap yaptım da.

Şimdi, Sayın Genel Müdür, 2009 yılında 56 kişi emekli olmuş. Bunlara ödenen parayı fert başına böldüğünde kişi başına ortalama 35.714 lira tazminat verilmiş. 2010 yılında bu 60 bin liraya çıkmış birden, 2011 yılında da 66 bin lira. Yani bu kadar fark neden kaynaklanıyor? O konuda da bir bilgi verirseniz sevinirim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Başkan, her şey ortada. 1975 yılında kurulmuş bu kurum yani yirmi beş sene orada, on dört sene de burada, kırk küsur sene olmuş. Yani, şimdi, kırk küsur sene içinde hep zarar,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 89

hep zarar, yaptığı üretimde de bir şey yok. Biz Türkiye Cumhuriyeti devletinde hakikaten genç, dinamik, enerjik, teknolojiyi bilen, dünyada teknolojiyle yarışan, AR-GE tesisleri gelişmiş ve teknolojiye dayalı büyük sanayi tesislerini kuran kurumlar istiyoruz. Yoksa ki bir tane getir burada, belirli bir kadroyla... Hiçbir üretim yani çok düşük bir üretim olabilir yani şey değil, bir bakkal dükkânı, ne bileyim yani bir süpermarket kadar bir ciro yapıp da ondan sonra işte, 2011 yılında 26 milyon lira, 2012 yılında 36 milyon lira, tabii bu sene kaç lira zarar ettiği belli olmayan bir kurum bu, devlete yakışmaz arkadaşlar.

BAŞKAN - 49 milyon TL.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bunları konuşmak bile bize yakışmaz, zamanımıza da yakışmaz. Onun için, bana göre, en kısa zamanda iktidar partisi bunları kapatsın gitsin yani yazık ya, devlete yazık. Bu devletin kişiliğini küçültür yani Türkiye Cumhuriyeti devletinin kırk sene güya teknoloji üretmek amacıyla kurduğu bir kurum teknolojinin “t”sini bulmamış, ihalelerde doğru dürüst... Yani bu konularda ihtisaslaşmamış ve her sene zarar ediyor. “Ben, efendim, elemanları emekli ettim, bilmem, kıdem tazminatı ödedim.” Vereceksiniz tabii yani ne olacaktı? Daha bundan sonra, kaldıktan sonra da yeni yeni elemanları alacaksın, yeni yeni... Bunlar hep çiftlik gibi yani belli insanlara iş üretmek için kurulan çiftliklerdir. Ben Türkiye Cumhuriyeti devletine... bana göre, yani yazık devletimize, milletimize, buraya harcanan paraya yazık.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

2 no.lu önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum...

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sayın Başkanım, TEMSAN’ın bu zarar eden genel yapısıyla ilgili olarak; TEMSAN, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Devlet Planlama Teşkilatının katılımıyla bir komisyon oluşturuldu 2010 yılında. Bu komisyon, TEMSAN’ın geleceğiyle ilgili bir karar vermeden önce bir müşavirlik, danışmanlık hizmeti alınmasını kararlaştırdı ve Enerji Bakanlığı bir ihale açarak bir danışmanlık hizmeti aldı. Bu raporlar sanıyorum Enerji Bakanlığında olmalı. Şirketin TEMSAN’ın geleceğiyle ilgili öngörülerini var bu raporda ve Bakanlık henüz bu konuyla ilgili bir açıklama yapmadı.

Arz ederim Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bakanlığı dinleyelim o zaman. Ne kadar danışmanlık ücreti verdiniz, neler planlıyorsunuz?

BAŞKAN – Bakanlıktan bu konuya cevap verebilecek bir arkadaşımız varsa...

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Bu TEMSAN’ın yeniden yapılandırılması konusuyla ilgili, Bakanlığımız, Hazine ve Kalkınma Bakanlığından oluşan bir komisyon bir çalışma yaptı efendim, danışmanlık hizmet alımı yapıldı. Firmanın birtakım önerileri oldu bize: Hani, özelleşebilir, yabancı bir ortaklık olabilir ya da mevcut KİT’lerden birine ortak olabilir ya da mevcut hukuki durumunu koruyarak bir iyileştirme yapılabilir. Takdir edersiniz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 90

ki, hani bir kurum hakkında karar verilecek, bu makam tarafından bu öneriler değerlendiriliyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ne zaman yapıldı bu?

BAŞKAN – 2012.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Yok, daha...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Danışmanlık ne zaman sonuçlandı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Bir yıl sürdü efendim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 2010’dan 2011’e, yıl...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – 2012 yani bir yıldır değerlendirmemiz sürüyor efendim. Ne diyeyim yani yazılı bilgi vereyim.

BAŞKAN – Sayıştay raporuna göre 2012’de.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLAR DAİRESİ BAŞKANI NURHAYAT CANTEKİN – Yani, hayır, şu anda ilgili daireden gelecekti arkadaş da toplantıya katıldığı için gelememi. Tarih olarak vermeyeyim ama hani yaklaşık bir yıldır bir değerlendirme sürüyor, o şekilde ifade edeyim. Bu alternatiflerden biriyle ilgili, hani bunlarla da ilgili çalışmalar yapılıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, kısaca siz de bu yöneltilen soru ve eleştirilere, ama kısa olmak kaydıyla...

buyurun.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - Sayın Başkanım, sayın vekillerimin çeşitli eleştirileri oldu, katılmamak mümkün değil. Ama, şimdi, Türkiye’de 1.800’e yakın HES projesi var yapılması gereken. 2023 yılına kadar bu projelerin elektromekanik pazarı 16 milyar dolar. Yani, tamam, TEMSAN’ı kapatmak çok kolay.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 16 milyar...

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - Tamam, neticede TEMSAN 2012 yılından itibaren biz bir şeye baş koyduk. Nedir? Sayın Vekilimin dediği gibi, burada yazdığımız gibi “know-how” anlaşmalarıyla TEMSAN’ı birkaç adım öne geçirmek için.

Şimdi, basit örnekler vereyim ben size: Şimdi, 2008 yılında –çok basit bir örnek- Keban HES rehabilitasyonu için Alstom firmasının –firmayı da söylüyorum- verdiği rakam 150 milyon euro. 2013 yılında biz “Power Machine” adındaki Rus firmasıyla konsorsiyum olarak girdik. 2013’teki bu ihaleye Alstom’un verdiği rakamı söyleyeyim: 72 milyon euro. Yüzde 50 düşmüş durumda.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani siz girdiğiniz için mi düştü?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Aynen Sayın Vekilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yani o Rus şirketi siz olmasaydınız girmeyecek miydi?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Girmeyecekti Sayın Vekilim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 91

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Bir başka Türk konsorsiyumu yapardı giderdi ya.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - Ama bizden başka üreticisi yok Sayın Vekilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, bir şey sormak istiyorum Genel Müdürüm: Bu kurumda kaç kişisiniz?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - 6 kişi.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – 6 kişi. Bu şirketi size 1 liraya versek, şu andaki TEMSAN'ı 1 liraya versek çalıştırır mısınız?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - Çalıştırırım Sayın Vekilim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İyi, tamam verelim o zaman, bir tavsiye kararı alalım Hükûmetle.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - Sayın Vekilim, pardon...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – İlk defa özelleştirmeden yana bir tavır koyuyorum, ilk defa.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - Sayın Vekilim, pardon, kusura bakmayın. Ben TAKSAN Takım Tezgâhlarından geldim. TAKSAN özelleşti, şu anda TAKSAN kapalı, icra kararıyla satılıyor. Milyarlarca dolar Türkiye'ye tezgâh ithal ediliyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Demin ben örnekler verdim.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - TEMSAN, kapatmak kolay, kapatabiliriz bu şey değil ama...

KAMER GENÇ (Tunceli) – 2011 zararınız nedir? 2013'te ne kadar zarar ettiniz?

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, yöneltilen eleştirilerle veya sorulan sorularla ilgili hemen kısa cevaplarla tamamlayalım, başka öneriler de var, başka kurum da var sırada bekleyen, o yüzden zamanımız çok sınırlı.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Açıklanacak bir şey yok Sayın Başkan, zaten her şey ortada.

BAŞKAN - Yani bu konuyla ilgili ne kadar değerlendirme yapabiliriz ki? Şimdi, sürekli artan bir zararla karşı karşıyayız. Bilanço ve satış hasılatlarına bakıyoruz, çok düşük, maliyetlerinizi zaten karşılama imkânınız yok. Geçen sene böyle olmuş, evvelki sene böyle olmuş, ondan önceki sene böyle olmuş şu ana kadar 160 milyon TL civarında bir zarar birikmiş. Mesela siz şunu söyleyebiliyor musunuz: Bu 2015 yılı itibarıyla kâra geçeceğiz ya da zararımızı çok çok aşağı düşüreceğiz, projeksiyon olarak.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - Sayın Başkanım, tabii, şimdi özellikle bu 2009, 2010, 2011, 2012 geçmiş yıllardan alınan, bitirilmeyen projeler vardı. Örnek: Biraz önce, zaten Alpaslan HES bunlar hep birikmiş, şey olmuş. Şu anda bu tür şeyler bitti, geçmişe ait hiçbir şeyimiz kalmadı, geçmişe ait bütün şeylerimizi sıfırladık. Dolayısıyla, bundan sonraki şeyimiz yeni ufuklar. Şimdi, biz, kamu kuruluşuyuz ama Çinlilerle rekabet ediyoruz, Avrupa'yla rekabet ediyoruz. Yani, şimdi, projeksiyon çizmek çok kolay neticede. Bizim hedefimiz, diyoruz ki: Bu yeni teşvik belgesiyle beraber inşallah 2015 yılında bu zararı göstermeyeceğiz, temennimiz bu.

BAŞKAN – Peki.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 92

Buyurun.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, benim sorularıma cevap gelmedi. İhbar tazminatıyla alakalı...

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - İhbar tazminatıyla ilgili Sayın Vekilim, bu işten çıkarılanlara verilen...

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) - Ama burada "Emekli olmuş..." diyor.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - "Emekli olmuş..." ve belki "İşten çıkarılan..." diye bir tabir, öyle kullanmak belki... Orada işten çıkarılanlarla ilgili verilen, ihbar tazminatı. İhbar tazminatı, direkt emekliye verilen değil; emekliye sadece emekli ikramiyesi veriliyor, işten çıkarılana kıdem ve ihbar tazminatı veriliyor.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) - O zaman Sayın Genel Müdürüm, bu cevapları yazanlar doğru düzgün yazsın.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - Tamam Sayın Vekilim.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) - Heyetle alay mı ediyorlar böyle?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK - Yok, estağfurullah.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sayın Başkanım, 2011'e 6 numara ve 2012'ye 1 numaralı önerilerimiz aynı mahiyette, metin olarak aynı değil ama aynı şeyi kastediyoruz.

BAŞKAN – Hangileri dediniz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 2011'e 6, 2012'ye 1. Eğer gündemde tutulacaksa, efendim, 2012 yılının 1 numaralı önerisini bu maksatla tutalım, bunu da çıkaralım takdir ederseniz.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Tamam, doğru.

Değerli Komisyon üyeleri; 2 no.lu öneri, 2011 yılı 6 no.lu önerisiyle ve 2012 yılı 1 no.lu önerisiyle benzer mahiyettedir. 2010 yılı 2 no.lu önerisini gündemden çıkarmayı ve 2011 yılı 6'ncı önerinin de gündemde kalmasını birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2011'in 1'ini aynı mahiyette kabul edebilir miyiz?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 2012'nin 1'i olursa daha isabet olur.

BAŞKAN – Sadece 2012 yılının 1 no.lu önerisinin gündemde kalması yeterli midir?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Yani bu maksatla eğer gündemde tutulacaksa bu önerimiz yeterli Başkanım.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – 2011'de hangi öneri bu?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 1 numaralı öneri efendim.

BAŞKAN – O zaman ifadeyi şöyle düzeltiyoruz: 2010 yılı 2 no.lu önerisinin ve 2011 yılı 6 no.lu önerisinin gündemden çıkarılmasını, benzer mahiyette olduğu için 2012 yılı 1 no.lu önerisinin gündemde kalmasını birlikte oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – 2011'in 6'ncı önerinin ne alakası var bununla?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Aynı, aynı, fark etmiyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 93

BAŞKAN – Evet, böylece 2010 yılı önerilerini görüştük.

2011 yılı 1 no.lu önerisi farklı mahiyette, 6 no.lu önerisiyle aynı mahiyette, 2012 yılının 1 no.lu önerisiyle aynı mahiyette.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Yani Sayıştaydaki arkadaşlar nasıl okuyor? Ya da biz okuma yazma mı bilmiyoruz? Şimdi, 2 no.lu öneride yeniden yapılandırmadan bahsediliyor, 2011'in 6'sında yeniden yapılandırmayla alakalı hiçbir şey yok.

BAŞKAN – 2012'nin 6'sı da demişlerdi evet. Bir bakın 2012'nin 6'sına. İfadeler farklı olmakla birlikte mahiyet olarak...

Evet, 2011 yılının 1 no.lu önerisini okutuyorum:

Öneri 1:

233 sayılı KHK kapsamında iktisadi devlet teşekkülü olarak faaliyetlerini sürdürmekle birlikte, halen söz konusu KHK'nın geçici 9 uncu maddesine göre istihdam edilen kapsam dışı personel hakkında, Ana Statüdeki hükümlere ve 399 sayılı KHK'nın 3 üncü maddesine uygun personel rejiminin uygulanabilmesi için hazırlanan, ancak kadük hâle gelen kanun tasarısının yasalaşabilmesi için ilgili merciler nezdinde girişimlerin yinelenmesi.

BAŞKAN – Cevabı alalım.

Cevap 1:

Personel Rejiminin uygulanması çerçevesinde, 08.05.2014 tarih 707-748 sayılı yazı ile Bakanlığımız nezdinde işlemler başlatılmış olup 18.8.2014 tarih 1427-1544 sayılı yazımız ile Devlet Personel Başkanlığı'nın görüş ve önerileri doğrultusunda işlemler yeniden düzenlenerek Bakanlığımız Hukuk Müşavirliği'ne gönderilmiş olup, hâlihazırda Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'ndedir.

BAŞKAN – 2011 yılı 1 no.lu önerisinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2011 yılı 2 no.lu önerisini okutuyorum:

Öneri 2:

TEMSAN'ın, mahkeme kararıyla iptal edilen KEBAN HES Rehabilitasyon İhalesi kapsamında;

- RAINPOWER firmasından sözleşme hükümlerine aykırı olarak 2 yıl süreli teminat mektupları kabul edilmesi,

- RAINPOWER firmasından idareyi bağlayan koşullu teminat mektuplarının kabul edilmesi,

- İlgili teminat mektuplarının geçerli oldukları süre içerisinde irat kaydedilmesine yönelik gerekli idari tedbirlerin alınmaması suretiyle kesin hesap neticesi, verilen avans ve yapılan harcama farkından oluşan 602.250 AVRO tutarındaki Şirket alacağının teminatsız kalmasına ve dolayısıyla zarara sebebiyet verilmesi hususlarının Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığı tarafından incelenmesi ve soruşturulması,

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Cevabı alalım.

Cevap 2:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 94

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığı tarafından yapılan 26.02.2013 tarih, 3 sayılı soruşturma raporu neticesinde "...yapılacak mutabakat sonucunda TEMSAN'ın alacaklı çıkması halinde söz konusu tutarın öncelikle Rainpower firmasından tahsili yoluna gidilmesi, adı geçen firmadan tahsil edilememesi durumunda ise ING BANK ile TEMSAN arasında devam eden bahse konu dava sonucu da dikkate alınarak, Rainpower firmasına dava açılmak suretiyle tahsili yoluna gidilmesinin uygun olacağı,

Firmalardan alınan teminat mektuplarının ilgili oldukları sözleşmelere uygun olup olmadığının kontrolünü sağlamakla görevli olan ancak bu görevini yerine getirmeyerek 01.04.2009 tarihinde TEMSAN ile Rainpower firması arasında imzalanan alt yüklenici sözleşmesi hükümlerine aykırı olarak düzenlenen 2 yıl vadeli teminat mektuplarının kabul edilmesine neden olan TEMSAN Satın Alma ve Tedarik Hizmetleri Eski Daire Başkanı ve Eski Keban Koordinatörünün yazılı olarak dikkatinin çekilmesinin gerektiği,

Cezai yönden yapılacak bir işlemin bulunmadığı,

Sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır" denilmektedir.

TEMSAN Satın Alma ve Tedarik Hizmetleri Eski Daire Başkanı ve Eski Keban Koordinatörünün yazılı olarak dikkati çekilmiştir.

Keban HES Rehabilitasyon işinde yüklenici firmalarımızdan olan Rainpower Nonvay AŞ firması yetkilileri ile mahsuplaşma konusunda Teşekkülümüzde görüşme yapılmış ancak, firma tarafından bildirilen alacak kalemleri konusunda anlaşmaya varılamamıştır. Bunun üzerine firma tarafından İsviçre Tahkim Merkezi nezdinde tahkim davası açılmış olup, dava süreci devam etmektedir.

Teminat mektuplarının geçerli oldukları süre içerisinde uzatılması ve irat kaydedilmesine yönelik gerekli her türlü idari tedbir zamanında alınmış ve teminat mektuplarının sürelerinin uzatılması için üç kez girişimde bulunulmuştur. İki girişimden olumlu sonuç alınmış, son girişimde ise teminat mektubunu veren banka, mektupların irat kaydedilmesine yönelik talebimizi haksız bir şekilde yerine getirmemiştir. Bunun üzerine;

- Bankaya öncelikle noter kanalı ile bir ihtarname çekilmiş,
- BDDK nezdinde banka hakkında şikâyetle bulunulmuş,
- Banka hakkında yargı süreci başlatılmış olup, dava devam etmektedir.

BAŞKAN – Sayın Domaç, buyurun.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Başkanım, şimdi ben Genel Müdüre bir soru sorayım. Sermayesi kalmış mı şirketin? Bana göre kalmamış gibi gözüküyor da.

Teşekkür ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben de bir soru sorayım.

Sayın Başkan, biraz önce dedi ki: "Keban HES Rehabilitasyonunu aldık yarı fiyatına." Şimdi o, mahkemeye düşmüş. Bundan sonra orada alınan teminat mektubu da... İşte, TEMSAN'da çalışan bir kişi iki yıl vadeli teminat mektuplarını sözleşme hükümlerine aykırı olarak kabul etmiş ve dolayısıyla o teminat mektupları da herhâlde hükümsüz hâle gelmiş. Bu konuda da bir bilgi istiyorum.

BAŞKAN – Tabii.

Önce Sayıştay bu konuyla ilgili ilave bir bilgi verecek mi bize?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 95

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Arz edeyim Sayın Başkanım.

Konu, Sayın Başkanım, TEMSAN'ın Keban HES Rehabilitasyon işini alması ve rakip bir firmanın, TEMSAN'ın bu yeterlilikleri taşımadı diye Kamu İhale Kurumuna müracaat etmesi, Kamu İhale Kurumunun bu firmayı reddetmesi ve daha sonra ilgili firmanın konuyu idare mahkemesine taşıması sonucunda ihale iptal ediliyor. Ama sözleşmeyle ihalenin iptali arasında yaklaşık bir yıl süre geçiyor. TEMSAN söz konusu firmayla iş birliği yapıyor ve birtakım çalışmalar yapıyor. Ancak, ihale iptal edildikten sonra firmayla TEMSAN arasındaki iş birliğinin çok anlamı kalmıyor çünkü iş yok ortada, işi tasfiye ediliyor EÜAŞ'la. Dolayısıyla, ilgili firma "Bu sözleşmeyi feshediyorsunuz." diye bir alacak iddiasında bulunuyor. Bizim elimizde de, TEMSAN'ın elinde de 2 tane teminat mektubu var. İşe başlamada 2 milyon 171 bin Euro -yanlış hatırlamıyorsa- bir avans verilmiş, bir de kesin teminat mektubu var. Ancak, teminat mektuplarında alışılacağı dışında bir hüküm var. metnin içinde diyor ki: "Otuz gün süre verin ilgili firmaya eksikleri gidermesi için, gidermediği takdirde bana gelin." diyor banka teminat mektubunda. Dolayısıyla TEMSAN verdiği avansı, tutarı bu teminat mektuplarını nakde çevirerek alamıyor, bankayla şu anda mahkemelik.

Soruşturma sonunda da Sayın Başkanım, disiplin verme zaman aşımına uğramış...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Rakamı belli mi teminat mektubunun?

BAŞKAN – 2 milyon.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Disiplin öngörmüyorlar. Kesin rakamımız var elimizde, verebiliriz efendim o tutarı: 2 milyon 131 bin 276 avro avans teminat mektubu.

Disiplin verme zaman aşımına uğradığı için ilgili personele disiplin cezası verilemiyor. Tedarik Daire Başkanı ve Keban HES Koordinatörünün yazılı dikkatinin çekilmesi öneriliyor.

Mali yönden de "İlgili firmayla yapılan iş konusunda bir araya gelin, bir mutabakat sağlayın, borç alacak kesin olarak ortaya çıksın." diye bir tavsiyesi var. Ama idarenin cevabından anladığımız kadarıyla ilgili firmayla TEMSAN bir araya gelip bu mutabakatı yapamıyor. Firma 3,1 milyon avro tutar üzerinden tahkim davası açmıştır TEMSAN aleyhine. Şu anda tahkim davası devam etmektedir. Bu dava sonucuna göre işlem şekillenecektir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Ortada iş yok, zarar var.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Sayın Başkanım, şimdi, Sayın Vekilimin dediği 2008'deki 150 milyon euroluk teklif, ikinci teklif yani bu, 2008'de ihale gerçekleşmemiş, 2013'te tekrar ihaleye çıkmış, bu 2013'teki verilen tekliften ben bahsettim. Şimdi, bizim, Keban'la ilgili olan, 2008'den sonra Keban ihalesi yapılarak 2009 yılında TEMSAN almış bunu. Dolayısıyla, 2009'da alınan ihale rakip firmalar tarafından işlemde hata olduğunu -Sayın Başkanımın söylediği- belirterek iptal ettirmiş mahkeme kararıyla.

BAŞKAN – Onları anlattı zaten, o safahatı anladık.

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Yani, şimdi, Sayın Vekilimin dediği gibi yani benim orada örnek gösterdiğim 2008 ihalesi ve 2013 ihalesinden bahsediyorum yani oradaki rakamlardan ben bahsettim.

BAŞKAN – Bununla ilgili olarak herhangi bir işlem tesis ettiniz mi siz?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 96

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Mahkeme kararı yani şu anda dava açtık, ING Bank’a dava açtık, Rain Power’la da tahkim davası devam ediyor. EÜAŞ’a da dava açtık, EÜAŞ’la da şu an davamız devam ediyor.

BAŞKAN – 2 no.lu önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

Mahkeme kararıyla iptal edilen Keban HES Rehabilitasyon işi kapsamında yaptırılacak olan işler ile ilgili olarak TEMSAN tarafından 14/12/2009 tarihli sözleşme gereği TÜBİTAK Uzay Enstitüsüne verilen 375 bin avro tutarındaki teminatın, 10/10/2011 tarihinde düzenlenen Keban HES Rehabilitasyon İş Tasfiye Raporu çerçevesinde iade alınması hususunda gerekli girişimlerin başlatılması.

BAŞKAN – Cevap olarak...

Cevap 3:

Ödenen avans geri alınmıştır.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Çıkıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Gündemden çıkartılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 4:

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığınca. TEMSAN'ın 2010 yılı Sayıştay Raporunda yer alan Alpaslan I HES ile ilgili yapılması istenilen inceleme ve soruşturmanın yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap olarak...

Cevap 4:

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığı tarafından yapılan 27/03/2013 tarih, 1 sayılı soruşturma raporunun gereği yerine getirilmiş ve kusuru görülenler hakkında dava açılmıştır.

Tüm ünitelerin geçici kabulü 2012 içerisinde yapılmış ve DSİ'den kesin kabulün yapılması talep edilmiştir.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Nedir, buradaki kusur ne?

BAŞKAN – Sayıştaydan bir açıklama daha alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, bu konu 2010 yılı önerilerinin 1 no.lu önerisiydi, gündemde kaldı. Süresi içinde yapılmadığı için Komisyondan önce biz yapılmasını istemiştik. Soruşturma yapıldı, konu kapandı Başkanım.

BAŞKAN – Gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 5:

17/11/2011 tarih ve 211011/İSTA-I referans no.lu imalat taahhüt iş birliği sözleşmesi kapsamında, mevcut sözleşme hükümlerine aykırı bir şekilde tarafların birbirlerine yazılı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 97

olarak bildirdikleri herhangi bir iş veya projenin bulunmadığı ve ayrı bir sözleşme de yapılmadığı, tarafların gelir gider katılım ve paylaşım oranı ile buna ilişkin şekil ve şartların belirlenmediği, buna rağmen 13/12/2011 tarihinde Ankara fabrikasındaki 1.240 m2'lik kapalı alanın ilgili firmaya teslim edilmesi. 10 Mayıs 2012 tarihine kadar yaklaşık beş aylık süre boyunca firmadan kira, elektrik, su ve ısınma bedeli alınmaması. Firmanın teşekkül ile davalı olması, hakkında haciz tutanağı tutulmuş olması ve ihalelerden yasaklı olan bu firma elemanlarının TEMSAN tesislerinde çalışmasına izin verilmesi hususlarının, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığınca incelenmesi, gerekirse soruşturulması.

BAŞKAN – Buyurun, cevap olarak.

Cevap 5:

Firma ile 2003 yılından beri İTM 23 projesinde scada sistemi yapılması işinde birlikte çalışılmış ve proje bitirilmiştir.

Söz konusu firma ile aynı işlerde iş birliği yapılmak üzere iş birliği sözleşmesi imzalanmış ve çalışmalara başlanılmıştır. Ancak firmanın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca yasaklı olduğu ilan edilince iş birliği sözleşmesi iptal edilmiştir. Firmadan kira, elektrik, su ve ısınma bedeli olarak 16 bin 885,70 TL tahsil edilmiştir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Denetim Hizmetleri Başkanlığınca yapılan 05/03/2013 tarih, 186-2 sayılı inceleme raporu neticesinde "TEMSAN Genel Müdürlüğü yetkililerine herhangi bir sorumluluk atfedilmesinin hakkaniyetli olmayacağı, bundan böyle TEMSAN yetkililerinin yapacağı sözleşmelerde sözleşmenin taraflarının gelir gider paylaşım oranlarının ve bunlara ilişkin şekil ve şartların açık ve net belirtilmesi, ticari alanda partner seçiminde çok daha titiz davranılması gerektiği hususunda TEMSAN Genel Müdürlüğüne yazılı bir talimat gönderilmesinin uygun olacağı sonuç ve kanaatine varılmıştır." denilmektedir.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Başkanım, gereği yapılmıştır, izniniz olursa çıkaralım.

BAŞKAN – 5 no.lu önerinin gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 no.lu öneriyi 2010 yılı 1 no.lu önerisiyle birlikte görüşmüştük. Dolayısıyla, gündemden çıkarılmasına karar verdik. Çünkü, 2012 yılı önerilerinin 1 no.lu önerisi gündemde kalacak şekilde karara bağlamıştık.

Şimdi 7 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 7:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap olarak...

Cevap 7<.

Öneriler doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – 7 no.lu önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 2012 yılı önerilerine geçiyoruz.

1 no.lu öneriyi görüşmüştük.

2 no.lu öneriyi okutuyorum:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 98

Öneri 2:

Yapımı üstlenilen işler için;

-Maliyetin altında kalarak zarar doğurmamak üzere teklife esas maliyet analizlerinin ve piyasa araştırmalarının yeterli seviyede yapılması suretiyle zarara yol açacak şekilde maliyetin altında iş üstlenilmemesi,

-İşin süresinin, malzeme temini, taşeron sözleşmeleri süreleri, süpervizörlük hizmetleri, proje/tasarım/hesap işlerini kapsayan danışmanlık hizmetlerinin teminindeki aksaklıklar da göz önünde bulundurularak öngörülmesi,

-Farklı firmalara ihale edilen hesap-tasarım-projelendirme işleri bir araya gelerek bütün oluşturacağından, bunlar arasındaki uyumsuzlukların imalat işlemleri öncesinde giderilerek zarar doğuracak ek maliyetlere sebep olunmaması,

-Zamanında bitirilemeyen işler için hukuki problemler sonucu çok sayıda açılan dava, gecikme cezası, teminatın nakde çevrilmesi, şantiye şartlarının çok uzun süre devam ettirilerek personelin buralarda çok uzun süre çalıştırılması, süpervizörlük, kontrol ve imalat hizmetlerinde süre uzatımı şeklindeki maliyet arttırıcı uygulamaların önlenmesi, için tüm tedbirlerin alınması.

BAŞKAN – Buyurun, cevap olarak kısaca özetleyebilirsiniz.

Cevap 2:

HES'ler için uluslararası piyasada işin tamamlanma süreleri ve maliyetleri açısından, HES'lerin kurulu kapasitelerine göre bir standart oluşmuş durumdadır. Bu nedenle, piyasadan iş alınabilmesi için, yatırımcıya makul bir termin süresi ve maliyetin sunulmasına dikkat edilmektedir. Doğal olarak işin termin süresi içerisinde ve öngörülen maliyetle gerçekleştirilebilmesi için gerekli önlemler alınmaktadır.

Bu bağlamda, projelerin daha kısa sürede tamamlanması, mal ve hizmet tedarikinde çeşitliliğin oluşturulabilmesi ve yerli imalat katkısının en üst düzeye çıkarılmasını teminen know-how sahibi uluslararası firmalarla iş birliği yapılmaktadır. Öte yandan işlerin termin süreleri içerisinde tamamlanabilmesi ve kaliteden ödün vermeksizin maliyetlerin azaltılabilmesi amacıyla mal ve hizmet tedarikine yönelik yan sanayinin geliştirilmesine gayret edilmektedir. Bu uygulamanın sonucunda sektöre kazandırılan yan sanayi ve taşeron firmaların sayıları artırılarak ülkemiz elektromekanik sanayisinin gelişmesine öncülük edilerek, ülke ekonomisine katkıda bulunmaktadır. 2004-2012 yılları arasında hiçbir santral devreye alınmamış olup, 2012 yılında Alpaslan, Kılavuzlu, Dumlu, Paşabahçe ve Cuniş HES, 2013 yılında ise; Rize, Yahyabey ve Gelinkaya HES devreye alınmış olup, geçici kabulleri yapılmıştır. Yuvacık HES'in test ve devreye alma işlemleri iş sahibi İZAYDAŞ'ın bağlantı anlaşmasını tamamlamasına müteakip yapılacaktır.

Çalışmaları devam etmekte olan Topçam ve Yuvacık HES'in ise 2014 yılı sonu itibarıyla devreye alınması planlanmaktadır. Bu santrallerin toplam kurulu güçleri 376 MW, toplam yıllık üretimleri ise 1.042 GWh 'tir.

Satın alma hizmetlerinin hızlı bir şekilde yürütülmesi için TEMSAN Satın Alma ve İhale Yönetmeliği de revize edilecektir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 99

TEMSAN yüzde 100 Hazine sermayeli bir İDT olup, DSİ, EÜAŞ, TEİAŞ ve diğer kamu kuruluşlarından ihale yoluyla iş almada Çin, Avrupa ve Uzak Doğu ülkeleriyle rekabet şartlarına zorlanmakta ve yerli avantajı kullandırılmamaktadır.

Kamu İhale Kanunu'nun İstisnalar başlıklı 3'üncü maddesinin (E) bendine TEMSAN'ın ilave edilmesi gerekmektedir.

2013 yılında DSİ tarafından davet usulü ile yapılan Kiğı HES ihalesine, son beş yılda iş bitirme şartı konularak TEMSAN davet edilmemiştir.

TEMSAN, ülkemiz HES elektromekanik sektöründe tek kuruluştur. Enerji Strateji Belgesi'ne göre ülkemizde var olan ekonomik HES potansiyelinin tamamının, 16 bin MW 2023 yılına kadar tamamlanması planlanmaktadır. Bunun da yaklaşık maliyeti 16 milyar dolardır.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – İzniniz olursa izleyelim Başkanım, yani birçok işler gecikmeli, mahkemelik, cezalı.

BAŞKAN – Şimdi, aslında verdiğiniz cevapta bir anlamda diyorsunuz ki: “Devlet Su İşleri bu alanda en büyük satın alma imkânı verecek olan kuruluş, bizleri ihaleye davet etmiyor.” Bunun sebebini hiç sorguladınız mı?

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Sayın Başkanım, şimdi, son beş yılda, zaten bizim oradaki cevaplarımızda da var, 2003-2012, dokuz sene hiçbir HES bitirilmemiş. Yani dolayısıyla gecikilmiş, yani gecikme cezası kesilmiş, insanlar orada çalışmış... Şimdi, 2012 yılında, dolayısıyla, son beş yılda iş bitirme belgesi olmadığından dolayı giremedik ihaleye. Şimdi, 2012 yılında biz, Alpaslan HES, Kılavuzlu HES, bunlar büyük projeler. Alpaslan 4 çarpı 45 megavat. Kılavuzlu HES 4 çarpı 16,3 megavat. Dolayısıyla, bunlar 2012 yılında bitirildi. Yani şey olarak iş bitirme belgemiz olmadığından dolayı giremedik ihaleye. Şimdi, bundan sonra ihalelerde iş bitirme belgemiz de var, ihalelere katılabiliriz.

BAŞKAN – 2012 yılı 2 no.lu önerisinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 no.lu öneriyi okutuyorum:

Öneri 3:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap...

Cevap 3:

Öneriler doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN – 2012 yılı 3 no.lu önerisinin de Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geneli üzerinde ayrıca bir söz talebi varsa...

Buyurun Sayın Belen.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 100

Ben, geneli üzerinde konuşmak istemiyorum, kurumun hâli ortada yani bu kurum ya DSI'ye veya EÜAŞ'a bağlanırsa zarar etmesi de engellenmiş olur. Diğer ihalelere girmesi de engellenmez.

Sadece ben şunu istiyorum Sayın Genel Müdürüm: Bu 2009 yılı, 2010 yılı ve 2011 yılında emekli olan veya işten çıkarılanların dökümünü istiyorum yazılı olarak sizden.

Bir de gelir tablosuna baktığımızda yani maliyet giderleriniz var, satılan malın maliyeti var, ayrıca 10 milyon 953 bin 330 lira genel yönetim giderleriniz var. Yani hesabın açıklama kısmına baktığımız zaman da yani bu 10 milyonun doğru düzgün bir açıklaması yok. Bu hesabın da içeriğini bilanço maddeleriyle birlikte yazılı olarak verirsiniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, tabii, her şey ortada. Bir defa kurum, daha doğrusu bu TEMSAN, şu andaki karşımızda olan yönetim doğru dürüst bir iş yapmıyor, yapmadığı gibi hakkında bir sürü tahkim ve mahkemeye davalar açılıyor, ondan sonra teminat mektubunu dahi usulüne göre almıyor. Kurumu büyük zararlara sokuyor. Şimdi tahkimde 6-7 milyon euro var şirketin aleyhine şey edecek. Onun için yani bu yönetimdeki arkadaşlarımız maalesef, ne bir özel teşebbüs gibi, basiretli bir tüccar gibi hareket ediyor, ne de bir devlet kurumu gibi ciddi bir iş yapma durumundadır. Bana göre çok başarısız bir kurum. Yani bu, devletin de burada kaybettiği paralara yazık. Bence bunu bir an önce sonlandırmak lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Domaç...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Sayın Başkanım, bu kurumu bir kuruma bağlayalım, devredelim daha doğrusu. Orada ne yapılır, satılır mı, tasfiye mi olur, ne olur ona göre çözüm bulalım. Yani bu böyle gitmez.

BAŞKAN – Doğru söylüyorsunuz. Gitmeyeceği açık.

Evet, şimdi, Komisyonumuzun değerli üyeleri, ayrıca yöneltilen sorular arasında Sayın Genel Müdürüm, yazılı olarak vermeniz gereken, biraz evvel Sayın Bülent Belen Bey'in de ifade ettiği sorulara en geç on beş gün içerisinde Başkanlığımıza cevap vermenizi bekliyoruz.

Bu noktada Türkiye Elektromekanik Sanayii Genel Müdürlüğünün 2011 ve 2012 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarına ait alt komisyon raporunun sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibrazınıza sunacağım, buyurun:

Sonuç:

Türkiye Elektromekanik Sanayii Genel Müdürlüğünün 2011 yılı bilançosu ve 26 milyon 236 bin 103,47 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

2012 yılı...

Sonuç:

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 101

Türkiye Elektromekanik Sanayii Genel Müdürlüğünün 2012 yılı bilançosu ve 36 milyon 862 bin 323,54 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... İbra etmeyenler... İbra edilmiştir.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, böylelikle Türkiye Elektromekanik Sanayii Genel Müdürlüğünün 2011 ve 2012 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

İbra edilmesi konusunda üyelerimizin elleri zor kalktı. Oy çokluğuyla bu kararı aldık. Buradan çıkan çok önemli mesajlar oldu, notlar düşüldü. Bu nedenle sizin de çalışmalara hassasiyetle eğilmenizi ve rekabetçi olduğunuzu düşündüğünüz alanlarda agresif, pazara girmeniz konusunda daha titiz davranacağınıza da bu yönde bilgi veriyorum.

Ayrıca Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının yapılan müşavirlik hizmetleri doğrultusunda artık hangisi kamu açısından daha yararlıysa bu doğrultuda bir neticeye varmasının uygun olacağı kanaatindeyiz.

Teşekkür için buyurun Sayın Genel Müdürüm, son olarak...

TEMSAN GENEL MÜDÜRÜ HİLMİ BAŞTÜRK – Sayın Başkanım, değerli üyeler; yani bütün katkılar değerlendirilecektir yani bunlar dikkate alınacaktır. TEMSAN olarak biz 2012 yılından beri elimizden gelen bütün gayretleri gösteriyoruz. Daha başarılı olacağımızı ben bu şekilde söylüyorum.

Ha, burada değişik projelerimiz de var, bu tabii gerçekleşmediği için şu anda gündeme getirmedim. Rüzgâr türbiniyle ilgili görüşmelerimiz devam ediyor, güneş santraliyle ilgili görüşmelerimiz devam ediyor. İnşallah bunlar geçirilirse bunlar TEMSAN'ın ufkunu açacak şeyler diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

Değerli Komisyon üyeleri, saat 19.05'te Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 2011 ve 2012 yılı hesap ve işlemlerinin görüşülmesi amacıyla toplantıya beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.01

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 102

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 19.05

BAŞKAN: Hasan Fehmi KİNAY (Kütahya)

BAŞKAN VEKİLİ: Ziver ÖZDEMİR (Batman)

SÖZCÜ: Şenol GÜRŞAN (Kırklareli)

KÂTİP: Faruk SEPTİOĞLU (Elâzığ)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyelerimiz, Sayıştayımızın değerli temsilcileri, kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; 4'üncü Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 2011 ve 2012 yılı hesap ve işlemlerinin görüşmelerine başlıyoruz.

Şimdi kurum hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ Genel Müdürü Yavuz Sultan Kansız'a söz vereceğim. Ancak, önce Genel Müdürümüzden başlamak üzere buraya katılan temsilcileri Komisyonumuza lütfen tanıtalım.

Buyurun.

(Komisyona katılanlar kendini tanıttı)

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, bu bizim, saat on buçuktan bu yana görüştüğümüz 3'üncü KİT, mümkün olduğu kadar kısa sürede sunumunuzu yaparsanız memnun oluruz.

Buyurun.

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, sayın Sayıştay denetçileri, Bakanlık ve üst kuruluşların değerli temsilcileri; sizleri Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ çalışanları ve şahsım adına selamlıyor, şirketimizin faaliyetleri hakkında kısaca bilgilendirmek istiyorum.

2011 yılından bu yana taşınmaz özelleştirmeleri kapsamında faaliyetlerini sürdüren şirketimize devredilen taşınmazlardan 4 tanesinin alıcı firmalara devri gerçekleşmiş, 1 tanesinde sözleşme imza aşamasına gelinmiş, 22 tanesi için ihale ilanı yayımlanmış, 2 tanesinin alıcı firmalara devri için ÖYK kararı beklenmekte, ihalesi yapıp çeşitli nedenlerle iptal edilenler ile hiç ihaleye çıkmamış olan 22 taşınmazın da özelleştirmelerine yönelik yapılan hazırlık çalışmaları büyük ölçüde tamamlanmış olup ilerleyen günlerde gruplar hâlinde ihalelerinin yapılması planlanmaktadır.

Şirketimizin 2013 yılı dönem sonu net karı 884 bin 450,61 TL'dir. Giderlerin büyük kısmını ise ZDÜAŞ'a devredilen santrallerin amortisman giderleri oluşturmaktadır. Amortisman giderleri 2013 yılı için 1 milyon 722 bin 606,21 TL olarak ayrılmıştır.

Şirketimiz çok az sayıdaki elemanıya, yönetim kurulu üyelerinin de katkılarıyla santrallerin yeni, tevsii ve modernizasyon yatırımlarında, kontrollerinde, oluşan problemlerin çözümünde ve mülkiyetinde bulunan veya devraldığı muhtelif taşınmazların özelleştirilmesi konularında kendisine verilen görevleri özverili bir şekilde yerine getirmektedir.

Sizleri ADÜAŞ Genel Müdürlüğü ve çalışanlarımız adına saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt : KİT

Sayfa: 103

Evet, değerli Komisyon üyeleri, kuruluşla ilgili olarak 2010, 2011 ve 2012 yıllarının 1 no.lu önerileri benzeri mahiyettedir, okutup birlikte işleme alacağız.

Buyurun.

Öneri 1:

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 14'üncü maddesindeki mevcut düzenleme de göz önünde bulundurulmak suretiyle ADÜAŞ'ın geleceği hakkında bir karara varılması.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, cevabı alalım.

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Şirketimiz Teknik İşler Daire Başkanlığı aracılığıyla, Tercan, Kuzgun, Beyköy, Mercan, Ataköy, Çıldır, İkizdere HES ve Denizli JES olmak üzere toplam 8 santralin ZDÜAŞ'a devri ile ilgili sözleşmeden doğan yatırımlara onay verme, santrallerin üretime her an hazır halde olmasını kontrol etme ve benzeri işlerin yanı sıra İdari İşler Daire Başkanlığı aracılığıyla da Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından Maliye Hazinesine ait muhtelif taşınmazların satış amacıyla peyderpey şirketimize devredilen gayrimenkullerin özelleştirme işlemlerini hizmet alımı yöntemiyle Şirketimizde çalışanlarla birlikte gerçekleştirmektedir.

Şirketimizin yapısı gelecekte uygulanabilecek bir modelin temelini oluşturmakta olup kamudaki verimliliğin kamu-özel çalışmasıyla maksimize edileceği bir durumu ortaya koymaktadır.

Şirketimiz finansman açısından kendisine yeter durumda olup faaliyetleri için dışarıdan her hangi bir borç almamaktadır. Mevduat dışında 2012 yılı içerisinde yapılan ihalelerde teminatlar Şirketimiz lehine irat kaydedilerek de gelir elde edilmektedir.

Şirketimizce özelleştirme çalışmaları yürütülen bir kısmı Maliye Hazinesine ait 36 adet arsa/arazinin 3 adedi ihale ilanında olup 14 adedinin satışına ilişkin ihale sonuçları ÖİB'ye sunulmuştur. Ayrıca Şirketimize ait Denizli-Sarayköy'deki taşınmazlar üzerinde talebimiz üzerine yapılan yeni imar planı ÖYK'nın 12/06/2012 tarihli ve 2012/69 sayılı kararıyla onaylanmış olup ihale hazırlık işlemleri devam etmektedir.

Bu kapsamda, halen yukarıda anılan taşınmazların ihale ve özelleştirme işlemleri de dikkate alınarak şu aşamada Şirketimizin yürütmekte olduğu işlerin EÜAŞ'a devredilmesinin özelleştirme politikasına uygun olmadığı düşünülmektedir.

BAŞKAN – Sayıştayın bu konuyla ilgili olarak kanaati nedir?

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, yani çok aktivitesi olan bir kuruluş değil ama ayakta tutuluyor. Geçmişte hidroelektrik santrallerinin özelleştirilecek olanların bu kuruluşa devredilerek idaresi bu kuruluşa vermek amacıyla kurulmuştu ancak daha sonra EPDK Kanunu'nda bir değişiklik yapılarak “Üretim tesisleri özelleştirilme kapsam ve programına alınsa bile ilgili olduğu bakanlıkla ve kuruluşla bağı devam eder.” düzenlemesinin sonunda bu kuruluşun artık böyle bir işlevinin kalmadığı görüldü. Şu anda yeterli personeli de yok, taşeron personelle çoğunlukla işlerini görüyor. Sadece gayrimenkul satışıyla ilgilenen bir kuruluş olarak, bir de kendisindeki 8 santrallerin yatırımlarını, amortismanlarını, sigortasını takip ediyor.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Sayın Akar...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 104

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Şimdi, Genel Müdür: “Şirketimizin yürütmekte olduğu işlerin EÜAŞ’a devredilmesinin özelleştirme politikasına uygun olmadığı düşünülmektedir.” diyor. Niye böyle bir şey düşünüyorsunuz? Yani, EÜAŞ koca termik santralleri satıyor, hidroelektrik santralleri satıyor, kömür madenlerini onunla beraber özelleştiriyor da, burada 4 tane ufak İkizdere, Çıldır, Ataköy HES’lerine ya da diğer elinizde mevcut bulunan 2 tane gayrimenkulü satamaz mı, özelleştiremez mi? Yani bunun sadece sizin yetki alanınızda mı veya sizin uzmanlık alanınızda mı? Onu sorayım bir.

İki, ya bu kurum niye var, çok merak ediyorum. Tamam, Sayıştay bir şeyler söyledi ama niye geçmişte bunu kurma gereği duymuşlar, bu kadar EÜAŞ, TEDAŞ, TEK bilmem, bölündü bölündü de hiçbiri bu işleri başaramamışlar böyle bir kurum mu kurmuşlar, şirket mi kurmuşlar, buraya mı devretmişler? Ben okuyorum, okuyorum anlayamıyorum bu şirketin varlık nedenini anlayamıyorum. Ki biri izah etsin anlayalım.

Bir de, nedir sizi özel kılan? EÜAŞ’ın beceremeyeceği ama sizin yapabileceğiniz özelleştirme nedir? Onu merak ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, zaten bu şirketin kuruluş amacı kalmamış. Yine verdiği cevapta arkadaşımız diyor ki: “Denizli’de bir arsayı, imarını yaptık, imarı da onaylandı.” Yani anlaşılıyor ki bu şirket bir yandan da inşaat yapıp satacak, öyle görünüyor.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Hayır hayır. Yani arsanın imarı çıkıp ondan sonra satacak.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Satacak mı kendisi mi yapıp satacak? Belli olmaz canım o şey değil.

Yine hazinenin üzerinde galiba 61 milyon civarında gayrimenkulü var, bunları satma işi. Bunlar zaten gayrimenkul şirketi var, bir de şeyde Sümer Holdingin, işte, böyle özelleştirme sonucunda elinde gayrimenkul kalan yerler bunlara devredilmek suretiyle satılma işi varken burada böyle küçük küçük şirketlerin kalması bence devleti durup dururken zarara sokmak, işte, devletin parasını çarçur etmektir ama tabii siyasi iktidarın bunu düşünmesi lazım. Yani bizim buna yapacağımız bir şey yok. Bence gereği kalmayan bir şirket. Burada gayrimenkullerin satılmasını sağlayacak devlet kurumları var. Bir an önce tasfiyesinin yapılıp bu işi sonlandırması lazım.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN - Başka söz talebi yok.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Sayın Başkanım, vekillerim haklı, hatta Sayıştay denetçileri haklı. Biz bu şirketi santrallerin, HES’lerin özelleştirmesini sağlamak için kurduk ama daha sonra kanunda yapılan bir değişiklikle atıl hâle geldik, kabul ediyorum bunu. Daha sonra da ben geçen seneler burada izah ettim, şu anda büyük ölçüde gayrimenkul özelleştirmesini yapıyoruz. Maliye Bakanlığımız genellikle sıkıntılı olanları Özelleştirme İdaresine veriyor, Özelleştirme İdaresi de daha sıkıntılı olanları ADÜAŞ’a veriyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 105

ADÜAŞ'ı özel kılan nedir? Yani şu anda değerlendirme konusunda inanın şu anda bir numara ve şöyle söyleyeyim: Mesela yeni ilana çıktığımız Beşiktaş arsası var, yeşil alan. Şu an yeşil alanın değerlemesini yapacağız Türkiye'de bilim adamları dışında ben bir kurum olduğunu düşünmüyorum. Bir kurum var, o da ADÜAŞ. ADÜAŞ'ın böyle bir özel durumu var. Biz hep sıkıntılı arsaları, sıkıntılı gayrimenkulleri satalım diye mahkemelik, işte üzerinde zilyetlik iddiası olan...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Beşiktaş Belediyesine gidecek oradan yeşil alana çıkartacak.

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Çıkartamadık efendim. Tabiat Varlıkları Kuruluna takıldı. Çevre Bakanlığına yazdık “Burada imar planı yapma yetkiniz var, siz yapın.” diye. Çevre Bakanlığı da uygun görmedi, dolayısıyla imar planı yapamadık yeşil alan olarak çıktık ilana.

BAŞKAN – “Yeşil alanın değerlemesi” dediniz. “Yeşil alanın değerlendirilmesi” ne anlama gelecek, ne olacak o değerlendirildikten sonra?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Şimdi değerini bilmemiz ki ihalede satabilelim.

BAŞKAN – Yeşil alan olarak değerlendirip, belediye mi satacaksınız?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Hayır, belediye değil. Şu anda...

BAŞKAN – Kim alacak yeşil alanı?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Alıcı çıkar diyoruz. Belki uğraşır diyoruz.

BAŞKAN – Böyle bir şey olabilir mi?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Kaç metrekare?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – 900 metrekare.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Nerede bu?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Hisseli, Beşiktaş Ortaköy’de. Sultan Beyazıt Vakfı’yla ortak, üçte 1 hissesi hazineye ait, üçte 2’si Sultan Beyazıt’a ait bir şey.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Ancak burayı hatırı sayılır bir müşterinin alması lazım!

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Bir çılgın çıkacak yeşil alanı alacak, belediyeyle orayı imar düzeninden değerlendirecekler, başka bir şeyi olmaz tabii.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sayın Başkanım, izininiz olursa 2012 yılı 1 numaralı önerisinin gündemde tutulması; diğer önerilerin çıkarılması.

Arz ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Denizli arazisini nasıl yapmışlar, ne çıkmış, ne yapacaklar?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Denizli’de imar planı yaptırdık, ihaleye çıktık fakat alıcı bulamadık, alıcı bulduk da yeterli fiyatı bulamadık, yeterli fiyatı bulamayınca iptal ettik. Fakat bu ara Pamukkale Üniversitesi talep etti, idaremiz de oraya devrini uygun gördü, Pamukkale Üniversitesine devrettik.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 106

ADNAN YILMAZ (Erzurum) - Bilabedeline mi devrettiniz?

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Bilabedel devrettik.

BAŞKAN – Evet, peki.

Değerli Komisyon üyeleri, 2010, 2011 ve 2012 yılı 1 no.lu önerilerinin aynı mahiyette olduğunu daha önce ifade etmiştik.

2010 yılı 1 no.lu ve 2011 yılı 1 no.lu önerilerinin gündemden çıkarılmasını, 2012 yılı önerisinin de gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2011 yılı 2 no.lu önerisini okutuyorum:

Öneri 2:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap olarak.

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Cevap veriyorum: Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN - 2011 yılı 2 no.lu öneriyi Sayıştayın izlemesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2012 yılı 2 no.lu önerisini okutuyorum:

Öneri 2:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen öneri ve tavsiyelerin yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap...

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ - Öneriler doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

2012 yılı 2 no.lu önerisinin de Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece, Ankara Doğal Elektrik ve Üretim Ticaret AŞ Genel Müdürlüğünün 2010-2011 ve 2012 yılları bilanço ve netice hesaplarına ait önerilerin görüşülmesi tamamlanmıştır.

Alt komisyon raporunun sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup genel görüşlerinize sunacağım.

Buyurun Sayın Belen.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) - Şimdi geneli üzerinde şey yapacağım.

BAŞKAN - Şimdi genel görüşlerine bu bilanço ve netice hesaplarını sunduktan sonra da söz verebilirim şimdi de alabilirsiniz.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) - O en son veriliyordu ama.

BAŞKAN - Evet, buyurun.

BÜLENT BELEN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, ben Genel Müdürlükten 2011 yılı ve 2012 yılı gelir tablosundaki hesapların kebir dökümlerini istiyorum. Yani, şimdi burada diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar 4 milyon 962 bin 820 lira. Diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar: 1 milyon 860 bin 735 lira 2011 yılı. 2012 yılına geldiğimizde gelir ve kâr

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : KİT

Giriş : 10.40 Tarih : 23/10/2014 Stenograf :

Kayıt: KİT

Sayfa: 107

diğer faaliyetlerden 5 milyon 031 bin 252 lira, zarar 1 milyon 838 bin. Yani diğer faaliyet dediğiniz nedir bunlar? Bu hesapların kebir dökümlerini yazılı olarak istiyorum.

Teşekkür ederim.

ADÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ YAVUZ SULTAN KANSIZ – Tabii efendim.

BAŞKAN - Evet, Sayın Genel Müdürüm, bu soruların burada cevaplayamadıklarınıza da on beş gün içerisinde başkanlığımıza cevap vermenizi istiyoruz.

Evet, şimdi 2011 ve 2012 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının alt komisyon raporunun sonuç bölümlerini okutuyorum.

Buyurun.

2011 sonuç:

Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin 29.05.2012 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2011 yılı bilançosu ve 2.350.080,32 TL dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN - Evet, genel görüşlerinize sunulmuştur.

2011 yılı genel görüşlerinize sunuldu.

2012 yılını okutuyorum, buyurun.

2012 sonuç:

Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 13.05.2013 tarihindeki kendi genel kurulunda kabul edilen 2012 yılı bilançosu ve 2.843.240,85 TL dönem kârı ile kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – Evet, genel görüşlerinize sunulmuştur.

Evet, böylelikle Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'nin 2011 ve 2012 yılına ilişkin bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlanmıştır.

Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketine ve bağlı ortakların 2011 ve 2012 yılı hesap ve işlemlerinin görüşülmesini teminen 5/11/2014 Çarşamba günü saat 10.30'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.24